

Academie van Bouwkunst Maastricht
Brusselsestraat 75
6211 PC MAASTRICHT
Tel. 043-3219645
E abm@hszuyd.nl - www.hszuyd.nl/bouwkunst

Studiegids 2009-2010

INHOUDSOPGAVE

VOORAF.....	3
ONDERWIJSFILOSOFIE	4
PROGRAMMA.....	6
PERIODE 0 - BOUWKUNDIGE BEGRIPPEN	11
PERIODE 1 - RUIMTELIJK DENKEN.....	12
PERIODE 2 - RUIMTELIJKE ERVARINGEN	13
PERIODE 3 - RUIMTELIJKE STRATEGIEËN	36
PERIODE 4 - INDIVIDUELE OPGAVE	47
PRAKTIJK	53
ORGANISATIE	55
FORMALITEITEN	59

VOORAF

De Academie van Bouwkunst Maastricht is onderdeel van de Hogeschool Zuyd; één van de vier kunstopleidingen, die zijn gesitueerd in het centrum van Maastricht: het Conservatorium, de Toneelacademie, de Academie Beeldende Kunsten en de Academie van Bouwkunst.

De opleiding is een 'HBO-Master opleiding' en beantwoordt aan de hoogste nationale en internationale eisen en geeft afgestudeerden het recht op zelfstandige beroepsuitoefening in de discipline Architectuur die aan de Academie gedoceerd wordt.

Het diploma (de vereiste onderdelen hiervoor worden ook wel 'eindtermen' genoemd) voldoet aan de toelatingseisen van het Architectenregister, die in de Wet op de Architectentitel geformuleerd zijn en aan de Europese richtlijnen.

De opleiding die aan de Academie van Bouwkunst gegeven wordt, valt onder het Hoger Beroepsonderwijs sectie Kunstonderwijs. De Academie wordt door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen gefinancierd. Slechts op basis van een afgeronde relevante 'Bachelor opleiding' in het hoger onderwijs kan aan de Academie van Bouwkunst de 'HBO -Master' gevolgd worden. Het onderwijs aan de Academie van Bouwkunst, dat in deeltijd wordt gegeven, gaat uit van het zogenaamde concurrency model, waarbij de wisselwerking tussen het verwerven van kennis, vaardigheden en inzicht in het ontwerponderwijs enerzijds en het tegelijkertijd opdoen van inzichten en ervaringen in de ontwerppraktijk anderzijds als essentieel wordt beschouwd. Als gevolg hiervan is het overdag werkzaam zijn in een relevante ontwerppraktijk een voorwaarde voor het studeren aan de Academie. Sinds 1 augustus 1993 vormt dit praktijkgedeelte een wettelijk onderdeel van de opleiding.

Het kunstonderwijs van de Hogeschool Zuyd en van Fontys Hogescholen hebben een samenwerkingsverband genaamd Alliantie Kunsten van Fontys en Zuyd. Binnen deze Alliantie is er een samenwerking tot stand gebracht tussen de twee Academies van Bouwkunst in Zuid-Nederland; Maastricht met de opleiding Architectuur en Tilburg met de opleidingen Architectuur en Stedenbouw.

In september 2003 is de gewijzigde Wet op het Hoger Onderwijs uitgekomen. Een ingrijpende wetswijziging, die geleid heeft tot een onderscheid voor zowel het Wetenschappelijke Onderwijs als het Hoger Beroepsonderwijs tussen een bacheloropleiding en een masteropleiding. De Academies van Bouwkunst zijn op grond van deze nieuwe wetgeving HBO-masteropleidingen geworden en daarmee gerechtigd de master titel in architectuur respectievelijk stedenbouw aan afgestudeerden te verlenen. De eerste fase HBO opleidingen die aan de studie aan de Academie van Bouwkunst voorafgaan, zijn op grond van genoemde wet bacheloropleidingen geworden. Het onderscheid tussen bachelor en masteropleidingen is een gevolg van beleid, geëntameerd en vormgegeven door de Europese Unie (EU). Op deze wijze wordt een transparant en uitwisselbaar onderwijssysteem binnen Europa gecreëerd, dat het beter mogelijk maakt de kwaliteit van opleidingen onderling te vergelijken (internationale accreditatie), op elkaar te laten aansluiten en toegankelijk te maken voor studenten uit alle lidstaten van de EU. Om deze reden is ook het European Credit Transfer System (ECTS) geïntroduceerd. Het systeem is bedoeld om de studiebelasting aan te duiden zodanig dat internationale vergelijking mogelijk is. De studiepunten die in deze studiegids gehanteerd worden zijn op dit systeem gebaseerd.

Het programma is opgezet vanuit de Europese regelgeving. Dat wil zeggen dat uit deze gids is af te lezen hoe het curriculum van de Academie uitvoering geeft aan de eindtermen voor architectuur, zoals vastgesteld in 'De Architectenrichtlijn' (A) van 10 juni 1985 door de Europese Gemeenschap (zie pagina '[Onderwijsfilosofie](#)' - '[Eindtermen en competenties](#)'). Het curriculum geeft daarmee duidelijk inzicht in de kwalificaties die aan het beroep van architect zijn gekoppeld. Studenten die aan onze Academie afstuderen kunnen zich direct daarna inschrijven in het register en hebben daarmee het recht het beroep van architect in alle landen van de Europese Unie uit te oefenen op basis van een beschermde titel.

Daarnaast is het onderwijs zodanig ingericht dat studenten aan het einde van hun studie beschikken over de competenties die door de Dutch Validation Council © worden gehanteerd voor de validering van masteropleidingen (zie hoofdstuk 3 - '[Onderwijsfilosofie](#)' - '[Eindtermen en competenties](#)').

ONDERWIJSFILOSOFIE

De Academie van Bouwkunst in Maastricht ontleent van oudsher een eigen signatuur aan haar overzichtelijke omvang en aantrekkelijke situering in de oudste cultuurstad van Nederland, een kruispunt van meerdere talen en culturen. De masteropleiding tot architect aan deze Academie is dan ook internationaal georiënteerd, flexibel gestructureerd en afgestemd op de individuele student. Verder onderscheidt de Academie van Bouwkunst Maastricht zich door haar onderwijsfilosofie, waarin 'integraal-', 'project-' en 'probleemgestuurd onderwijs' de sleutelbegrippen zijn.

Bij de masteropleiding tot architect aan de Academie van Bouwkunst wordt ervan uitgegaan dat een groot deel van de bouwkundige kennis en technische vaardigheden, noodzakelijk bij het realiseren van gebouwen, reeds in de vooropleiding zijn verworven. De student wordt in 4 jaar door middel van een geïntegreerd kennisaanbod van ontwerpprojecten, gekoppeld aan theorie, analyse- en vaardigheidsoefeningen, opgeleid tot een vakbekwaam architectonisch ontwerper/vormgever.

Gedurende de gehele opleiding is de 'drager' van het onderwijs steeds het ontwerpproject dat in principe wordt beschouwd als een semesteratelier, waarin de projectdocenten naar eigen inzicht differentiaties aanbrengen. Elk atelier heeft een voor dat jaar vast team van een aantal projectdocenten, die samen en in overleg met de studieleiding het specifieke semesterproject opzet en de verdere differentiatie van het jaarprogramma bepaalt. Een jaarprogramma bestaat dus uit twee semesters. De projectgebonden analyse-oefeningen en workshops, die door de docenten worden verzorgd, zijn integraal onderdeel van het ontwerpproject en dus afgestemd op specifieke deelaspecten die in het project aan de orde komen. Verder zijn er nog projectondersteunende vaardigheids-oefeningen en theoriecolleges die het geheel in een bredere context plaatsen. Naast en in aanvulling op het projectgebonden en projectondersteunende onderwijs wordt er een programma aangeboden, bestaande uit korte workshops, capita selecta reeksen, studiereizen en actualiteitenprogramma's.

Door de overzichtelijke omvang van de jaargroep is het mogelijk te werken met een flexibel curriculum, zodat het mogelijk is het projectgebonden onderwijs specifiek af te stemmen op de sterke en zwakke punten van de individuele studenten.

Gedurende de 4-jarige studieperiode worden de studenten aangemoedigd de rijkdom aan en de kennis van architectuur in al haar breedte te onderzoeken en innerlijk, dat wil zeggen vanuit de persoonlijke voorstelling, te ervaren om zo het reflexief en conceptueel vermogen verder te ontwikkelen. Elke student wordt gestimuleerd zijn of haar onderzoeken in het ontwerpen en de architectuur op individuele wijze vorm te geven en te uiten. Met andere woorden het vermogen tot conceptualisering wordt zowel vanuit de vraag naar de architectonische uitwerking van een denkbeeld, als vanuit de articulering van een denkbeeld ontwikkeld, in een benadering die zowel op vakmanschap als op intuïtie berust.

Deze onderzoeken moeten van hun kant tevens leiden tot een persoonlijke betrokkenheid en verbondenheid met de architectonische discipline.

Binnen de jaargroep versterkt de student door zijn of haar individuele bijdrage de rijping van de gemeenschapszin, zodat elke individuele bijdrage een collectieve ervaring wordt.

Kritiek en ontwerp zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden; binnen de jaargroepen wordt dan ook een kritische attitude ontwikkeld en gestimuleerd, zowel ten aanzien van het eigen ontwerp(proces) als ten aanzien van het actuele architectuurdebat. Het formuleren van een eigen, kritisch standpunt ten aanzien van de discipline van de architectuur door middel van tekening, maquette, woord etc. wordt vanaf het allereerste ontwerpproject benadrukt. De aandacht voor een dergelijke persoonlijke en (zelf)kritische ontwerpopvatting wordt verder versterkt door de onderlinge discussie binnen en tussen de jaargroepen.

Speerpunten

De Academie van Bouwkunst Maastricht kent twee speerpunten in haar beleid:

- de cultuurhistorische component in het ontwerp(onderwijs) en
- de internationalisering van het onderwijs.

Cultuurhistorische component

De rijke historie van de internationale regio rondom de oudste cultuurstad van Nederland vormt met zijn vele gebouwde artefacten op zichzelf een belangrijk architectonisch en stedelijk laboratorium met betrekking tot het tweede speerpunt van de Academie : de interpretatie en integratie van cultuurhistorische waarden in het ontwerp (onderwijs). De eigenschappen van de historisch en internationaal bewogen omgeving rondom Aken, Luik en Maastricht - elk met een eigen taal en cultuur - geven een sterke stimulus en mogelijkheid tot onderzoek.

De cultuurhistorische benadering van de ontwerpopleiding loopt als een rode draad door het gehele studieprogramma. In de eerste jaren wordt door verschillende studies in filosofie, wetenschap, architectuur en beeldende kunst in eerste instantie het cultuurhistorische bewustzijn verbreed en de basis gelegd voor een integrale benadering van het cultuurfenomeen 'architectuur'. Door middel van de architectonische ontwerpprojecten worden cultuurhistorische inhouden gethematiseerd. Dat wil zeggen er wordt binnen het ontwerp een cultuur van de architectonische opgave, het architectonische probleem, ontwikkeld, waarin de concrete realiteit van de architectuur en het bouwwerk op het niveau van samenstelling van ruimten, constructies, materialen etc., in relatie tot cultuur en techniek expliciet aan de orde worden gesteld. In het derde en vierde studiejaar vindt deze component haar culminatie in een aantal ontwerpprojecten, waarin historisch onderzoek en interventie centraal staan. Studenten met een uitgesproken belangstelling voor de cultuurhistorische component krijgen in het vierde

jaar volop de gelegenheid die belangstelling in hun afstudeerproject gestalte te geven. Verder wordt, door het organiseren van specifieke colleges en (postacademische) cursussen in samenwerking met andere instituten, de cultuurhistorische component een nog markanter onderdeel van de opleiding.

Internationalisering

De stad Maastricht is door haar ligging van oudsher steeds een internationaal ontmoetingspunt geweest en is ook tegenwoordig een kruispunt waar meerdere naties, talen en culturen bij elkaar komen. Neemt men verder in aanmerking dat de Academie van Bouwkunst in Maastricht een qua onderwijstype buitengewone plaats inneemt ten opzichte van het aangrenzende buitenland, gebaseerd op het concurrency-principe, die in het omringende buitenland niet voorkomt - dan is het internationaliseren van het onderwijs aan deze Academie evident.

De internationalisering van het curriculum is van groot belang om de afgestudeerden van de Academie beter voor te bereiden op een open Europese en internationale arbeidsmarkt. Het internationaliseringsbeleid dat de Academie van Bouwkunst Maastricht voert, kent meerdere aspecten die allen een integraal onderdeel van het onderwijs uitmaken. Dit begint al met de samenstelling van zowel het studenten- als ook het docentenkorps, dat allengs internationaler is geworden en zet zich voort in het feit dat er onderwijs in drie talen (Nederlands, Engels en Duits) wordt gegeven.

Door haar situering en contacten beschikt de Academie over een potentieel aan hoog gekwalificeerde praktijkplaatsen in Nederland, Duitsland en België.

De samenwerking met de architectuurinstituten in de Euregio Maas-Rijn, met name de RWTH (Rheinisch Westfälische Technische Hochschule) en FH (Fachhochschule) in Aken, Keulen en Düsseldorf, de PHL (Provinciale Hogeschool Limburg) in Hasselt, het Institut Supérieur d'Architecture St. Luc de Wallonie in Luik en de Universität Gesamthochschule Siegen heeft structureel vorm gekregen.

Voorbeelden hiervan zijn de jaarlijks terugkerende activiteiten die gezamenlijk worden georganiseerd zoals de euregionale workshops en de activiteiten die elk instituut weliswaar individueel organiseert, maar toegankelijk maakt voor de studenten van de andere instituten, zoals de 'Montagabend Gespräche' aan de RWTH te Aken of de internationale lezingenreeksen die de Academie van Bouwkunst in Maastricht elk jaar organiseert. Internationale samenwerking met andere dan deze euregionaal gesitueerde instituten vindt plaats in de vorm van gezamenlijke workshops, onderzoeks- en ontwerpprojecten en onderlinge uitwisselingen. Naast het feit dat de Academie van Bouwkunst natuurlijk samenwerkt met de andere architectuurinstituten in Nederland acht zij tevens de samenwerking van belang met de internationaal georiënteerde instituten in haar directe omgeving, zoals de Jan van Eyck Akademie, de Universiteit Maastricht en de andere instituten voor kunstonderwijs in Maastricht.

PROGRAMMA

Structuur

	Didactische opbouw	Leerdoel	Thema
Periode 0	Bouwkundige begrippen	Basiskennis	Vorm & Constructie
Periode 1	Ruimtelijke begrippen	Basiskennis	Ruimtelijk Denken
Periode 2	Ruimtelijke ervaringen	Ontwikkeling	Idee 'Wonen'
Periode 3	Ruimtelijke strategieën	Verdieping	Complexe opgave 'Ontwerp als interventie'
Periode 4	Individuele opgave	Vakbekwaamheid	Ontwerp als onderzoek

Onderwijsperiodes

De studie-opbouw is gestructureerd rondom vier kernthema's: 'Ruimtelijk Denken', 'Idee Wonen', Complexe opgave 'Ontwerp als Interventie' en 'Ontwerp als Onderzoek'. Die thema's komen overeen met 4 onderwijsfasen: het opdoen van basiskennis in het eerste jaar (ruimtelijke begrippen), het verder ontwikkelen van deze kennis in het tweede jaar (ruimtelijke ervaringen), het verdiepen en toepassen ervan in het derde jaar (ruimtelijke strategieën) om vervolgens in het vierde jaar uit te monden in het afstudeerproject, waarin de student zijn of haar vakbekwaamheid moet bewijzen en moet aantonen dat hij of zij als zelfstandig ontwerper/vormgever(st)er het beroep van architect kan uitoefenen.

Het studiejaar is verdeeld in twee semesters waarin het reguliere onderwijsprogramma wordt doorlopen. Het onderwijsprogramma bestaat uit ontwerpprojecten gecombineerd met workshops, analyse-oefeningen, vaardigheidsoefeningen, theoriecolleges en lezingenreeksen. Na het eerste semester vindt een tussenpeiling plaats. Na het tweede semester vindt het tentamen plaats, met daaraan gekoppeld een eindejaarstentoonstelling. Door het studiejaar heen worden studiereizen, internationale uitwisselingsprojecten en andere activiteiten (de actualiteitenprogramma's) georganiseerd.

Voor de workshops (kortlopende intensieve projecten) worden geregeld bekende binnen- en buitenlandse ontwerpers als docenten uitgenodigd.

Om het onderling contact tussen studenten in de diverse periodes te intensiveren wordt een deel van het theorie- en vaardigheidsonderwijs in een tweejaarlijks ritme aangeboden en worden de actualiteitenprogramma's voor alle periodes gezamenlijk aangeboden.

Theorie-onderwijs

De theoriecolleges vinden telkens plaats op een van de avonden. De didactische vorm van het theoriecollege bestaat uit een afwisseling van klassieke hoorcolleges met lees- en onderzoekopgaves voor de studenten en werkcolleges. Het is wenselijk dat de theori docent een deel van de colleges laten verzorgen door gastdocenten. Per semester is er een collegereeks van 12 colleges en een evaluatie. Hiervoor staan 2 studiepunten per semester. Dit komt overeen met 56 uur studie waarvan de helft bestaat uit contacturen tijdens de colleges en de helft uit zelfstudie.

EERSTE PERIODE: ruimtelijke begrippen

In de eerste periode gaat het in het theoriecollege ' Architectuur 1' om het kennismaken met ruimtelijke en architectonische begrippenkaders, om inzicht in ruimtelijke kwaliteiten te ontwikkelen en om de begrippen te kunnen koppelen aan ruimtelijke modellen. In het college ' Cultuur 1' wordt architectuur opgevat als een autonome culturele discipline en het maken van architectuur als een culturele daad. De architectuur is door middel van dit college gerelateerd aan het profiel van de Academie van Bouwkunst Maastricht: Het aspect 'cultuurhistorie'. In dit college krijgt de omgang met een cultuurhistorische context aandacht door middel van de culturele interpretatie van context.

TWEEDE PERIODE: ruimtelijke ervaringen

In de tweede periode staan centraal; het kennismaken en omgaan met contemporaine ontwerp-methodieken, het ontwikkelen van een kritisch vermogen en het programma van het wonen. Het college 'Architectuur 2' behelst de architectuurtheorie en architectuurbeschouwing. De architectuur wordt verder gerelateerd aan begrippen uit de taal. De architectuur is tevens gerelateerd aan het begrip wonen als cultuurfilosofische constructie. In het college 'Stedenbouw' wordt het wonen niet alleen beschouwd als een typologisch patroon maar ook gerelateerd aan de basisbegrippen uit de stedenbouw, waarna de hedendaagse stedenbouwkundige ontwikkelingen en hedendaagse vormen van wonen en gebruik van de ruimte in dit college kritisch worden gezien.

DERDE PERIODE: ruimtelijke strategieën

Deze periode staat in het teken van het operationeel maken van de architectonische kennis, kennismaken met de fenomenen van stedelijkheid, stedelijke cultuur, regionale schaal en internationale context en internationale uitwisseling. In het college 'Cultuur 2' wordt de relatie tussen stedelijkheid en cultuur onderzocht met als casus de gekozen internationale stad uit het ontwerpatelier.

De architectonische opgave wordt hierbij opgevat wordt als een interventie in het stedelijk weefsel. Het tweede deel van het college bestaat uit het verslagleggen en tentoonstellen van deze stad door middel van het onderzoek van het fenomeen stedelijkheid in de literatuur, film en/of kunst.

Door middel van het college 'Management en ondernemerschap' dient de student niet alleen inzicht te krijgen in organisatiestructuren en culturen van het architectonisch bedrijf maar ook in de omgang van complexe processen die leiden tot het tot stand brengen van architectonische projecten, vanuit de invalshoeken van de verschillende participanten in deze processen en hoe zij proberen kwaliteit te bereiken en hoe zij deze kwaliteiten objectiveren.

VIERDE PERIODE: afstuderen

In het vierde jaar worden de afstudeerders door de afstudeercoördinator begeleid in de procesgang van het afstudeerproject. De eerste 6 weken wordt een werkplan gemaakt, waarna aan het afstudeerontwerp gewerkt wordt. Al naar gelang de behoefte en interesse van de groep kunnen extra bijeenkomsten georganiseerd worden voor lezingen door alumni over afstudeerprojecten, lezingen door de mentoren over hun architectuurpraktijk, informatieverstrekking over startstipendia en andere individuele subsidies door het Fonds voor de Kunsten, en portfoliobegeleiding waarbij de positionering binnen het vakgebied van de architect in spé centraal staat in de vorm van presentatiewerkshops en praktijkpresentaties.

Vaardigheidsonderwijs

Het vaardigheidsprogramma kan plaatsvinden op de maandagavond en/of de vrijdagen. Het vaardigheidsonderwijs is gerelateerd aan het ontwerpatelier. Per semester zijn er twee vaardigheidsoefeningen van 8 bijeenkomsten inclusief de evaluatie. Het vaardigheidsonderwijs houdt in dat verschillende vaardigheidstechnieken geoefend en toegepast worden. Het onderwerp van oefening is altijd een element uit het projectonderwijs dat op dat moment in het ontwerpatelier van de jaargroep plaatsvindt.

Het vaardigheidsonderwijs levert 2 studiepunten op per oefening. Dit betekent dat een student 56 uur per semester er aan besteedt tijdens de 16 weken. Hiervan bestaat tweederde uit contacturen en eenderde uit zelfstudie. De eindevaluatie van de vaardigheidsreeks gebeurt gelijktijdig met de ontwerpproject - en onderzoeksoefening-evaluatie.

EERSTE PERIODE: Analoge technieken

De analoge technieken in de architectuur zijn twee dimensionale notatietechnieken en drie dimensionale modellenstudies. De tweedimensionale technieken zijn niet alleen de handschets, de perspectieftekening, de architectuurtekening, het diagram en het grafisch ontwerp, maar ook de architectuurfotografie en de film. Deze technieken worden enerzijds ingezet om het vermogen tot waarnemen en tot noteren van de waarneming van de studenten te versterken en anderzijds tot extra inzet van de verbeelding van de ontwerpogave. De ruimtelijke ontwikkeling en de expressie in materialiteit in de architectuur worden geoefend door middel van modellenbouw, met als casus de ontwerpogave. Het leren werken met een portfolio staat centraal gedurende de eerste periode.

TWEDE PERIODE : Digitale technieken

Het tweede jaar staat in het teken van twee-dimensionale en driedimensionale digitale technieken. Verschillende grafische computerprogramma's en het ontwerpen van een eigen website en een digitaal logboek zijn het onderwerp van studie, terwijl het ruimtelijk ontwerp en ruimtelijk onderzoek door middel van 3D-design gecombineerd met animatietechnieken wordt getraind. Ook hier vormt de ontwerpogave het onderwerp.

DERDE PERIODE : Multi-media

Het presenteren van een architectonisch plan gaat meestal gepaard met meerdere vormen van overdracht. Soms kan de charismatische uitstraling van de architect tijdens een presentatie doorslag geven boven een technisch goed uitgewerkte tekening of een virtuele beeldpresentatie. Samenhang tussen de verschillende middelen van presenteren gerelateerd aan de inhoudelijke kenmerken en technische professionaliteit van een plan zijn van wezenlijk belang in de architectuurpraktijk: 'The medium is the message'. In het eerste semester wordt ingegaan op het mondeling presenteren zelf, gecombineerd met het opbouwen van het beeldverhaal, met als doel de geïnspireerde overdracht van het ontwerpidee. In het tweede deel staat de opbouw van presentaties voor competities en tentoonstellingen centraal, waarbij de communicatie naar de beschouwer toe van de beeldmiddelen wordt getraind.

Zie voor theorie- en vaardigheidsprogramma's periode 1 t/m 3.

Portfolio

Gedurende het studiejaar wordt ten behoeve van de beoordeling een portfolio opgebouwd. De studieleiding beschouwt de portfolio als een essentieel middel om een beeld te krijgen van het inzicht, de kennis en de vaardigheden, die de student gedurende een studieperiode heeft verworven. De portfolio vereist van de student namelijk een bepaalde discipline van werken en geeft een goed beeld van diens ontwikkeling en ontwikkelingsstand; als zodanig is de portfolio een essentieel instrument in de beoordeling van een student bij zowel de evaluaties als de tentamens.

Een portfolio is een verzameling van ontwerpen, oefeningen en onderzoeken, die op adequate wijze een indruk geeft van de aard en kwaliteit van het werk van de student.

Deze verzameling moet uiteindelijk een snelle en overzichtelijke indruk geven van de ontwikkeling van de student gedurende een bepaalde studieperiode. Daarom dient de student in eerste instantie een werkportfolio (oftewel logboek) bij te houden. Deze werkportfolio dient zo te zijn opgebouwd dat het voor de docenten, maar ook voor een buitenstaander, mogelijk is snel een indruk te krijgen van de actuele stand van het project, waaraan de student op dat moment werkt. Dat wil zeggen de probleemstelling, de wijze van onderzoeken, de ontwerpaanpak en de tot dan toe bereikte uitkomsten van het ontwerpproject moeten duidelijk afleesbaar zijn.

Het samenstellen van de eindportfolio vereist een inventarisatie van, selectie uit en rangschikking - kortom een eindredactie - van de verschillende werkstukken die de student tijdens het ontwerpproject, analyse-oefeningen, workshops etc. heeft geproduceerd, waardoor een indringende presentatie ontstaat. De werkportfolio wordt in de loop van het semesterprogramma geproduceerd, achteraf vindt slechts een eindredactie van de werkportfolio plaats om zodoende een eindportfolio te verkrijgen.

Kenmerken van een portfolio zijn:

- ontwerpprojecten worden op een geordende manier weergegeven, zoals bijvoorbeeld definiëring van het ontwerpprobleem, wijze van onderzoeken en ontwerpoplossing;
- de omvang van elk ontwerp is beperkt en overzichtelijk;
- elk ontwerp wordt bondig toegelicht, vermeld wordt, naast naam student, studieperiode en docenten: opgave, eigen probleemdefiniëring, onderzoek en concept-ontwikkeling en een toelichting op de materialisering hiervan in het ontwerp;
- adequate informatie over het project wordt gegeven via plattegronden, aanzichten en doorsneden, dit in relatie met:
- presentatietekeningen, die het ontwerp illustreren of inzicht geven in de eigen probleemstelling. Dit kunnen zijn: collages, ontwerpschetsen, perspectief-tekeningen, foto's van bijvoorbeeld maquette, etc.

Nadere eisen worden gedurende het studiejaar 2008/2009 bekend gemaakt.

Beoordeling

Alle studieonderdelen worden afgesloten met een beoordeling door de docenten van deze onderdelen. Tevens wordt door de jaardocenten aan het eind van elk semester een studie-advies per student opgesteld ten behoeve van de student en ter informatie voor de staf, andere docenten en externen. Het studieadvies dient als basis voor de tussenpeiling in december en het tentamen in juni: De portfolio-evaluatie. Het portfolio vormt dus een wezenlijk document als het gaat om studieloopbaanbegeleiding en beoordelingen bij de tussenpeiling en de tentamens. Het portfolio dient daarbij aanwezig te zijn, anders kan examinering niet plaatsvinden.

Tentamen/eindevaluatie portfolio

Aan het einde van het studiejaar, na het 2e semester een (overgangs-)tentamen plaats. Hierbij is een Commissie van Examinatoren aanwezig. Deze commissie bestaat uit een combinatie van interne en externe deskundigen.

Tijdens de evaluatie portfolio dienen de studenten een terugblik te geven op het afgelopen studiejaar met daarin de belangrijkste en meest leerzame momenten, in de vorm van een korte lezing die de inhoudelijke rode draad en dus het belangrijkste of meest aansprekende architectonische thema naar voren brengt.

Het is dus absoluut niet de bedoeling dat de projecten worden geëvalueerd, noch door de student, noch door de commissie: het zal gaan om de opvatting van de student over het vak en vooral specifieke thema's door middel van de eigen projecten te verwoorden en te verbeelden.

Studiebelasting

Het studieprogramma loopt over een onderwijsperiode van 42 weken per jaar met een onderwijsbelasting van circa 20 uur per week (840 uur). Van deze 20 uur per week zijn + 50% contacturen, dat wil zeggen een student dient ervan uit te gaan dat hij/zij geacht wordt per week 3 tot 4 dagdelen onderwijs aan de Academie te volgen. Daarnaast dient men te rekenen op + 10 uur zelfstudie per week. In de afstudeerfase is de studiebelasting afhankelijk van de aard en opzet van het gekozen project, maar zal meestal niet minder dan in voorgaande jaren zijn.

Praktijkbelasting

In het verlengde van het concurrency-model dient men naast de studiebelasting van 840 uur per jaar ook nog een praktijkbelasting van minimaal 840 uur per jaar op te tellen. Dit is tevens gelijk aan minimaal 20 uur per week werken in de praktijk.

Leerdoelen

Het onderwijsprogramma is erop gericht dat de student aan het einde van de studie overzicht heeft verkregen over de verschillende aspecten van de architectuurdiscipline.

Het verwerven van kennis, vaardigheden, inzicht en visie is gericht op enerzijds een zelfstandige beroepsuitoefening in de architectuurpraktijk en anderzijds op het formuleren en demonstreren van een gefundeerde eigen opvatting, als resultaat van een breed inzicht in en kennis van alle aspecten van het vak.

De student moet als resultaat van deze brede ruimtelijke, culturele, sociale en technische oriëntatie in staat zijn een architectonisch concept te formuleren, vervolgens in staat zijn dit architectonisch om te zetten in termen van ruimte, materiaal en techniek en in staat zijn dat in woord en beeld te presenteren.

Voor het behalen van het diploma architectuur wordt als eis gesteld (ook wel eindtermen genoemd) dat de student de kwaliteiten op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden heeft verworven, zoals vastgesteld in 'De Architectenrichtlijn' (A) van 10 juni 1985 door de Europese Gemeenschap, waarin de eindtermen voor een architectuuropleiding op universitair niveau zijn vastgelegd: de opleidingen die worden afgesloten met de in art. 2 bedoelde diploma's, certificaten en andere titels, moeten worden gegeven door middel van studies op universitair niveau die hoofdzakelijk betrekking hebben op de architectuur. Dergelijke studies, waarbij evenveel aandacht moet worden besteed aan de theoretische als aan de praktische aspecten van de architectuuropleiding, moeten de verwerving waarborgen van:

- 1 Het vermogen tot architectonische vormgeving die zowel aan esthetische als aan technische en functionele eisen voldoet.
- 2 Passende kennis van de geschiedenis en de theorie van de architectuur, aanverwante kunstvormen en menswetenschappen, evenals van de maatschappelijke en culturele stromingen voor zover die van invloed kunnen zijn op het vakgebied van de architectonische vormgeving
- 3 Kennis van de beeldende kunsten voor zover deze van invloed kunnen zijn op de kwaliteit van de architectonische vormgeving.
- 4 Passende kennis van stedenbouw, planologie en de daarbij gebruikte technieken.
- 5 Inzicht in de relatie tussen mensen en architectonische constructies en tussen architectonische constructies en hun omgeving, alsmede in de noodzaak om architectonisch constructies en de ruimten daartussen af te stemmen op menselijke behoeften en maatstaven.
- 6 Inzicht in het architectenberoep en de rol van de architect in de maatschappij, in het bijzonder bij het maken van projecten waarin rekening wordt gehouden met sociale factoren.
- 7 Inzicht in en vaardigheid met de methoden van onderzoek en voorbereiding van een project.
- 8 Inzicht in de problemen op het gebied van het constructief ontwerp, de constructie en de civiele bouwkunde in verband met het ontwerpen van gebouwen.
- 9 Passende kennis van de natuurkundige en technologische vraagstukken, alsmede van de functie van een bouwwerk met het oog op het verschaffen van comfort en bescherming tegen weersomstandigheden.
- 10 Technische bekwaamheid als ontwerper, ten einde binnen de door begrotingsfactoren en bouwvoorschriften gestelde grenzen te kunnen voldoen aan de eisen van de gebruikers van het betrokken gebouw.
- 11 Passende kennis van de industrieën, organisaties en procedures die een rol spelen bij het omzetten van ontwerpen in bouwwerken en het inpassen van plannen in de planologie.
- 12 Vaardigheid in beeld, geschrift en woord om een ontwerp en plan inzichtelijk te maken voor anderen.
- 13 Passende kennis van en inzicht in procedures en processen van besluitvorming.

Verder dienen studenten aan het einde van hun studie te beschikken over de competenties die door de Dutch Validation Council (C) worden gehanteerd voor validering van masteropleidingen.

- 1 Onafhankelijke oordeelsvorming met betrekking tot gewenste ontwikkelingen, gebaseerd op kennis van hoog niveau:
  - (a) - zelfreflectie met betrekking tot eigen sterke en zwakke kanten;
  - (b) - keuzes kunnen maken op basis van valide argumenten, theoretische verantwoording kunnen afleggen, interesses hebben in het uitwisselen van ervaringen, het willen zoeken naar oorzaken van problemen ter ondersteuning van mogelijke oplossingen, daarbij kennis vanuit verschillende disciplines kunnen integreren, vanuit diverse invalshoeken problemen benaderen;
  - (c) - kritisch zijn ten aanzien van geboekte resultaten en gebruikte oplossingsmethoden.
- 2 Uitvoeren van op toepassing van kennis gericht onderzoek, waarin complexe problemen worden geanalyseerd, mede met behulp van kennis voortkomend uit fundamenteel/grensverleggend onderzoek:
  - (a) - de resultaten daarvan dienen te kunnen worden vertaald in praktische toepassingen, en op het hoogste niveau te kunnen worden omgezet in succesvolle innovaties, nieuwe producten, productiemiddelen/-wijzen en beroepsontwikkeling;
  - (b) - complexe problemen analyseren en doorgronden;

- (c) - uit theorieën die aspecten kunnen halen die van pas komen, zonder de fout te maken conflicterende informatie te negeren.
- 3 Zelfstandig kennis verwerven en daarover kunnen communiceren met anderen:
(a) - op de hoogte blijven van de nieuwste ontwikkelingen.
- 4 Leiding geven aan gecompliceerde projecten waarin complexe problemen worden opgelost, of innovaties worden voorbereid / worden geïmplementeerd:
(a) - beleidsmatig bezig zijn, "waarom" vragen stellen, open staan voor nieuwe invalshoeken, nieuwe inzichten, kennis en capaciteiten bij anderen;
(b) - op het uitvoeren van zaken kunnen reflecteren, het stellen van "waarom" vragen daarbij, van het concrete niveau kunnen abstraheren, "helicopterview".

Zie ook het Onderwijs en Examenreglement, verkrijgbaar bij het studietoelichtingsbureau of downloadbaar op de website.

PERIODE 0 - BOUWKUNDIGE BEGRIPPEN

LEERDOEL: BASISKENNIS / THEMA VORM & CONSTRUCTIE

Voor afgestudeerden aan een Kunstacademie, studierichting architectonische vormgeving, interieur-architectuur e.d. (met wis- en natuurkunde op vwo/havo-niveau) is een voorbereidend curriculum ontwikkeld. Het curriculum dient met name om de technische kennis op een voldoende hoog peil te brengen. Studenten die dit curriculum met goed gevolg hebben doorlopen, mogen deelnemen aan de selectieprocedure van de Academie.

Omdat het beleid van de Academie van Bouwkunst Maastricht gericht is op een verhoogde instroom, wordt momenteel een versnelde route ontwikkeld voor afgestudeerden aan de Academie Beeldende Kunsten, door een deel van het techniekprogramma aan te bieden in de vooropleiding en een deel in het eerste studiejaar met vrijstelling van het ondersteunend vaardigheidsonderwijs van dit studiejaar in combinatie met deelname aan het praktijkatelier.

Dit verhoogt tevens de kansen op de arbeidsmarkt voor afgestudeerden van de Academie Beeldende Kunsten architectonische vormgeving.

Via de interrelatieve begrippen Vorm en Constructie wordt in het bouwkundig curriculum de nadruk gelegd op drie onderdelen:

De opzet van de technische cursus is om deze zoveel mogelijk te koppelen aan de ontwerpprojecten van het eerste jaar.

De ontwerpprojecten worden in de periode na het afronden van het ontwerp, technisch verder doorgewerkt. De techniek wordt integraal behandeld, dit betekent dat het project op drie aspecten bekeken wordt.

Bouwkundig vormgeven: doel is het verwerven van kennis en vaardigheden betreffende de bouwkunde, het bouwkundig tekenen, het detailleren, de materiaalkunde en de bouwmethodiek.

Bouwconstructief vormgeven: doel is het verkrijgen van inzicht in de constructieve aspecten bij het vormgeven. Nadruk ligt hierbij op het verwerven van kennis aangaande de statica en mechanica, waarbij aspecten als stijfheid, sterkte en stabiliteit van constructies aan de orde komen.

Bouwtechnisch vormgeven: doel is het verwerven van inzicht op het gebied van de bouwfysica. Nadruk ligt hierbij op het verwerven kennis en vaardigheden aangaande aspecten als warmte, geluid en vocht. Daarnaast moet inzicht verkregen worden in het oplossen van bouwfysische en installatietechnische ontwerproblemen.

Deze drie aspecten worden in een gezamenlijke presentatie beoordeeld.

PERIODE 1 - RUIMTELIJK DENKEN

LEERDOEL: BASISKENNIS / THEMA RUIMTELIJK DENKEN

Deze periode is er op gericht de toekomstige architect in te leiden in het ruimtelijk denken, hem bewust te maken van het feit dat architectuur in de meest brede zin van het woord een 'vorm van denken en doen' is. De Architectuur als cultuurfenomeen wordt opgevat als een 'vorm van denken en doen': via het architectonische concept krijgt dit denken gestalte in het werk, een ruimtelijk model waarbij architectonisch vormgeven in essentie het 'verruimtelijken', 'materialiseren' en 'toepassen' van deze architectonische concepten is.

Het eerste jaar concentreert zich op het verkrijgen van inzicht, basiskennis en vaardigheden omtrent het denken en het maken in termen van ruimte en het leren van de 'taal' van de ruimte.

Eenzijds wordt in dit eerste jaar aansluiting bewerkt met de vooropleiding en dit door het berip materiaal. Vanuit het materiaal worden in de loop van het jaar verschillende tuigen en objecten vormgegeven en geconstrueerd. Anderzijds wordt de overgang gemaakt vanuit een associatie naar een abstractie bij het vormgeven en construeren van ruimte in het algemeen en de architectonische ruimte in het bijzonder. De student zal door middel van het project, de ontwerpogaves, de oefeningen en colleges de basiselementen en de raakvlakken van de architectuur leren bevragen om zodoende de basisbegrippen van de architectuur te leren kennen. Dat wil zeggen vanuit het ontwerpproces, het realiseren van het eigen werk, reflecteren en abstraheren om zo het conceptualiseren verder te ontwikkelen en te zoeken naar de essentie, het wezenlijke van het werk, het architectonische model. Hiertoe wordt de materialiteit allereerst ontdaan van een directe instrumentaliteit en door verschillende raakvlakken in een veel breder denkkader 'het atelier' geplaatst, waardoor de student zal beseffen dat 'architectuur' als cultuurfenomeen zich in principe op van alles kan betrekken.

Het studiejaar bestaat uit 4 ateliers. In elk atelier wordt een archetype onderzocht door de wisselwerking tussen het project, de analyse, de vaardigheid en het theoriecollege. Deze archetypes vormen geen rigide structuur maar verschillende raakvlakken waarin de complexiteit van architectonische ruimte wordt onderzocht. Het opzet is dat de student meerdere strategieën ontwikkeld en tevens zich meer bewust wordt van de links tussen de verschillende vormen van denken, van wereldbeelden, lifestyles en ontwerpstrategieën.

We onderzoeken in het eerste jaar volgende archetypes of Environments (denkwerelden)

Atelier 1: De fenomenologische denkwereld – raumplan

Atelier 2: De existentialistische denkwereld – refuge

Atelier 2: De positivistische denkwereld - woonmachine

Atelier 4: De deconstructivistische denkwereld – hutten, parasitiëten

Elk atelier of onderzoeksruimte wordt omhult door 4 raakvlakken (materiaal-concept-medium-context) waarin de verschillende projecten, oefeningen en lezingen worden vormgegeven en geconstrueerd.

Atelier 1 : Gips (beton) - Monoliet - Woord - Gebouw

Atelier 2 : Hout - Paviljoen - Klank - Landschap

Eerste gedeelte : Metaal - Installatie - Beeld - Stad

Atelier 4 : Hybride - Utopia - Beweging - Ruimte

Binnen elk atelier staat het proces, het onderzoek centraal en niet het resultaat. Dit maakt dat alles wat de student ontdekt, leert en ervaart onmiddellijk kan worden ingezet in zijn eigen werk. Het opzet kan worden getypeerd door middel van 2 citaten.

M. Heidegger : ' Oorsprong van het (kunst)werk'

Als een werk uit een of andere grondstof –steen, hout, metaal, taal, verf, klank- wordt voorgebracht, zeggen we ook wel dat het daaruit tot stand is gebracht. Tot het werk behoort het opstellen van een wereld. Het tempelwerk daarentegen laat, door een wereld op te stellen, de stof niet verdwijnen, maar allereerst te voorschijn komen en wel in het openen van de wereld van het werk: de rots wordt gedragen en rust in het werk en wordt zopas rots; de metalen gaan glimmen en glanzen, de kleuren lichten op, de toon gaat klinken, het woord spreken. Dit alles komt te voorschijn doordat het werk zich terugstelt in het massieve en zware van de steen, in het vaste en buigzame van het hout, in de hardheid en glans van het metaal, in het licht en donker van de kleur, in de klank van de toon en in de zeggingskracht van het woord.

P. Zumthor : 'Architectuur denken'

Architectuur is niet abstrakt, sondern konkret.

PROJECT 1   MONOLIET

Periode   Semester 1 – Atelier 1
Code   DT1-1: P1pr
Docenten   Sylvie Smeets, Bas Römgens

Thema
Waarneming-verborgen dimensies-propoorties (phenomologische ruimte)

Literatuur
Tekst "Schottische Wohntürme" Andreas Deplazes uit Architektur Kontruieren
Het werk van Aires Mateus

Opgave
Waarneming begint door middel van vervreemding. Het ontwerpen van een 3 dimensionale ruimtelijkheid aan de hand van de analyse van de stad Volterra. Door middel van een ruimtelijke sequentie worden eigen beleving , waarneming en ervaring in het ontwerp betrokken. Ontnemen van materie (negatief) en het toevoegen van licht (positief) om ruimte te scheppen. De ontwerpen dienen telkens onderzocht te worden in modelvorm op hun licht- en schaduwwerking.

Competenties

- A.01.   Heeft inzicht in verschillende methoden van architectonisch onderzoek en is in staat tot het onderzoeken en voorbereiden van een opdracht/project.
- A.01.01 Heeft inzicht in verschillende analysemethoden en de mogelijkheden van deze methoden t.b.v. architectonisch onderzoek en is in staat tot gebruik ervan, in het bijzonder de fenomenologische analysemethode;
- A.02.   Is in staat tot het onderzoekend visualiseren.
- A.02.01 Is in staat om als onderzoeksmethode de materialiteit als uitgangspunt nemen. Kan verschillende materialen en technieken inzetten als onderzoeksmiddel;
- A.02.02 In kunnen zetten van de maquettes, modellen als onderzoeksmiddel voor de expressie van de materialiteit van de architectuur;
- A.03.   Is in staat tot schetsontwerp waarin de eigen persoonlijkheid (probleemformulering, artistieke, esthetiek), cultuurhistorische, architectuurtheoretische en filosofische visie tot uitdrukking komt.
- A.04.01 Legt in het ontwerp rekenschap van de zintuiglijke receptie.
- C.04.   De student is in staat tot verbeelden. Het op persoonlijke wijze weergeven van overwegingen, motivaties, concepten en ideeën in het ontwerpproces.
- F.01.   Bezit de volgende ontwikkelde persoonlijk professionele vermogens
- F.01.01 Heeft verantwoordelijkheidsbesef in de omgang met architectuur
- F.01.06 Bezit een zelfkritische ontwerphouding.

Leerdoelen

Het ontwikkelen en stimuleren van een ontwerpproces waarbij architectuur ontdaan is van een directe instrumentaliteit en in een breed denkkader wordt geplaatst. Maakbaarheid, fysieke omstandigheden, experiment en uitkomst zijn wezelijke onderdelen.

Resultaat/beoordeling

Aanwezigheid, tussenevaluaties en de eindpresentatie : Een tekst waarin het project door middel van een wandeling wordt omschreven. Een reeks van beelden , plannen, ontwerpschetsen waaruit de verschillende beslissingen blijken en dit in vooropgegeven presentatie formaat. Een model in gips en op schaal en welke de beoogde 3-dimensionale ruimtelijkheid vertaalt. Alle bovenstaande elementen vormen een onderdeel van de portfolio

*

WORKSHOP   VOLTERRA

Periode   Semester 1 – Atelier 1
Code   Dt1-1: Plws
Docenten   Sylvie Smeets, Bas Römgens

Thema   Observeren, Noteren en Redigeren

Literatuur   Grondslagen van de architectuur in het tijdperk van het humanisme – Rudolf Wittkower
Peter Märkli – diverse teksten
Casa del Fascio, Terragni – diverse teksten

Opgave

Het kennismaken met de Italiaanse stad en het observeren en noteren van haar ruimtelijke en stedenbouwkundige kwaliteiten door middel van diverse media (schets, foto en kaart).

De stad wordt in korte oefeningen verkend door middel van schets, kaart en foto. Deze worden vervolgens geselecteerd, gemonteerd en gepresenteerd tot een eigen analyse van de stad en een aan te wijzen locatie hierin. Vervolgens wordt, als onderdeel van het project, op de gekozen locatie een project binnen de kaders van project 1 ontwikkeld.

Competenties

- C.01 Is in staat tot het hanteren van de waarneming in al haar facetten (alle zintuigen) en visualisatie/materialisatie als onderzoeksinstrument;
- C02 Is in staat tot het noteren op papier en via andere media (schetsen, fotografie, monteren, film, afdrukken), van de eigen waarneming van de (openbare) ruimte.
- C02.01 In het bijzonder het waarnemen, ervaren, selecteren en componeren van grafisch beeldmateriaal, in het bijzonder het tweedimensionaal beeld(verhaal) als een weergave van een drie (vier) dimensionale realiteit.
- C.03 Is in staat tot visualisatie van ruimtelijke kwaliteiten (materiaal, licht en schaalverhoudingen), van de (stedelijke) ruimte.

Leerdoelen

Het ontwikkelen van een beeldend vermogen

Nadruk leggen op de esthetische ervaring

Ontwikkelen van een persoonlijke toolbox

Verscherpen van de observatie door middel van optische instrumenten

Het leren documenteren van het eigen werk

Het leren analyseren en reflecteren van behaalde ontwerpresultaten, vastleggen op papier, fotografisch materiaal en film van wat gezien is.

Vaardigheden :

Schetsen, fotograferen,afdrukken, monteren, presenteren.

Resultaat/beoordeling

In functie van het aantal workshops en behaalde resultaten

*

PROJECT 2   ARCHITECTUUR & TECHNIEK

Periode	Semester 1 – Atelier 2
Code	DT1-2: P2
Docenten	Melanie Gerhards, Maarten Terryn
Thema	Assemblage, productietechnieken & maakbaarheid
Literatuur	Buckminster Fuller, Atelier Bow Wow

Opgave

Kleine ontwerpogave waar specifiek het maken en de techniek in al zijn facetten aan bod komt. Aan het materialiseren en de wijze van assembleren wordt specifieke aandacht gevraagd in materiaaltesten, grote modellen en/of montagetekeningen.

Een samenspel tussen ergonomische aspecten en productietechnieken in de meest ruime zin van het woord moeten in deze opgave in balans gebracht worden.

Competenties

- A.01.04 Kan bij het onderzoek de volgende gegevens onderkennen, betrekken en verwerken: ruimtelijk compositorische kansen, stedenbouwkundige en landschappelijke omgeving en daarin besloten liggende kansen (ruimtelijke structuur en functionele dynamiek), gebruikseisen, constructieve eisen;
- A.03. Is in staat tot schetsontwerp waarin de eigen persoonlijkheid (probleemformulering, artistieke, esthetiek), cultuurhistorische, architectuurtheoretische en filosofische visie tot uitdrukking komt.
- A.04. De student is in staat om een opgave consistent en coherent dóór te ontwerpen: van 'voor tot achter', van concept tot detail.
- A.04.01 Legt in het ontwerp rekenschap van de zintuiglijke receptie.
- A.04.04 Het bekend zijn met - en kunnen verkennen van de eigenschappen en toepassingsgebieden van een specifiek materiaal of composiet en deze op een geëigende manier kunnen toepassen in een ontwerp.
- A.04.05 Inzicht in de vraagstukken op het gebied van het constructief ontwerp, de constructie en de civiele bouwkunde in verband met het ontwerpen van gebouwen. Passende kennis van de natuurkundige en technologische vraagstukken, alsmede van de functie van een bouwwerk met het oog op het verschaffen van comfort en bescherming tegen weersomstandigheden.

- C.04. De student is in staat tot verbeelden. Het op persoonlijke wijze weergeven van overwegingen, motivaties, concepten en ideeën in het ontwerpproces.
- C.05. Esthetisch vermogen: het toepassen van een ontwerpproces waarbij architectuur ontstaat is van een directe instrumentaliteit en in een breed denkkader wordt geplaatst.
- F.01. Bezit de volgende ontwikkelde persoonlijk professionele vermogens
  - F.01.01 Heeft verantwoordelijkheidsbesef in de omgang met architectuur
  - F.01.06 Bezit een zelfkritische ontwerphouding.

Leerdoelen

Het ontwikkelen en stimuleren van een ontwerpproces waarbij architectuur wordt ontwikkeld vanuit materialiteit en maakbaarheid enerzijds en de proporties van het menselijke lichaam anderzijds. Maakbaarheid, fysieke omstandigheden, experiment en uitkomst zijn wezelijke onderdelen.

Resultaat/beoordeling

Aanwezigheid, tussenevaluaties en de eindpresentatie : Een tekst waarin het project wordt omschreven. Een reeks van beelden, plannen, ontwerpschetsen waaruit de verschillende beslissingen blijken en dit in vooropgegeven presentatie formaat. Een model in metaal en op schaal en welke de beoogde 3-dimensionale ruimtelijkheid vertaalt. Alle bovenstaande elementen vormen een onderdeel van de portfolio.

*

PROJECT 3 KLANKRAUM

Periode Semester 2 – Atelier 3
 Code DT2-1: P3
 Docenten Elmar Kleuters, Richard Welten

Thema
 Regio-Cultuur (extentionalistische ruimte)

Literatuur
 Tekst "De Landweg" - Martin Heidegger

Opgave

De ontwerpogave is gesitueerd in de regio. Voor een groep van musici wordt een refuge gebouwd, ver weg van hun dagelijkse wereld en waarin ze hun gemeenschappelijke culturele ambities waarmaken. Achterliggend doel is het stimuleren van vernieuwing in de ontwerppraktijk, het ontwikkelen van experimenten en het aanreiken van nieuwe inzichten, gebruiken. Vernieuwing wordt van belang geacht voor het genereren van ontwerpen, die meer nadrukkelijk rekening houden met de cultuurhistorische waarden van de betreffende regio.

Competenties

- A.01.04 Kan bij het onderzoek de volgende gegevens onderkennen, betrekken en verwerken: ruimtelijk compositorische kansen, stedenbouwkundige en landschappelijke omgeving en daarin besloten liggende kansen (ruimtelijke structuur en functionele dynamiek), gebruikseisen, constructieve eisen;
- A.02. Is in staat tot het onderzoekend visualiseren.
- A.03. Is in staat tot schetsontwerp waarin de eigen persoonlijkheid (probleemformulering, artistieke, esthetiek), cultuurhistorische, architectuurtheoretische en filosofische visie tot uitdrukking komt.
- A.04. De student is in staat om een opgave consistent en coherent dóór te ontwerpen: van 'voor tot achter', van concept tot detail.
  - A.04.01 Legt in het ontwerp rekenschap van de zintuiglijke receptie.
  - A.04.04 Het bekend zijn met - en kunnen verkennen van de eigenschappen en toepassingsgebieden van een specifiek materiaal of composiet en deze op een geëigende manier kunnen toepassen in een ontwerp.
  - A.04.05 Inzicht in de vraagstukken op het gebied van het constructief ontwerp, de constructie en de civiele bouwkunde in verband met het ontwerpen van gebouwen. Passende kennis van de natuurkundige en technologische vraagstukken, alsmede van de functie van een bouwwerk met het oog op het verschaffen van comfort en bescherming tegen weersomstandigheden.
- C.04. De student is in staat tot verbeelden. Het op persoonlijke wijze weergeven van overwegingen, motivaties, concepten en ideeën in het ontwerpproces.
- C.05. Esthetisch vermogen: het toepassen van een ontwerpproces waarbij architectuur ontstaat is van een directe instrumentaliteit en in een breed denkkader wordt geplaatst.
- F.01. Bezit de volgende ontwikkelde persoonlijk professionele vermogens
  - F.01.01 Heeft verantwoordelijkheidsbesef in de omgang met architectuur
  - F.01.06 Bezit een zelfkritische ontwerphouding.

Leerdoelen

Architype tot Prototype. Oefenen in het begrijpen, reflecteren en verder ontwikkelen van gebouwentypologie. Verduidelijking van de samenhang tussen functie, constructie en vorm tegen de achtergrond van tradities en perspectieven van gebouwen in het landschap. Landschap is niet te verwarren met natuur, landschap is een Artefact : door mensen bedacht, door mensen gemaakt en aan permanente verandering onderworpen.

Resultaat/beoordeling

Aanwezigheid, tussenevaluaties en de eindpresentatie : Een tekst waarin het project wordt omschreven. Een reeks van beelden , plannen, ontwerpschetsen waaruit de verschillende beslissingen blijken en dit in vooropgegeven presentatie formaat. Een model in gips/hout/metaal en op schaal en welke de beoogde 3-dimensionale ruimtelijkheid vertaalt. Alle bovenstaande elementen vormen een onderdeel van de portfolio.

*

PROJECT 4   RUIJTE EN LANDSCHAP, CONCEPT VS. CONTEXT

Periode   Semester 2 – Atelier 3
Code   DT2-2 : P4
Docenten   Rik Martens, Miriam Patz

Thema
typologie vs situatie, kleine stedenbouw

Literatuur
De situationisten – diverse teksten
Dan Graham – diverse teksten

Opgave
Het onderzoeken van een stedelijke / landschappelijke omgeving door middel van een derive [random route architecturale urbain] . Het omzetten van de 3dimensionale ervaring naar een 2D-abstractie [psychogeografische kaart].
Binnen de verkende stedelijke ruimte wordt een kleine ingreep gepland middels een klein programmatisch element. De gegevens die uit de typologie van dit element naar voren komen worden afgezet tegen de gegevens vanuit de situatie. De student kan vrij kiezen uit gips,metaal of hout als materiaal voor de hybride (synthese)

Competenties

- A.01. Heeft inzicht in verschillende methoden van architectonisch onderzoek en is in staat tot het onderzoeken en voorbereiden van een opdracht/project.
- A.02. Is in staat tot het onderzoekend visualiseren.
- A.03. Is in staat tot schetsontwerp waarin de eigen persoonlijkheid (probleemformulering, artistieke, esthetiek), cultuurhistorische, architectuurtheoretische en filosofische visie tot uitdrukking komt.
- A.04.01 Legt in het ontwerp rekenschap van de zintuiglijke receptie.
- C.04. De student is in staat tot verbeelden. Het op persoonlijke wijze weergeven van overwegingen, motivaties, concepten en ideeën in het ontwerpproces.
- C.05. Esthetisch vermogen: het toepassen van een ontwerpproces waarbij architectuur ontstaat is van een directe instrumentaliteit en in een breed denkkader wordt geplaatst.
- D.01 Kennis van - en inzicht in de geschiedenis en de theorie van de architectuur, aanverwante kunstvormen, menswetenschappen en maatschappelijke en culturele stromingen.
- D.01.02 Inzicht en kennis in de verschillende ruimtelijke schaalniveaus en hun verhoudingen
- F.01. Bezit de volgende ontwikkelde persoonlijk professionele vermogens
- F.01.01 Heeft verantwoordelijkheidsbesef in de omgang met architectuur
- F.01.06 Bezit een zelfkritische ontwerphouding.

leerdoelen

Het oefenen in begrijpen en in het manipuleren van urbane omgeving. Wat zijn de constitutionele elementen, de ruimtelijke structuren, op welke manieren kan ik ze door hergebruik en herbeleving architectonisch opnieuw programmeren? Het bewust worden van de ontwerpbeslissingen die voortkomen uit de context en welke uit het concept of de typologie.

Resultaat/beoordeling

Aanwezigheid, tussenevaluaties en de eindpresentatie : Een tekst waarin het project wordt omschreven. Een reeks van beelden , plannen, ontwerpschetsen waaruit de verschillende beslissingen blijken en dit in vooropgegeven presentatie formaat. Een model in metaal en op schaal en welke de beoogde 3-dimensionale ruimtelijkheid vertaalt. Alle bovenstaande elementen vormen een onderdeel van de portfolio.

*

ONDERZOEK   BRUNELLESCHI VS. MARKLI

Periode   Eerste semester 1 – Atelier 1
Code   DT1-3: A1
Docent   Rik Martens

Thema
Plananalyse: Ruimte en proportie

Literatuur
Ontwerp en Analyse – B. Leupen, 010 Rotterdam (ISBN: 9064501920)
Grondslagen van de architectuur in het tijdperk van het humanisme – Rudolf Wittkower

Opgave

Analyses met als doel het tot uitdrukking brengen van structuur, ruimtelijkheid en materialiteit van een gebouw door middel van tekst en schema's. Zoals bij elke analyse ontdekt de student de kracht van zijn werk (autobiografie) door de confrontatie aan te gaan met een aantal historische voorbeelden.

De analyse-serie start met een kennismaking van verschillende technieken. Er wordt een inleidende cursus verzorgd voor de werkplaatsen hout en metaal en een workshop grafiek en notatie, om de verschillende notatiewijzen van een analyse als methode te leren kennen.

Tijdens de Volterra excursie worden een aantal Renaissance-werken bezocht en een project van Peter Märkli. In de hierop volgende sessies ligt de nadruk op de proportie en opbouw van enkele van deze projecten. Ook wordt er een vergelijking gemaakt tussen een aantal werken uit de Renaissance en recente werken.

Competenties

- A.01.01 Heeft inzicht in verschillende analysemethoden en de mogelijkheden van deze methoden t.b.v. architectonisch onderzoek en is in staat tot gebruik ervan, in het bijzonder de fenomenologische analysemethode;
- A.01.02 In staat tot het noteren en analyseren van relevante data, noodzakelijk voor het ontwikkelen van begrip van de ontwerpopgave;
- A.01.03 Is in staat tot het ontleden van een gebouw, context en ontwerpopgave in deelelementen;
- B.02.01 door middel van diverse instrumenten en tot het bewerken van deze observaties;
- D.01 Kennis van - en inzicht in de geschiedenis en de theorie van de architectuur, aanverwante kunstvormen, menswetenschappen en maatschappelijke en culturele stromingen.
- D.01.01 Kennis van en inzicht in ruimtelijke terminologie, in de 'taal' en het 'werk' van de ruimte en het vermogen deze kennis en inzicht toe te passen;
- D.01.03 Kennis van, inzicht in gebouwtypologie (functie, constructie, vorm);

Leerdoelen

Het zelfstandig en in team kunnen analyseren van het gebouw.
Het zelfstandig en in team kunnen analyseren van de gegevens.
Het visualiseren en publiceren van conclusies.

Resultaat/beoordeling

Aanwezigheid en analyse schetsen, tekeningen en teksten gebundeld in een van te voren vastgesteld format.

*

ONDERZOEK2   GEBOUWSTRUCTUUR – PLANANALYSE, GRID VS. SPACE

Periode   Semester 1 – Atelier 2
Code   Onderzoek O2
Docent   Gabriela Mirazon

Thema
Paviljoen- modelanalyse

Literatuur
Ontwerp en Analyse – B. Leupen, 010 Rotterdam (ISBN: 9064501920)
Sonsbeek Paviljoen Rietveld – diverse boeken
Case Studie Houses - diverse boeken
Hofhuizen Mies van der Rohe – diverse boeken

Opgave

In deze analyse staat paviljoen centraal. Door de analyse van een bestaand werk worden begrippen zoals ritme, raster en veld ontdekt. Deze begrippen worden vervolgens steeds in relatie gebracht met de 'route architectural' van het desbetreffende project. De analyse bestaat uit een reeks van isometrische studies die in de groep worden gepresenteerd en becommentarieerd.

De analysereeks begint met een bezoek aan het Kröller-Müller museum waar het paviljoen van Gerrit Rietveld wordt bezocht en opgemeten/geanalyseerd. De formele opbouw van het paviljoen wordt vervolgens onderzocht en vergeleken met de opbouw van andere werken van Rietveld en met de hofhuizen en het Barcelona-paviljoen van Mies van der Rohe.

Competenties

- A.01.02 In staat tot het noteren en analyseren van relevante data, noodzakelijk voor het ontwikkelen van begrip van de ontwerpogave;
- A.01.03 Is in staat tot het ontleden van een gebouw, context en ontwerpogave in deelelementen;
- B.02.01 door middel van diverse instrumenten en tot het bewerken van deze observaties;
- D.01 Kennis van - en inzicht in de geschiedenis en de theorie van de architectuur, aanverwante kunstvormen, menswetenschappen en maatschappelijke en culturele stromingen.
- D.01.01 Kennis van en inzicht in ruimtelijke terminologie, in de 'taal' en het 'werk' van de ruimte en het vermogen deze kennis en inzicht toe te passen;
- D.01.03 Kennis van, inzicht in gebouwentypologie (functie, constructie, vorm);
- D04 Inzicht in de relatie tussen mensen en architectonische constructies, en tussen architectonische constructies en hun omgeving.
- F01.07 Heeft bewustzijn van historische voorbeelden en invloeden.

Leerdoelen

Het zelfstandig en in team kunnen analyseren van het landschap.

Het zelfstandig en in team kunnen analyseren van de gegevens.

Het visualiseren en publiceren van conclusies.

Resultaat/beoordeling

Aanwezigheid ,en analytische schetsen, tekeningen en beeldenreeksen gebundeld in een boek en een reeks van modellen.

*

ONDERZOEK3   ARCHITECTUUR – PLANANAYSE

Periode   Semester 2 – Atelier 3
Code   DT2-3: A3
Docenten   Gabriela Mirazon-Hahn

Thema

Literatuur

Mathematics of an ideal villa – Colin Rowe
Le Corbusier: An analysis of form – Geoffrey Baker

Opgave

Analyses met als doel het tot uitdrukking brengen van structuur, ruimtelijkheid en materialiteit van een gebouw door middel van tekst en schema's. Zoals bij elke analyse ontdekt de student de kracht van zijn werk (autobiografie) door de confrontatie aan te gaan met een aantal historische voorbeelden. In deze analyse staat het werk van Le Corbusier centraal.

De analyse-serie start met een bezoek aan de villa Savoye, LaRoche Jeannerete, fondation Suisse en Armee Salut. De analyse bestaat uit een gezamenlijke analyse van een tweetal werken en uit individuele analyses die in de groep worden gepresenteerd om tevens het oeuvre te reconstrueren. De nadruk ligt op de 'formele analyse'.

Competenties

- A.01.02 In staat tot het noteren en analyseren van relevante data, noodzakelijk voor het ontwikkelen van begrip van de ontwerpogave;
- A.01.03 Is in staat tot het ontleden van een gebouw, context en ontwerpogave in deelelementen;
- B.02 In staat tot het analyseren van de urbane omgeving, landschap en routes (natuur, artefact).
- B.02.01 door middel van diverse instrumenten en tot het bewerken van deze observaties;
- B.02.02 Kennis van – en inzicht in structuren en ordeningsprincipes van de urbane context, en landschappelijke omgeving (patronen).

- B.04 Heeft kennis van en inzicht in de relatie tussen de (regionale) cultuur en architectuur en is in staat tot het benoemen van specifieke elementen hiervan.
F.01.07 Heeft bewustzijn van historische voorbeelden en invloeden.

Leerdoelen

Het zelfstandig en in team kunnen analyseren van architecturale objecten en deze weten te plaatsen in hun historische context.

Het zelfstandig en in team kunnen analyseren van de gegevens.

Het visualiseren en publiceren van conclusies.

Resultaat/beoordeling

Aanwezigheid en analyse schetsen, tekeningen en beeldenreeksen gebundeld in een boek.

*

ONDERZOEK 4 STEDELIJKE RUIMTE EN ROUTING

Periode Semester 2, atelier 4

Code DT2-4: A4

Docent Sylvie Smeets

Thema Stedelijke ruimte en routing

Literatuur

De Stedenbouw volgens zijn artistieke grondbeginselen - Camillo Sitte

Architectuur en Landschap – Clemens Steenbergen

Opgave

Deze Analyse leert de studenten de basistechnieken van de landschappelijke en morfologische analyse. De schaalessprong naar de stedelijke en landschappelijke ruimte wordt gemaakt met behulp van de formele analyse-technieken die bij voorgaande analyses uitgebreid aan bod zijn gekomen. Zoals bij elke analyse ontdekt de student de kracht van zijn werk (autobiografie) door de confrontatie aan te gaan met een aantal historische voorbeelden. De analyse bestaat uit een deel van individuele analyses die in de groep worden gepresenteerd en gebundeld in een boek.

Competenties

A.01.02 In staat tot het noteren en analyseren van relevante data, noodzakelijk voor het ontwikkelen van begrip van de ontwerpogave;

A.01.03 Is in staat tot het ontleden van een gebouw, context en ontwerpogave in deelelementen;

B.02.01 door middel van diverse instrumenten en tot het bewerken van deze observaties;

C.01 Is in staat tot het hanteren van de waarneming in al haar facetten (alle zintuigen) en visualisatie/materialisatie als onderzoeksinstrument;

D.01 Kennis van - en inzicht in de geschiedenis en de theorie van de architectuur, aanverwante kunstvormen, menswetenschappen en maatschappelijke en culturele stromingen.

D.01.01 Kennis van en inzicht in ruimtelijke terminologie, in de 'taal' en het 'werk' van de ruimte en het vermogen deze kennis en inzicht toe te passen;

D.01.02 Inzicht en kennis in de verschillende ruimtelijke schaalniveaus en hun verhoudingen

D.05.02 Inzicht in het eigen ontwerpproces en analyseert inspiratiebronnen.

F01.07 Heeft bewustzijn van historische voorbeelden en invloeden.

Leerdoelen

Het zelfstandig en in team kunnen analyseren van een urbane en landschappelijke omgeving.

Het zelfstandig en in team kunnen analyseren van de gegevens.

Het visualiseren en publiceren van conclusies.

Resultaat/beoordeling

Aanwezigheid en analyse schetsen, tekeningen en beeldenreeksen gebundeld in een boek en een reeks van modellen.

PERIODE 2 - RUIMTELIJKE ERVARINGEN

LEERDOEL: ONTWIKKELING/ THEMA IDEE 'WONEN'

WONEN: Small – Medium – Large – Extra Large

ALGEMEEN

Niveau van Kennis en Inzicht. De student is in staat om diverse theorie te verwerken tot een eigen visie op architectonisch ontwerpen en is in staat deze visie schriftelijk weer te geven.

Niveau van Toepassing. De student is in staat in zijn of haar ontwerpen de verwerking van historische en actuele theorievorming tot uitdrukking te brengen (stijl voorbeelden) en hierop te reflecteren.

Niveau van Toepassing/oordelen. De student is in staat in een gegeven context/vraagstelling/behoefte van een opdrachtgever zelf onderzoek te verrichten en waar nodig een programma van eisen bij te stellen. Op basis van dit programma van eisen is de student in staat tot het beantwoorden van dit programma in een verbeeldend ontwerp waarin verwijzingen naar inspiratiebronnen zichtbaar worden. De student is zich bewust van het methodisch aspect van ontwerpen en maakt dit zichtbaar.

Niveau van Communicatie De student is in staat de overwegingen te verwoorden die bij hem of haar in het geding zijn geweest bij het ontwerp en is in staat het beoogde ontwerp over het voetlicht te brengen in 2D en 3D middelen en tekst voor diverse publiek, uiteenlopende van bevolking tot vakgenoten.

Niveau van leren: De student heeft inzicht in het eigen leerproces aan de hand van analyse en beoordeling van resultaten van opdrachten en brengt onder woorden waar zwakke en sterke punten in zijn of haar werk zijn. Hij of zij is in staat op basis daarvan een leerplan op te stellen.

In het tweede jaar staat de idee 'wonen' in de meest brede (filosofische) zin van het woord centraal. Dit idee wordt in onze discipline te vaak en te gemakkelijk verwisseld met haar (ruimtelijke) symptomen, te weten: het interieur, het huis, de stad, het landschap etc. Het zijn met name deze ruimtelijke symptomen (of beter gezegd het denken dat in en achter deze symptomen besloten ligt), plus het 'vorm-geven' van dit denken, die in dit tweede jaar door middel van het ontwerpproject zullen worden onderzocht.

De ruimtelijke symptomen van het 'wonen' zullen allereerst in een veel breder filosofisch en cultuurhistorisch kader worden geplaatst, namelijk dat van de idee 'Wonen' als 'Ruimtelijk Denken', waarbij dan tevens cultuurhistorische begrippen als 'taal', 'wet', 'samenleving', 'openbaarheid', 'institutionalisering' e.d., als basisbegrippen van de idee 'wonen' aan bod zullen komen. Meer concreet betekent dit dat de thematiek van het wonen in het ontwerpproject bijvoorbeeld zou kunnen worden opgevat als de cultuur tussen privé en openbaar, om van daaruit de ruimtelijke relaties te kunnen beschouwen tussen bijvoorbeeld huis en stad, woonhuis en woonblok, woonhuis en tuin, tuin en interieur, stad en landschap etc. Hierbij kunnen expliciet aspecten als verkaveling, typologie etc. aan de orde worden gesteld. Door middel van projecten en analyses kunnen de toepassingsmogelijkheden op de verschillende schaalniveaus van ruimtelijke organisatie worden onderzocht. Vervolgens gaan de constructief technische, morfologisch esthetische, procedurele, juridische, culturele, maatschappelijke, socio-economische en cultuur- en kunsthistorische aspecten, etc. een rol spelen bij het architectonisch ontwerpen en vormgeven.

Op deze manier bouwt het tweede jaar voort op de inzichten, de kennis en de vaardigheden die de student in het eerste jaar door middel van het ondervragen van de basisbegrippen en -elementen van de architectuur heeft verworven.

Ook dit tweede jaar kan worden onderverdeeld in een tweetal perioden, waarin de verschillende deelaspecten van de wijze waarop het 'wonen' zich uitdrukt in ruimte en architectuur aan de orde worden gesteld. De bovengenoemde ruimtelijke symptomen interieur, huis, stad en landschap komen hierbij, als verschillende schaalniveaus van ruimtelijke beheersing, achtereenvolgens aan bod in de onderdelen van het ontwerpproject. Het zal duidelijk zijn dat in dit tweede jaar het zogenaamd 'Ruimtelijk Denken' (het ontwerpen), maar ook het materialiseren in termen van 'Vorm en Constructie' (het vormgeven) een diepere zin krijgt.

HET HUIS De moderne tijd is niet gestopt aan de voordeur en heeft het huis en het wonen voor problemen gesteld. Zij die modern wilden zijn, hebben gemeend dat het huis als een antwoord op die problemen moest worden gedacht. Zij hebben het moderne tot een 'zaak' gemaakt en hadden daarmee een doel voor ogen: modern leven. Om los te komen van oude gewoontes of bezwarende tradities, moest ook hun huis en hun leefomgeving eigentijds zijn: nieuw, een beeld van de toekomst, en geen hergebruik van het verleden. Moderne mensen zijn het aan zichzelf verplicht om modern te wonen.

Uit: De Witte Raaf nr. 116 (van juli-augustus 2005)

Rode draad door het gehele jaar is een architect en een stad, in het geval van het studiejaar 2009 – 2010 zijn dit Tessiner architecten en de stad Bellinzona, de architectuurreis zal hier plaatsvinden.

PROJECT 1   **ESSENTIE VAN HET WONEN;** complexiteit small

Periode   Eerste semester – Atelier 1
Code   DT12-1:P1
Docenten   Corine Simon

Thema
Ontwikkelen van begrippen en criteria ten behoeve van het wonen.

Opgave
Ontwerp een essentiële ruimte waarin het wezen van het persoonlijke wonen tot uitdrukking komt.
Organisatie van dag en levensritme binnen een ruimte. Bepaling van plaats.
Definitie van grenzen van interieur en exterieur. Definitie van de ruimte in relatie tot licht en materialisatie.

- Competenties
- A.01. Heeft inzicht in verschillende methoden van architectonisch onderzoek en is in staat tot het onderzoeken en voorbereiden van een opdracht/project.
  - A.02. Is in staat tot het onderzoekend visualiseren.
  - A.03. Is in staat tot schetsontwerp waarin de eigen persoonlijkheid (probleemformulering, artistieke, esthetiek), cultuurhistorische, architectuurtheoretische en filosofische visie tot uitdrukking komt.
  - A.04.01 Legt in het ontwerp rekenschap van de zintuiglijke receptie.
  - C.04. De student is in staat tot verbeelden. Het op persoonlijke wijze weergeven van overwegingen, motivaties, concepten en ideeën in het ontwerpproces.
  - C.05. Esthetisch vermogen: het toepassen van een ontwerpproces waarbij architectuur ontstaan is van een directe instrumentaliteit en in een breed denkkader wordt geplaatst.
  - D.05.02 Inzicht in het eigen ontwerpproces en analyseert inspiratiebronnen.
  - F.01. Bezit de volgende ontwikkelde persoonlijk professionele vermogens
  - F.01.01 Heeft verantwoordelijkheidsbesef in de omgang met architectuur
  - F.01.06 Bezit een zelfkritische ontwerphouding.
  - F.01.07 Heeft bewustzijn van historische voorbeelden en invloeden.

Literatuur
John Hejduk, Le Corbusier

Resultaat/beoordeling
Tijdens het proces wordt een dagboek bijgehouden, zodat er uiteindelijk een steeds nauwere begripsomschrijving van het wonen komt.
Bij de presentatie, door middel van tekeningen, schetsen en teksten, ligt de nadruk op het maken van een groot model waarin de begripsbepaling van het wonen wordt gevisualiseerd, en de overwegingen en motivaties binnen het ontwerpproces worden weergegeven.
Geordende reeks van schetsen die blijf geven van het beheersen van bovenstaande competenties.

*

PROJECT 2   **INDIVIDUEEL WONEN;** complexiteit medium

Periode   Eerste semester – Atelier 2
Code   DT12-2:P2
Docenten   Jo Janssen

Thema
Ontwerp van een individueel woonhuis (maatkostuum) in een gedefinieerde context.
De ervaring van het wonen in een persoonlijk vormgegeven huis, vanuit een historisch en contextueel perspectief

Opgave
Het ontwerpen van een woonhuis in een eigen specifieke situatie. Het woonhuis gerelateerd aan tijd (lichaamsritmes, dagritmes, seizoenen), aan taal (analyse, benoemen van ruimteconcepten), aan eigen ervaring en aan eigen historie.

Relatie
Tijdens onderzoek O1 wordt basis voor dit project gelegd [analyse c.q. thema-onderzoek]

- Competenties
- A.01. Heeft inzicht in verschillende methoden van architectonisch onderzoek en is in staat tot het onderzoeken en voorbereiden van een opdracht/project.
  - A.02. Is in staat tot het onderzoekend visualiseren.
  - A.03. Is in staat tot schetsontwerp waarin de eigen persoonlijkheid (probleemformulering, artistieke, esthetiek), cultuurhistorische, architectuurtheoretische en filosofische visie tot uitdrukking komt.

- A.04. De student is in staat om een opgave consistent en coherent dóór te ontwerpen: van 'voor tot achter', van concept tot detail.
- A.04.01 Legt in het ontwerp rekenschap van de zintuiglijke receptie.
- A.04.05 Inzicht in de vraagstukken op het gebied van het constructief ontwerp, de constructie en de civiele bouwkunde in verband met het ontwerpen van gebouwen. Passende kennis van de natuurkundige en technologische vraagstukken, alsmede van de functie van een bouwwerk met het oog op het verschaffen van comfort en bescherming tegen weersomstandigheden.
- C.04. De student is in staat tot verbeelden. Het op persoonlijke wijze weergeven van overwegingen, motivaties, concepten en ideeën in het ontwerpproces.
- C.05. Esthetisch vermogen: het toepassen van een ontwerpproces waarbij architectuur ontstaat is van een directe instrumentaliteit en in een breed denkkader wordt geplaatst.
- D.05.01 Heeft kennis van- en inzicht in andere benaderingswijzen dan de architectuur (wetenschappelijk, filosofisch, kunstzinnig).
- D.05.02 Inzicht in het eigen ontwerpproces en analyseert inspiratiebronnen.
- F.01. Bezit de volgende ontwikkelde persoonlijk professionele vermogens
- F.01.01 Heeft verantwoordelijkheidsbesef in de omgang met architectuur
- F.01.06 Bezit een zelfkritische ontwerp houding.
- F.01.07 Heeft bewustzijn van historische voorbeelden en invloeden.

Literatuur

Villa voor Prins Carnaval, Wim van den Bergh

Resultaat/beoordeling

Geordende reeks van schetsen die blijf geven van het beheersen van bovenstaande competenties en inzicht geven ontwerpbeslissingen in de relatie tussen cultuur (-historie), maatschappelijke ontwikkelingen en de eigen architectonische conceptformulering.

Gedurende het project wordt een werkportfolio bijgehouden, die op elk moment van het ontwerp een duidelijk inzicht verschaft in:

- de probleemstelling vanuit de opgave,
- de wijze van onderzoeken,
- de ontwerpaanpak en de tot dan toe bereikte uitkomsten,
- kennis van architectonische (woon-)concepten
- inzicht en kennis in de verschillende ruimtelijke schaalniveaus en hun verhoudingen

Ontwerpvaardigheid in de vertaling van een eigen concept / probleemformulering -betreffende het wonen- tot geleefde (ervaring) en verbeelde architectuur, vanuit een cultuurhistorische, architectuurtheoretische en filosofische benadering. Een en ander aan de hand van (concept)tekeningen, waaruit de ontwikkeling van het plan en de constructieprincipes duidelijk worden, ontwerptekeningen en maquettes of 3D-projecties dan wel andere vormen van verbeelding en beargumentering van de ontwerpbeslissingen.

Uitwerking van het gebouw en omgeving, schaal 1: 100/50 en maquette.

*

PROJECT 3   SOCIAAL WONEN ; complexiteit large

Periode   Tweede semester – Atelier 3
 Code   DT13-1:P3
 Docent   Huub Swillens

Thema

Het maatschappelijke wonen, binnen de kaders van de actualiteit, b.v. zorgwoningen

Opgave

Ontwerp een eigen 'utopisch' woonmilieu 'das Mehrfamilienhaus' binnen afgebakende actuele kaders. In deze opgave gaat het om het definiëren van de zones privé versus gemeenschappelijk. Naast dat er verschillende typologieën voor bewoners ontworpen dienen te worden, dient er ook een gemeenschappelijke functie bedacht te worden.

Daarnaast dienen uitspraken gedaan te worden over constructieve draagstructuren in relatie met de ruimtelijke kwaliteit.

Relatie

Tijdens onderzoek O2 wordt basis voor dit project gelegd [analyse, locatie c.q. thema-onderzoek]

Competenties

- A.01. Heeft inzicht in verschillende methoden van architectonisch onderzoek en is in staat tot het onderzoeken en voorbereiden van een opdracht/project.
- A.02. Is in staat tot het onderzoekend visualiseren.

- A.03. Is in staat tot schetsontwerp waarin de eigen persoonlijkheid (probleemformulering, artistieke, esthetiek), cultuurhistorische, architectuurtheoretische en filosofische visie tot uitdrukking komt.
- A.04.01 Legt in het ontwerp rekenschap van de zintuiglijke receptie.
- A.04.03 Is in staat om te gaan met de constructief technische, morfologisch esthetische, procedurele, juridische, culturele, maatschappelijke, socio-economische en cultuur- en kunsthistorische aspecten, etc. die een rol spelen bij het architectonisch ontwerpen en vormgeven
- C.04. De student is in staat tot verbeelden. Het op persoonlijke wijze weergeven van overwegingen, motivaties, concepten en ideeën in het ontwerpproces.
- C.05. Esthetisch vermogen: het toepassen van een ontwerpproces waarbij architectuur ontstaat is van een directe instrumentaliteit en in een breed denkkader wordt geplaatst.
- D.05. Is in staat tot stellingname op basis theoretische concepten en artistieke strategieën.
- D.05.02 Inzicht in het eigen ontwerpproces en analyseert inspiratiebronnen.
- F.01. Bezit de volgende ontwikkelde persoonlijk professionele vermogens
- F.01.01 Heeft verantwoordelijkheidsbesef in de omgang met architectuur
- F.01.03 Kan omgaan met complexiteit
- F.01.06 Bezit een zelfkritische ontwerphouding.
- F.01.07 Heeft bewustzijn van historische voorbeelden en invloeden.

Literatuur

Ter beoordeling van docent

Resultaat/beoordeling

Gedurende het hele project wordt een werkportfolio bijgehouden, die een duidelijk inzicht verschaft in de conceptontwikkeling, probleemformulering, onderzoeks- en bereikte ontwerpresultaten; deze werkportfolio dien aangevuld te zijn met een geordende reeks van schetsen die blijf geven van het beheersen van bovenstaande competenties.

Presentatie die ondersteund te zijn van werkmaquettes en visuele presentatie gedurende het hele project, welke inzicht geven in:

- het architectonisch concept
- een kritisch beschouwing van de conventies binnen de begrippen stedenbouw en collectief wonen
- het betrekken van andere disciplines binnen het ontwerpproces

Presentatie is een uitwerking van het architectonisch concept op definitief ontwerpniveau.

*

PROJECT 4   **COLLECTIEF WONEN / DE WOONMACHINE** ; complexiteit extra-large

Periode   Tweede semester – Atelier 4

Code   DT13-2:P4

Docent   Ed Vliegen

Thema

Ontwerp van een collectief woongebouw in een gedefinieerde context.

De sociale verantwoordelijkheid van de architect.

Opgave

Het ontwerpen van een woongebouw/woongemeenschap binnen een stedelijke context.

Het ontwerpen van (een) woningtype(s) als een architectonische/stedenbouwkundige en typologische opgave, uitmondend in de ontwikkeling van een woonmilieu. Aspecten: Invloed van verschillende disciplines op conceptontwikkeling in ontwerpogaven. Samenhang tussen idee, programma, binnenruimten, buitenruimten, materiaal, situatie, constructieve hoofdstructuur en principedetailing.

Onderzoek naar woontypologie in relatie tot het collectieve wonen; onderzoek naar woontypologie in relatie tot andere functies, zoals atelier, en de hieruit voortvloeiende ruimtelijke consequenties.

Materialisering van het wonen.

Competenties

- A.01. Heeft inzicht in verschillende methoden van architectonisch onderzoek en is in staat tot het onderzoeken en voorbereiden van een opdracht/project.
- A.02. Is in staat tot het onderzoekend visualiseren.
- A.03. Is in staat tot schetsontwerp waarin de eigen persoonlijkheid (probleemformulering, artistieke, esthetiek), cultuurhistorische, architectuurtheoretische en filosofische visie tot uitdrukking komt.
- A.04. De student is in staat om een opgave consistent en coherent dóór te ontwerpen: van 'voor tot achter', van concept tot detail.
- A.04.01 Legt in het ontwerp rekenschap van de zintuiglijke receptie.
- A.04.03 Is in staat om te gaan met de constructief technische, morfologisch esthetische, procedurele, juridische, culturele, maatschappelijke, socio-economische en cultuur- en kunsthistorische aspecten, etc. die een rol spelen bij het architectonisch ontwerpen en vormgeven

- A.04.05 Inzicht in de vraagstukken op het gebied van het constructief ontwerp, de constructie en de civiele bouwkunde in verband met het ontwerpen van gebouwen. Passende kennis van de natuurkundige en technologische vraagstukken, alsmede van de functie van een bouwwerk met het oog op het verschaffen van comfort en bescherming tegen weersomstandigheden.
- C.04. De student is in staat tot verbeelden. Het op persoonlijke wijze weergeven van overwegingen, motivaties, concepten en ideeën in het ontwerpproces.
- C.05. Esthetisch vermogen: het toepassen van een ontwerpproces waarbij architectuur ontstaat is van een directe instrumentaliteit en in een breed denkkader wordt geplaatst.
- D.03. Passende kennis van stedenbouw, planologie en de daarbij gebruiken technieken
- D.05. Is in staat tot stellingname op basis theoretische concepten en artistieke strategieën.
- D.05.02 Inzicht in het eigen ontwerpproces en analyseert inspiratiebronnen.
- F.01. Bezit de volgende ontwikkelde persoonlijk professionele vermogens
  - F.01.01 Heeft verantwoordelijkheidsbesef in de omgang met architectuur
  - F.01.03 Kan omgaan met complexiteit
  - F.01.06 Bezit een zelfkritische ontwerphouding.
  - F.01.07 Heeft bewustzijn van historische voorbeelden en invloeden.

Literatuur

Ter invulling van de student

Resultaat/beoordeling

Het project mondt uit in een overzichtelijke en voor zichzelf sprekende visuele presentatie, welke inzicht geeft in de ontwikkeling van een zelfkritische ontwerphouding, waarbij architectuur in het kader wordt gezet van maatschappelijke maakbaarheid. Verder deze visuele presentatie inzicht in het onderkennen en formuleren van architectonische problematieken betreffende het samenstellen van een woongebouw met de woning als module, het onderzoeken van verschillende architectonische en programmatische aspecten betreffende de gekozen ontsluitingswijze en van het transformeren van het ontwikkelde woonunit type naar het woongebouw. Gedurende het project wordt een werkportfolio bijgehouden, welke bestaat uit een geordende reeks van schetsen en visuele beelden, die blijk geven van het beheersen van bovenstaande competenties en een duidelijk inzicht verschaft in:

- de probleemstelling vanuit de opgave.
- de wijze van onderzoeken.
- de ontwerp aanpak en de tot dan toe bereikte uitkomsten.

De uitwerking en presentatie van het project bestaat uit het maken van ontwerp tekeningen op voorlopig ontwerp niveau, waaruit de ontwikkeling van het plan en de constructieprincipes duidelijk worden, aangevuld met principedetails van de materialisering en maquettes of 3D-projecties dan wel andere vormen van verbeelding en beargumentering van de ontwerpbeslissingen.

*

ONDERZOEK 1   ARCHITECTUUR EN TYPOLOGIE ***ANALYSE VAN HET WONEN A.D. HAND VAN WOONHUIZEN***

Periode   Eerste semester – Atelier 1
Code   DT12-3:A1
Docent   Dimitri Minten

Thema
Plananalyse

Opgave

Analyse en benoeming van diverse ruimteconcepten. Onderzoek naar de ontwikkeling van het interieur (statisch en dynamisch) en exterieur als generator van ervaringen. Elke student onderzoekt één (historisch) ruimte concept.

Relatie

Onderzoek O1 dient als basis voor project P2 [analyse van het wonen c.q. thema-onderzoek]

Competenties

- A.01 Heeft inzicht in verschillende methoden van architectonisch onderzoek en is in staat tot het onderzoeken en voorbereiden van een opdracht/project.
- A.01.01 Heeft inzicht in verschillende analysemethoden en de mogelijkheden van deze methoden t.b.v. architectonisch onderzoek en is in staat tot gebruik ervan, in het bijzonder de fenomenologische analysemethode.
- A.01.02 In staat tot het noteren en analyseren van relevante data, noodzakelijk voor het ontwikkelen van begrip van de ontwerp opgave.
- A.01.03 Is in staat tot het ontleden van een gebouw, context en ontwerp opgave in deelelementen.

- A.01.04 Kan bij het onderzoek de volgende gegevens onderkennen, betrekken en verwerken: ruimtelijk compositorische kansen, stedenbouwkundige en landschappelijke omgeving en daarin besloten liggende kansen (ruimtelijke structuur en functionele dynamiek), gebruikseisen, constructieve eisen.
- B.01 Inzicht in - en kennis van diverse opvattingen en benaderingen van (regionale) gebouwde omgeving (architectuur, stedenbouw, landschap, beeldende kunst en hun onderlinge beïnvloeding).
- B.02.01 In staat tot het observeren en verscherpen van de observatie door middel van diverse instrumenten en tot het bewerken van deze observaties.
- B.04 Heeft kennis van en inzicht in de relatie tussen de (regionale) cultuur en architectuur en is in staat tot het benoemen van specifieke elementen hiervan.
- D.01.01 Kennis van en inzicht in ruimtelijke terminologie, in de 'taal' en het 'werk' van de ruimte en het vermogen deze kennis en inzicht toe te passen.
- D.01.02 Inzicht en kennis in de verschillende ruimtelijke schaalniveaus en hun verhoudingen.
- D.01.03 Kennis van, inzicht in gebouwentypologie (functie, constructie, vorm).
- D.04 Inzicht in de relatie tussen mensen en architectonische constructies, en tussen architectonische constructies en hun omgeving.

Literatuur

Ter invulling van docent, Raumplan versus plan libre of Adolf Loos versus Le Corbusier

Resultaat/beoordeling

Gebundeld boek van de analyse resultaten, waaruit een creatieve en kritische bewerking blijkt van tekst en beeld en weergave is van de vaardigheid en het inzicht in analysemethoden en de mogelijkheid van analyse als ontwerpinstrument.

Het gebundeld boek dient aangevuld te worden met een geordende reeks van schetsen die blijf geven van het beheersen van bovenstaande competenties.

*

ONDERZOEK 2   STEDENBOUW EN TYPOLOGIE ***ANALYSE VAN STEDENBOUWKUNDIGE VERKAVELING EN TYPOLOGIE***

Periode   Eerste semester – Atelier 2
Code   DT12-4:A2
Docent   Christine Hahn

Thema

Verkavelingstypologiën: het onderzoeken van de relatie tussen de gebouwde omgeving en de daarbij behorende sociale context.

Het analyseren van de relatie tussen stedelijke ruimte, typologie en maatschappij.

Opgave

Analyses met als doel inzicht te verschaffen in de verschillende woonmilieus, de sociale en maatschappelijke context en de ontwikkeling van nederzetting.

Relatie

Onderzoek O2 dient als basis voor project P3 [analyse, locatie c.q. stedenbouwkundig thema-onderzoek]

Competenties

- A.01.01 Heeft inzicht in verschillende analysemethoden en de mogelijkheden van deze methoden t.b.v. architectonisch onderzoek en is in staat tot gebruik ervan, in het bijzonder de fenomenologische analysemethode.
- A.01.02 In staat tot het noteren en analyseren van relevante data, noodzakelijk voor het ontwikkelen van begrip van de ontwerpopgave.
- A.01.03 Is in staat tot het ontleden van een gebouw, context en ontwerpopgave in deelelementen.
- A.01.04 Kan bij het onderzoek de volgende gegevens onderkennen, betrekken en verwerken: ruimtelijk compositorische kansen, stedenbouwkundige en landschappelijke omgeving en daarin besloten liggende kansen (ruimtelijke structuur en functionele dynamiek), gebruikseisen, constructieve eisen.
- B.02 In staat tot het analyseren van de urbane omgeving, landschap en routes (natuur, artefact).
- B.02.01 In staat tot het observeren en verscherpen van de observatie door middel van diverse instrumenten en tot het bewerken van deze observaties.
- B.02.02 Kennis van – en inzicht in structuren en ordeningsprincipes van de urbane context, en landschappelijke omgeving (patronen).
- D.01.01 Kennis van en inzicht in ruimtelijke terminologie, in de 'taal' en het 'werk' van de ruimte en het vermogen deze kennis en inzicht toe te passen.
- D.01.02 Inzicht en kennis in de verschillende ruimtelijke schaalniveaus en hun verhoudingen.
- D.01.03 Kennis van, inzicht in gebouwentypologie (functie, constructie, vorm).

- D.01.04 Het kritisch beschouwen van de conventies rondom het begrip wonen (individueel wonen, collectief wonen). Actuele bepaling van begrippen en definities van hedendaagse stedenbouw en woonmilieus in relatie tot de context. Kennis van en inzicht in basisbegrippen uit de stedenbouw. Inzicht in stedelijke karakteristiek. Het kunnen werken met verschillende schaalniveaus en dichtheden.
- D.03 Passende kennis van stedenbouw, planologie en de daarbij gebruiken technieken.
- D.04 Inzicht in de relatie tussen mensen en architectonische constructies, en tussen architectonische constructies en hun omgeving.

Literatuur

Ter invulling van docent

Resultaat/beoordeling

Gebundeld boek van de analyse resultaten, waaruit de vaardigheid en het inzicht blijkt in het verkrijgen van analysemethoden en de mogelijkheden van analyse als ontwerpinstrument op stedenbouwkundig niveau; e.e.a. dient aangevuld te zijn met een geordende reeks van schetsen die blijf geven van het beheersen van bovenstaande competenties.

Het gebundeld boekwerk dient inzicht te geven in:

- het leren werken met montagetechnieken
- inzicht in stedelijke karakteristieken
- werken met verschillende schaalniveaus en dichtheden

*

ONDERZOEK 3   **LANDSCHAP EN TYPOLOGIE** ***ANALYSE VAN HET LANDSCHAP EN DE PLEK***

Periode   Tweede semester – Atelier 3
Code   DT13-3:A3
Docent   Caspar Slijpen

Thema

Het maken van een landschappelijke onderlegger, als middel om de ontstaansgeschiedenis van het landschap te leren lezen en te leren begrijpen.

Opgave

Analyses met als doel inzicht te verschaffen in wonen in de breedste betekenis van het begrip, waarbij de relatie tussen de (wonende) mens en zijn (landschappelijke) omgeving van belang is.

Aandacht voor nederzetting, grondgebruik, cultuurhistorie, regionale identiteit en houding ten opzichte van de natuur.

Competenties

- A.01 Heeft inzicht in verschillende methoden van architectonisch onderzoek en is in staat tot het onderzoeken en voorbereiden van een opdracht/project.
- A.01.01 Heeft inzicht in verschillende analysemethoden en de mogelijkheden van deze methoden t.b.v. architectonisch onderzoek en is in staat tot gebruik ervan, in het bijzonder de fenomenologische analysemethode.
- A.01.02 In staat tot het noteren en analyseren van relevante data, noodzakelijk voor het ontwikkelen van begrip van de ontwerpogave.
- A.01.03 Is in staat tot het ontleiden van een gebouw, context en ontwerpogave in deelelementen.
- A.01.04 Kan bij het onderzoek de volgende gegevens onderkennen, betrekken en verwerken: ruimtelijk compositorische kansen, stedenbouwkundige en landschappelijke omgeving en daarin besloten liggende kansen (ruimtelijke structuur en functionele dynamiek), gebruikseisen, constructieve eisen.
- A.01.05 Kan bij het onderzoek de volgende gegevens onderkennen, betrekken en verwerken bouwtechnische eisen, beeld van de opdrachtgever, bouwomgeving, bouwvoorschriften, bouwregelgeving, indicaties rond bouwkosten en begrotingen, juridische implicaties, materiaal te inventariseren en verzamelen.
- B.02 Heeft inzicht in analyseren van de urbane omgeving, landschap en routes (natuur, artefact).
- B.02.01 In staat tot het observeren en verscherpen van de observatie door middel van diverse instrumenten en tot het bewerken van deze observaties.
- B.02.02 Kennis van – en inzicht in structuren en ordeningsprincipes van de urbane context, en landschappelijke omgeving (patronen).
- B.04 Heeft kennis van en inzicht in de relatie tussen de (regionale) cultuur en architectuur en is in staat tot het benoemen van specifieke elementen hiervan.
- D.01.01 Kennis van en inzicht in ruimtelijke terminologie, in de ‘taal’ en het ‘werk’ van de ruimte en het vermogen deze kennis en inzicht toe te passen.
- D.01.02 Inzicht en kennis in de verschillende ruimtelijke schaalniveaus en hun verhoudingen.
- D.01.03 Kennis van, inzicht in gebouwentypologie (functie, constructie, vorm).

D.04 Inzicht in de relatie tussen mensen en architectonische constructies, en tussen architectonische constructies en hun omgeving.

Literatuur

Ter invulling van de docent[en]

Resultaat/beoordeling

Landschappelijke analyse en structuurschets die als voorbereiding dienen voor het project 4, collectief wonen. Een zelfgekozen vorm van verbeelding met een heldere argumentatie, welke inzicht geeft in het leerproces van het herkennen van landschappelijke patronen en elementen. Deze presentatie dient vergezeld te gaan van een geordende reeks van schetsen die blijk geven van het beheersen van bovenstaande competenties en inzicht geven in het verkrijgen van analysemethoden en de mogelijkheden van analyse als ontwerpinstrument op verschillende niveaus

*

ONDERZOEK 4   MATERIAAL EN DETAIL ANALYSE VAN DE ZINNELIJKHEID

Periode   Tweede semester – Atelier 4
Code   DT13-4:A4
Docent   Paul Gorissen

Thema

Het gebouw als prototype.

Ontwerpen van een bijenpaviljoen, maken van een ruimtelijk ontwerp met doorwerking van constructie, materiaal en detail.

Opgave

Vanuit de analyse van de eigenschappen van een bepaald materiaal worden toepassingsmogelijkheden onderzocht. Het materiaal wordt toegepast in een element dat in relatie staat, of een onderdeel vormt van het ontwerp voor een bijenpaviljoen. Het concept van een eigen ontwerp wordt verder doorgewerkt in materialisatie, constructie en detail.

Ontwerpen van een bijenpaviljoen.

Relatie

Onderzoek O4 dient als basis voor de uitwerking tot een definitief ontwerp voor het bijenpaviljoen.

Competenties

- A.01 Heeft inzicht in verschillende methoden van architectonisch onderzoek en is in staat tot het onderzoeken en voorbereiden van een opdracht/project.
- A.01.02 In staat tot het noteren en analyseren van relevante data, noodzakelijk voor het ontwikkelen van begrip van de ontwerpopgave.
- A.01.03 Is in staat tot het ontleden van een gebouw, context en ontwerpopgave in deelelementen.
- A.01.04 Kan bij het onderzoek de volgende gegevens onderkennen, betrekken en verwerken: ruimtelijk compositorische kansen, stedenbouwkundige en landschappelijke omgeving en daarin besloten liggende kansen (ruimtelijke structuur en functionele dynamiek), gebruikseisen, constructieve eisen.
- A.02 Is in staat tot het onderzoekend visualiseren.
- A.02.01 Is in staat om als onderzoeksmethode de materialiteit als uitgangspunt nemen. Kan verschillende materialen en technieken inzetten als onderzoeksmiddel.
- A.02.02 In kunnen zetten van de maquettes, modellen als onderzoeksmiddel voor de expressie van de materialiteit van de architectuur.
- B.02.01 In staat tot het observeren en verscherpen van de observatie door middel van diverse instrumenten en tot het bewerken van deze observaties.
- D.01.01 Kennis van en inzicht in ruimtelijke terminologie, in de 'taal' en het 'werk' van de ruimte en het vermogen deze kennis en inzicht toe te passen.
- D.04 Inzicht in de relatie tussen mensen en architectonische constructies, en tussen architectonische constructies en hun omgeving.

Literatuur

Ter invulling van de docent[en]

Resultaat/beoordeling

Presentatie geeft inzicht in de materie door middel van tekst en beeld, middels tekeningen schaal 1: 20 resp. 1: 5, waaruit de doorwerking van het project blijkt en de verkenning van de eigenschappen en toepassingsgebieden van een specifiek materiaal of composiet en deze op een geëigende manier leren toepassen in een ontwerp.

Presentatie is een vertaalslag van het maken van een ontwerp naar een gebouw, het leesbaar maken een gebouw door het creëren van details, waarbij de presentatie aangevuld wordt met een geordende reeks van schetsen die blijk geven van het beheersen van bovenstaande competenties.

PERIODE 3 - RUIMTELIJKE STRATEGIEËN

VERDIEPING / THEMA COMPLEXE OPGAVE 'ONTWERP ALS INTERVENTIE'

In het derde jaar staat na de ontwikkeling van het ruimtelijk denken en de idee van het wonen als een integrale ontwerpopgave de architectuur als een complexe opgave centraal. Tevens worden de kritische en reflectieve vermogens van de student verder ontwikkeld. Het ontwerp zelf wordt niet alleen opgevat als een middel tot onderzoek en analyse van complexe opgaven, maar het wordt ook ingezet als een ruimtelijk en strategisch middel om in complexe situaties in te grijpen en structuur aan te brengen.

Het is essentieel voor elke toekomstige architect dat hij of zij in staat is, rekening houdend met allerhande randvoorwaarden en eisen van ruimtelijke, materiële en technische gegevens, om ruimtelijk-functionele programma's te ontwerpen en vorm te geven. Dat wil zeggen dat een architect in staat geacht wordt architectuur tegelijkertijd te 'lezen' en te 'schrijven', te 'herlezen' en te 'herschrijven' als ruimtelijk-materiële expressie van een ontwerpconcept. Het ontwerpproces zelf zou men hierbij kunnen zien als een vorm van simultaan onderzoeken en ontwerpen, waarbij analyse en synthese elkaar afwisselen in voorlopige conclusies.

In het derde jaar zal door middel van projecten, colleges en oefeningen meer specifiek het kennischaam van de architectuurdiscipline worden onderzocht op de verbanden tussen de onderliggende concepten en de (ruimtelijk/materiële) expressie hiervan in architectuur. Naast de kennis, de vaardigheden en het inzicht welke elke toekomstige architect moet bezitten, dient bij de student tevens het noodzakelijke verantwoordelijkheidsbesef te worden ontwikkeld in de omgang met architectuur. De student zal moeten tonen in staat te zijn door middel van het ontwerpproject een gefundeerde interventie te kunnen doen in het ruimtelijk programmatische 'spel' van de gebouwde omgeving. Een 'spel' dat met elke zet, elke interventie die men als architect in de ruimtelijke programmatische situatie van de gebouwde omgeving doet (ten goede of ten slechte) kan en zal veranderen. De ontwerpprojecten leggen in dit jaar het hoofdaccent op de programmatische en strategische aspecten van herbestemming/herprogrammering van een gebouw of een stedenbouwkundige locatie. De student wordt getraind in het maken van ontwerpen met een hoge mate van consistentie, dat wil zeggen dat een ontwerp van 'voor tot achter', van concept tot detail kan worden doorgewerkt. Eisen die aan het ontwerp worden gesteld zijn consistentie qua architectonisch concept, ruimtelijk- materiële omzetting van dit concept in architectonische vorm en presentatie hiervan in woord en beeld. Verder moet het tot op het niveau van het detail zijn doorgewerkt op de verschillende schaalniveaus. Al doende moet de student aantonen dat hij/zij vanaf dan in staat is relatief zelfstandig en vakbekwaam te werken, zodat het eigenlijke afstuderen en het afstudeerproject een vorm van verdere verdieping door reflectie wordt. De oefeningen in dit studiejaar hebben betrekking op het inzicht krijgen in het eigen ontwerpproces, de analyse van (en omgang met) inspiratiebronnen uit de architectuurhistorie, de observatie en analyse van plansituaties en de notatietechnieken hiervoor, alsmede de kritische omgang met actuele (sub)culturele parallellen tussen architectuur en andere disciplines. In de (werk)colleges wordt de (cultuur)geschiedenis van architectuur en stedenbouw sterk in relatie gebracht met de opgave en wordt het doen van onderzoek naar culturele aspecten van een gebouw of bouwlocatie systematisch en kritisch bestudeerd, als voorbereiding op het afstudeerproject. Daarnaast vindt een eerste voorbereiding plaats op de organisatie en het krachtenveld van de beroepspraktijk.

Het derde jaar neemt ieder jaar een andere stad uit de Euregionale omgeving als casus.

Als voorbereiding op het afstuderen in het vierde jaar, wordt het derde jaar afgesloten met een ontwerpopgave waarin veel aandacht wordt geschonken aan een eigen ontwerpmethodiek, de persoonlijke fascinaties en het formuleren in zowel tekst, beeld, model van een afstudeerthema.

PROJECT 1 HET GEBOUW IN DE STAD / DE STAD ALS GEBOUW

Periode: Eerste semester, atelier 1
Code: DT 23-2: P2
Docent: Birgit de Bruin

Thema:
Het gebouw als interventie / architectuur binnen een stedelijke context.

Opgave:

Het formuleren van een strategie vanuit de analyse van een complexe stedelijke context. Het ontwerpend onderzoeken van de wisselwerking tussen programma en de gekozen locatie. Het ontwerp onderzoekt de potenties van het gebied in relatie tot de ruimtelijke ontwikkeling van het studiegebied. Een belangrijk aspect is het 'in de tijd' ontwerpen van een interventie binnen de condities van de (gekozen) context. Naast het stedenbouwkundig/architectonisch prototype worden tevens diverse parameters als programma, typologie, ontsluiting, architectuurbeeld, fasering, structuur etc. gedefinieerd.

Leerdoelen:

Het leren opereren binnen een regionale stedelijke context. Onderzoeken van het gebouw c.q. de gebouwde interventie als prototype van ruimtelijke ontwikkeling. Opereren met het begrip 'tijd' als belangrijk onderdeel van de dynamiek van een interventie. Vertrouwd worden met het ontwerp van een 'complex' gebouw.

Competenties:

- A.01 Heeft inzicht in verschillende methoden van architectonisch onderzoek en is in staat tot het onderzoeken en voorbereiden van een opdracht/project.
- A.01.04 Kan bij het onderzoek de volgende gegevens onderkennen, betrekken en verwerken: ruimtelijk compositorische kansen, stedenbouwkundige en landschappelijke omgeving en daarin besloten liggende kansen (ruimtelijke structuur en functionele dynamiek), gebruikseisen, constructieve eisen.
- A.02 Is in staat tot het onderzoekend visualiseren.
- A.03 Is in staat tot schetsontwerp waarin de eigen persoonlijkheid (probleemformulering, artistieke, esthetiek), cultuurhistorische, architectuurtheoretische en filosofische visie tot uitdrukking komt.
- A.04 De student is in staat om een opgave consistent en coherent dóór te ontwerpen: van 'voor tot achter', van concept tot detail.
  - A.04.01 Legt in het ontwerp rekenschap van de zintuiglijke receptie.
  - A.04.03 Is in staat om te gaan met de constructief technische, morfologisch esthetische, procedurele, juridische, culturele, maatschappelijke, socio-economische en cultuur- en kunsthistorische aspecten, etc. die een rol spelen bij het architectonisch ontwerpen en vormgeven.
  - A.04.05 Inzicht in de vraagstukken op het gebied van het constructief ontwerp, de constructie en de civiele bouwkunde in verband met het ontwerpen van gebouwen. Passende kennis van de natuurkundige en technologische vraagstukken, alsmede van de functie van een bouwwerk met het oog op het verschaffen van comfort en bescherming tegen weersomstandigheden.
- B.03 In staat tot het transformeren (hergebruik, herbeleving) van de urbane omgeving
- C.04 De student is in staat tot verbeelden. Het op persoonlijke wijze weergeven van overwegingen, motivaties, concepten en ideeën in het ontwerpproces.
- C.05 Esthetisch vermogen: het toepassen van een ontwerpproces waarbij architectuur ontdaan is van een directe instrumentaliteit en in een breed denkkader wordt geplaatst.
- D.03 Passende kennis van stedenbouw, planologie en de daarbij gebruiken technieken.
- D.05.02 Inzicht in het eigen ontwerpproces en analyseert inspiratiebronnen.
- F.01 Bezit de volgende ontwikkelde persoonlijk professionele vermogens.
  - F.01.01 Heeft verantwoordelijkheidsbesef in de omgang met architectuur.
  - F.01.03 Kan omgaan met complexiteit.
  - F.01.06 Bezit een zelfkritische ontwerphouding.
  - F.01.07 Heeft bewustzijn van historische voorbeelden en invloeden.
  - F.01.08 De student kan opereren met begrip van het aspect 'tijd' als belangrijk onderdeel van de dynamiek van een interventie.

Resultaat/beoordeling:

Geordende reeks van diagrammen, tekeningen, modellen waaruit de verschillende ontwerpkeuzes blijken.

* stellingname + ontwerp op ideeën-prijsvraagniveau *

*

PROJECT 2 DE STAD IN HET GEBOUW / HET GEBOUW ALS DE STAD

Periode: eerste semester – atelier 2
Code: DT 24-1: P3
Docent: Carlos Apers

Thema:

Het gebouw als (proto)type / architectuur binnen een stedelijke context (extroverte benadering)..

Opgave:

Het formuleren van een (proto)type vanuit de gekozen strategie binnen een complexe stedelijke context. Het ontwerpen en onderzoeken van de wisselwerking tussen (proto)type(n) en de gekozen locatie. Het ontwerp onderzoekt de potenties van het (proto)type in relatie tot de ruimtelijke ontwikkeling van het studiegebied. Een belangrijk aspect is het 'in de tijd' ontwerpen van een interventie binnen de condities van de (gekozen) context. Naast het stedenbouwkundig/architectonisch prototype worden tevens diverse parameters als programma, typologie, ontsluiting, architectuurbeeld, fasering, structuur etc. gedefinieerd.

Competenties:

- A.01 Heeft inzicht in verschillende methoden van architectonisch onderzoek en is in staat tot het onderzoeken en voor- bereiden van een opdracht/project.
- A.01.04 Kan bij het onderzoek de volgende gegevens onderkennen, betrekken en verwerken: ruimtelijk compositorische kansen, stedenbouwkundige en landschappelijke omgeving en daarin besloten liggende kansen(ruimtelijke structuur en functionele dynamiek), gebruikseisen, constructieve eisen.
- A.02 Is in staat tot het onderzoekend visualiseren.
- A.03 Is in staat tot schetsontwerp waarin de eigen persoonlijkheid (probleemformulering, artistieke, esthetiek), cultuurhistorische, architectuurtheoretische en filosofische visie tot uitdrukking komt.
- A.04.01 Legt in het ontwerp rekenschap van de zintuiglijke receptie.
- A.04.03 Is in staat om te gaan met de constructief technische, morfologisch esthetische, procedurele, juridische, culturele, maatschappelijke, socio-economische en cultuur- en kunsthistorische aspecten, etc. die een rol spelen bij het architectonisch ontwerpen en vormgeven.
- A.04.05 Inzicht in de vraagstukken op het gebied van het constructief ontwerp, de constructie en de civiele bouwkunde in verband met het ontwerpen van gebouwen. Passende kennis van de natuurkundige en technologische vraagstukken, alsmede van de functie van een bouwwerk met het oog op het verschaffen van comfort en bescherming tegen weersomstandigheden.
- B.03 In staat tot het transformeren (hergebruik, herbeleving) van de urbane omgeving
- C.04 De student is in staat tot verbeelden. Het op persoonlijke wijze weergeven van overwegingen, motivaties, concepten en ideeën in het ontwerpproces.
- C.05 Esthetisch vermogen: het toepassen van een ontwerpproces waarbij architectuur ontstaat is van een directe instrumentaliteit en in een breed denkkader wordt geplaatst.
- D.03 Passende kennis van stedenbouw, planologie en de daarbij gebruiken technieken.
- D.05.02 Inzicht in het eigen ontwerpproces en analyseert inspiratiebronnen.
- F.01 Bezit de volgende ontwikkelde persoonlijk professionele vermogens.
  - F.01.01 Heeft verantwoordelijkheidsbesef in de omgang met architectuur.
  - F.01.03 Kan omgaan met complexiteit.
  - F.01.06 Bezit een zelfkritische ontwerphouding.
  - F.01.07 Heeft bewustzijn van historische voorbeelden en invloeden.

Leerdoelen:

Het leren opereren binnen een regionale stedelijke context. Onderzoeken van het gebouw c.q. de gebouwde interventie als prototype van ruimtelijke ontwikkeling. Opereren met het begrip 'tijd' als belangrijk onderdeel van de dynamiek van een interventie. Vertrouwd worden met het ontwerp van een 'complex' gebouw.

Resultaat/beoordeling:

Geordende reeks van diagrammen, tekeningen, modellen waaruit de verschillende ontwerpkeuzes blijken.

* ontwerp op VO/DO niveau: prijsvraagpresentatie *

*

PROJECT 3 DE DOORWERKING (NIEUWBOUWOPGAVE MET VERTALING NAAR DETAILNIVEAU)

Periode: Tweede semester, atelier 3

Code: DT 24-2: P4

Docent: Maarten Engelman

Thema:

Architectonisch ontwerpen op basis van een complex programma .

Opgave:

Het ontwerpen van een objectmatig multifunctioneel gebouw in complexe stedelijke omgeving. Uitgaande van een complex programma dient een architectonisch concept uitgewerkt te worden tot bouwbaar ontwerp.

Competenties:

- A.01 Heeft inzicht in verschillende methoden van architectonisch onderzoek en is in staat tot het onderzoeken en voorbereiden van een opdracht/project.

- A.01.04 Kan bij het onderzoek de volgende gegevens onderkennen, betrekken en verwerken: ruimtelijk compositorische kansen, stedenbouwkundige en landschappelijke omgeving en daarin besloten liggende kansen (ruimtelijke structuur en functionele dynamiek), gebruikseisen, constructieve eisen.
- A.02 Is in staat tot het onderzoekend visualiseren.
- A.03 Is in staat tot schetsontwerp waarin de eigen persoonlijkheid (probleemformulering, artistieke, esthetiek), cultuurhistorische, architectuurtheoretische en filosofische visie tot uitdrukking komt.
- A.04 De student is in staat om een opgave consistent en coherent dóór te ontwerpen: van 'voor tot achter', van concept tot detail.
- A.04.01 Legt in het ontwerp rekenschap van de zintuiglijke receptie.
- A.04.03 Is in staat om te gaan met de constructief technische, morfologisch esthetische, procedurele, juridische, culturele, maatschappelijke, socio-economische en cultuur- en kunsthistorische aspecten, etc. die een rol spelen bij het architectonisch ontwerpen en vormgeven.
- A.04.05 Inzicht in de vraagstukken op het gebied van het constructief ontwerp, de constructie en de civiele bouwkunde in verband met het ontwerpen van gebouwen. Passende kennis van de natuurkundige en technologische vraagstukken, alsmede van de functie van een bouwwerk met het oog op het verschaffen van comfort en bescherming tegen weersomstandigheden.
- B.03 In staat tot het transformeren (hergebruik, herbeleving) van de urbane omgeving
- C.04 De student is in staat tot verbeelden. Het op persoonlijke wijze weergeven van overwegingen, motivaties, concepten en ideeën in het ontwerpproces.
- C.05 Esthetisch vermogen: het toepassen van een ontwerpproces waarbij architectuur ontstaat is van een directe instrumentaliteit en in een breed denkkader wordt geplaatst.
- D.03 Passende kennis van stedenbouw, planologie en de daarbij gebruiken technieken.
- D.05.02 Inzicht in het eigen ontwerpproces en analyseert inspiratiebronnen.
- F.01 Bezit de volgende ontwikkelde persoonlijk professionele vermogens.
- F.01.01 Heeft verantwoordelijkheidsbesef in de omgang met architectuur.
- F.01.03 Kan omgaan met complexiteit.
- F.01.06 Bezit een zelfkritische ontwerphouding.
- F.01.07 Heeft bewustzijn van historische voorbeelden en invloeden.

Leerdoelen:

- Het ontwikkelen van een ideaal-typisch architectonisch ontwerp in een stedelijke omgeving van concept tot detail (ontwerpproces). Het leren beheersen van het ontwerpproces in relatie tot het handhaven van een zuiver architectonisch concept.
- Het ontwikkelen van synergetische modellen ten aanzien van het functionele programma. Het leren verplaatsen in de gebruikers en beheersbaarheid van een gebouw(concept).

Resultaat/beoordeling:

Geordende reeks van tekeningen, constructieve schema's, principedetails, modellen, teksten, schetsen, maquettes, presentaties waaruit de verschillende ontwerpkeuzen blijken die leiden tot een definitief ontwerp.

* ontwerp tot detailniveau *

*

**PROJECT 4 DE TRANSFIGURATIE
(kleine ontwerpogave en het schrijven van een afstudeervoorstel)**

Periode: tweede semester, atelier 4
Code: T 24 (DT 23-1: P1)
Docent: diversen

Thema:

Architectonisch ontwerpen op basis van de eigen fascinatie en gebruikmakende van een grote verscheidenheid aan ontwerpmethodieken en expressiemiddelen mede als voorbereiding op het afstuderen.

Opgave:

Het ruimtelijk betekenis geven aan de persoonlijke fascinatie in een architectonisch ontwerp en het schrijven van een afstudeervoorstel.

Competenties:

- A.01 Heeft inzicht in verschillende methoden van architectonisch onderzoek en is in staat tot het onderzoeken en voorbereiden van een opdracht/project.
- A.01.04 Kan bij het onderzoek de volgende gegevens onderkennen, betrekken en verwerken: ruimtelijk compositorische kansen, stedenbouwkundige en landschappelijke omgeving en daarin besloten liggende kansen (ruimtelijke structuur en functionele dynamiek), gebruikseisen, constructieve eisen.
- A.02 Is in staat tot het onderzoekend visualiseren.
- A.03 Is in staat tot schetsontwerp waarin de eigen persoonlijkheid (probleemformulering, artistieke, esthetiek), cultuurhistorische, architectuurtheoretische en filosofische visie tot uitdrukking komt.
- A.04 De student is in staat om een opgave consistent en coherent dóór te ontwerpen: van 'voor tot achter', van concept tot detail.

- A.04.01 Legt in het ontwerp rekenschap van de zintuiglijke receptie.
- A.04.03 Is in staat om te gaan met de constructief technische, morfologisch esthetische, procedurele, juridische, culturele, maatschappelijke, socio-economische en cultuur- en kunsthistorische aspecten, etc. die een rol spelen bij het architectonisch ontwerpen en vormgeven.
- B.03 In staat tot het transformeren (hergebruik, herbeleving) van de urbane omgeving
- C.04 De student is in staat tot verbeelden. Het op persoonlijke wijze weergeven van overwegingen, motivaties, concepten en ideeën in het ontwerpproces.
- C.05 Esthetisch vermogen: het toepassen van een ontwerpproces waarbij architectuur ontstaat is van een directe instrumentaliteit en in een breed denkkader wordt geplaatst.
- D.03 Passende kennis van stedenbouw, planologie en de daarbij gebruiken technieken.
- D.05.02 Inzicht in het eigen ontwerpproces en analyseert inspiratiebronnen.
- F.01 Bezit de volgende ontwikkelde persoonlijk professionele vermogens.
  - F.01.01 Heeft verantwoordelijkheidsbesef in de omgang met architectuur.
  - F.01.03 Kan omgaan met complexiteit.
  - F.01.06 Bezit een zelfkritische ontwerphouding.
  - F.01.07 Heeft bewustzijn van historische voorbeelden en invloeden.
  - F.01.08 De student kan opereren met begrip van het aspect 'tijd' als belangrijk onderdeel van de dynamiek van een interventie.

Leerdoelen:

- Het ontwikkelen van een architectonisch ontwerp, (PvE) in relatie tot beperkingen vanuit de situatie (ontwerphouding). Het leren omgaan met fysieke beperkingen en scheppen van kansen.
- Het ontwikkelen van een eigen visie, methodiek en het vertalen van ogenschijnlijk niet-architectonische aspecten in structuur, programma, materiaal en een ruimtelijk ontwerp . Het leren positioneren van de eigen inbreng in het vakgebied en maatschappelijke context.

Resultaat/beoordeling:

Geordende reeks van tekeningen, modellen, teksten, schetsen, maquettes, film, composities, afhankelijk van de gekozen methodieken waaruit de verschillende ontwerpkeuzen blijken die leiden tot een ontwerp. Een geschreven afstudeervoorstel, welke een zekere relatie toont met de genoemde ontwerpogave binnen dit project.

* stellingname + ontwerp op VO/DO niveau *

*

ONDERZOEK 1 ANALYSETECHNIKEN

Periode: Eerste semester, eerste gedeelte
 Code: T 23 (DT 23-3: A1)
 Docent: Selma van Mensvoort

Thema:
 SWOT/quick scan "Harde" stedenbouw

Opgave:

Het ontleden van een complexe stedenbouw en architectuur in deelelementen, het verwerven van kennis en inzicht over de harde stedenbouw / gebouwde omgeving en het presenteren van specifieke elementen hiervan.

Leerdoelen:

Via diverse analysetechnieken zoals quickscan en SWOT onderzoeken hoe abstracte uitgangspunten worden vertaald in concrete architectuur en stedenbouw.

Competenties:

- A.01 Heeft inzicht in verschillende methoden van architectonisch onderzoek en is in staat tot het onderzoeken en voorbereiden van een opdracht/project.
  - A.01.01 Heeft inzicht in verschillende analysemethoden en de mogelijkheden van deze methoden t.b.v. architectonisch onderzoek en is in staat tot gebruik ervan, in het bijzonder de fenomenologische analysemethode.
  - A.01.02 In staat tot het noteren en analyseren van relevante data, noodzakelijk voor het ontwikkelen van begrip van de ontwerpogave.
  - A.01.03 Is in staat tot het ontleden van een gebouw, context en ontwerpogave in deelelementen.
  - A.01.04 Kan bij het onderzoek de volgende gegevens onderkennen, betrekken en verwerken: ruimtelijk compositorische kansen, stedenbouwkundige en landschappelijke omgeving en daarin besloten liggende kansen (ruimtelijke structuur en functionele dynamiek), gebruikseisen, constructieve eisen.
- B.01 Inzicht in - en kennis van diverse opvattingen en benaderingen van (regionale) gebouwde omgeving (architectuur, stedenbouw, landschap, beeldende kunst en hun onderlinge beïnvloeding).
- B.02 In staat tot het analyseren van de urbane omgeving, landschap en routes (natuur, artefact).

- B.02.01 In staat tot het observeren en verscherpen van de observatie door middel van diverse instrumenten en tot het bewerken van deze observaties.
- B.02.02 Kennis van – en inzicht in structuren en ordeningsprincipes van de urbane context, en landschappelijke omgeving (patronen).
- B.04 Heeft kennis van en inzicht in de relatie tussen de (regionale) cultuur en architectuur en is in staat tot het benoemen van specifieke elementen hiervan.
- D.01.01 Kennis van en inzicht in ruimtelijke terminologie, in de ‘taal’ en het ‘werk’ van de ruimte en het vermogen deze kennis en inzicht toe te passen.
- D.01.02 Inzicht en kennis in de verschillende ruimtelijke schaalniveaus en hun verhoudingen.
- D.01.03 Kennis van, inzicht in gebouwentypologie (functie, constructie, vorm).
- D.03 Passende kennis van stedenbouw, planologie en de daarbij gebruiken technieken.

Resultaat/beoordeling:

Een coherente verzameling documentatie, analyses, conclusies m.b.t. de stad.

*

ONDERZOEK 2 ANALYSETECHNIEKEN II

Periode: eerste semester, atelier 2
 Code: DT 24-4: A4
 Docent: Hilde van Dijk

Thema:
 Architectuur, techniek en detail (de crux van het concept).
 De wisselwerking tussen idee, functie en maakbaarheid.

Opgave:
 Het ontleden van een complexe architectuur in deelelementen, de constructie van het bouwwerk.
 De analyse belicht een breed scala aan gezichtspunten op het ontwerpproces, vanuit directe aanverwante disciplines zoals Constructief Ontwerpen, Bouwfysisch Ontwerpen of Uitvoeringstechniek. De ontwerpogave wordt vanuit een ander perspectief benaderd. Uitgangspunt zijn verschillende gebouwtypen van beroemde architecten, met ieder een specifieke ontwerpbenadering zoals Toyo Ito, Renzo Piano, Norman Foster, Santiago Calatrava, Cepezed, Van Benthem en Crouwel. De basis van deze analyse is de reconstructie van het model.

Leerdoelen:
 Onderzoeken hoe conceptuele uitgangspunten kunnen worden vertaald in een architectonisch model.

Competenties:

- A.01 Heeft inzicht in verschillende methoden van architectonisch onderzoek en is in staat tot het onderzoeken en voor- bereiden van een opdracht/project.
- A.01.01 Heeft inzicht in verschillende analysemethoden en de mogelijkheden van deze methoden t.b.v. architectonisch onderzoek en is in staat tot gebruik ervan, in het bijzonder de fenomenologische analysemethode 42.
- A.01.02 In staat tot het noteren en analyseren van relevante data, noodzakelijk voor het ontwikkelen van begrip van de ontwerpogave.
- A.01.03 Is in staat tot het ontleden van een gebouw, context en ontwerpogave in deelelementen.
- A.01.04 Kan bij het onderzoek de volgende gegevens onderkennen, betrekken en verwerken: ruimtelijk compositorische kansen, stedenbouwkundige en landschappelijke omgeving en daarin besloten liggende kansen (ruimtelijke structuur en functionele dynamiek), gebruikseisen, constructieve eisen.
- A.02.01 Is in staat om als onderzoeksmethode de materialiteit als uitgangspunt nemen. Kan verschillende materialen en technieken inzetten als onderzoeksmiddel.
- A.02.02 In kunnen zetten van de maquettes, modellen als onderzoeksmiddel voor de expressie van de materialiteit van de architectuur.
- A.04 De student is in staat om een opgave consistent en coherent dóór te ontwerpen: van ‘voor tot achter’, van concept tot detail.
- A.04.04 Het bekend zijn met - en kunnen verkennen van de eigenschappen en toepassingsgebieden van een specifiek materiaal of composiet en deze op een geëigende manier kunnen toepassen in een ontwerp.
- B.02.01 In staat tot het observeren en verscherpen van de observatie door middel van diverse instrumenten en tot het bewerken van deze observaties.
- B.04 Heeft kennis van en inzicht in de relatie tussen de (regionale) cultuur en architectuur en is in staat tot het benoemen van specifieke elementen hiervan.
- C.04 De student is in staat tot verbeelden. Het op persoonlijke wijze weergeven van overwegingen, motivaties, concepten en ideeën in het ontwerpproces.
- D.01 Kennis van - en inzicht in de geschiedenis en de theorie van de architectuur, aanverwante kunstvormen, menswetenschappen en maatschappelijke en culturele stromingen.
- D.01.01 Kennis van en inzicht in ruimtelijke terminologie, in de ‘taal’ en het ‘werk’ van de ruimte en het vermogen

- deze kennis en inzicht toe te passen.
- D.01.03 Kennis van, inzicht in gebouwentypologie (functie, constructie, vorm).
  - D.02 Kennis van de (beeldende) kunsten.
  - D.03 Passende kennis van stedenbouw, planologie en de daarbij gebruiken technieken.

Resultaat/beoordeling:

Een coherente verzameling documentaires, analyses, modellen en maquettes, conclusies m.b.t. constructief ontwerpen, bouwfysisch ontwerpen en uitvoeringstechniek in relatie tot de gebouwde structuur en het architectonisch concept. De presentatie staat in het kader van begrijpelijkheid/testbaarheid van het model.

*

ONDERZOEK 3 ANALYSETECHNIEKEN III

Periode: Tweede semester, eerste gedeelte
 Code: DT 23-3: A3
 Docent: Carlos Apers

Thema:
 Architectuur, programma en organisatie (reconstructie van het ontwerpconcept adhv een programmatische analyse).

Opgave:
 In een diepgaande gebouwenanalyse wordt onderzocht hoe een architect abstracte uitgangspunten vertaalt in concrete architectuur en in een bouwkundig plan. De basis van deze analyse is de ontleding van het programma). Uitgangspunt zijn verschillende gebouwtypen, met ieder een specifieke ontwerpproblematiek zoals een vliegveld, een ziekenhuis, een bibliotheek, een museum, een winkelcentrum, een hotel etc.

Leerdoelen:
 Het vertalen en ontleden van een complex architectonisch bouwwerk in programma en organisatiestructuren. Via diverse notatietechnieken zoals 'circulatiediagrammen, vlekkenplannen en relatieschema's kennis en inzicht verwerven over de relatie tussen "stedelijke" context en architectuur en het presenteren van specifieke architectonische oplossingen.

Competenties:

- A.01 Heeft inzicht in verschillende methoden van architectonisch onderzoek en is in staat tot het onderzoeken en voorbereiden van een opdracht/project.
- A.01.01 Heeft inzicht in verschillende analysemethoden en de mogelijkheden van deze methoden t.b.v. architectonisch onderzoek en is in staat tot gebruik ervan, in het bijzonder de fenomenologische analysemethode.
- A.01.02 In staat tot het noteren en analyseren van relevante data, noodzakelijk voor het ontwikkelen van begrip van de ontwerpogave.
- A.01.03 Is in staat tot het ontleden van een gebouw, context en ontwerpogave in deelelementen.
- A.01.04 Kan bij het onderzoek de volgende gegevens onderkennen, betrekken en verwerken: ruimtelijk compositorische kansen, stedenbouwkundige en landschappelijke omgeving en daarin besloten liggende kansen (ruimtelijke structuur en functionele dynamiek), gebruikseisen, constructieve eisen.
- B.02.01 In staat tot het observeren en verscherpen van de observatie door middel van diverse instrumenten en tot het bewerken van deze observaties.
- B.04 Heeft kennis van en inzicht in de relatie tussen de (regionale) cultuur en architectuur en is in staat tot het benoemen van specifieke elementen hiervan.
- D.01 Kennis van - en inzicht in de geschiedenis en de theorie van de architectuur, aanverwante kunstvormen, menswetenschappen en maatschappelijke en culturele stromingen.
- D.01.01 Kennis van en inzicht in ruimtelijke terminologie, in de 'taal' en het 'werk' van de ruimte en het vermogen deze kennis en inzicht toe te passen.
- D.01.03 Kennis van, inzicht in gebouwentypologie (functie, constructie, vorm).
- D.02 Kennis van de (beeldende) kunsten.
- D.03 Passende kennis van stedenbouw, planologie en de daarbij gebruiken technieken.

Resultaat/beoordeling:

Een coherente verzameling documentatie, analyses, conclusies m.b.t. programma van eisen, gebouwde structuur en architectonisch concept. De presentatie staat in het kader van de inzichtelijkheid van de informatie.

*

ONDERZOEK 4 ANALYSETECHNIEKEN IV

Periode: Tweede semester, tweede gedeelte
Code: DT 23-4: A2
Docent: Birgit de Bruin

Thema:
Transfiguratie-ontwerpmethodieken

Opgave:

Het ontleden van een architectonische opgave in deelelementen, het verwerven van kennis en inzicht over de context en het presenteren van specifieke elementen hiervan.

De 'analyse' belicht een breed scala aan gezichtspunten op een ontwerpproces vanuit verwante disciplines zoals beeldende kunst, theater, muziek, literatuur etc. De oefeningen bestaan uit intuïtieve oefeningen waarbij het formuleren van metaforen om de ontwerpogave vanuit een ander perspectief te benaderen centraal staan. Centraal staat het formuleren van een eigen ontwerphouding als bron van inspiratie/fascinatie voor het persoonlijk ontwerpproces.

Leerdoelen:

Via diverse analysetechnieken onderzoeken hoe uitgangspunten kunnen worden vertaald in een architectonisch en stedenbouwkundig concept.

Competenties:

- A.01 Heeft inzicht in verschillende methoden van architectonisch onderzoek en is in staat tot het onderzoeken en voorbereiden van een opdracht/project.
- A.01.01 Heeft inzicht in verschillende analysemethoden en de mogelijkheden van deze methoden t.b.v. architectonisch onderzoek en is in staat tot gebruik ervan, in het bijzonder de fenomenologische analysemethode.
- A.01.02 In staat tot het noteren en analyseren van relevante data, noodzakelijk voor het ontwikkelen van begrip van de ontwerpogave.
- A.01.03 Is in staat tot het ontleden van een gebouw, context en ontwerpogave in deelelementen.
- A.01.04 Kan bij het onderzoek de volgende gegevens onderkennen, betrekken en verwerken: ruimtelijk compositorische kansen, stedenbouwkundige en landschappelijke omgeving en daarin besloten liggende kansen (ruimtelijke structuur en functionele dynamiek), gebruikseisen, constructieve eisen.
- B.01 Inzicht in - en kennis van diverse opvattingen en benaderingen van (regionale) gebouwde omgeving (architectuur, stedenbouw, landschap, beeldende kunst en hun onderlinge beïnvloeding).
- B.02 In staat tot het analyseren van de urbane omgeving, landschap en routes (natuur, artefact).
- B.02.01 In staat tot het observeren en verscherpen van de observatie door middel van diverse instrumenten en tot het bewerken van deze observaties.
- B.02.02 Kennis van – en inzicht in structuren en ordeningsprincipes van de urbane context, en landschappelijke omgeving (patronen).
- B.04 Heeft kennis van en inzicht in de relatie tussen de (regionale) cultuur en architectuur en is in staat tot het benoemen van specifieke elementen hiervan.
- D.01 Kennis van - en inzicht in de geschiedenis en de theorie van de architectuur, aanverwante kunstvormen, menswetenschappen en maatschappelijke en culturele stromingen.
- D.01.01 Kennis van en inzicht in ruimtelijke terminologie, in de 'taal' en het 'werk' van de ruimte en het vermogen deze kennis en inzicht toe te passen.
- D.01.02 Inzicht en kennis in de verschillende ruimtelijke schaalniveaus en hun verhoudingen.
- D.01.03 Kennis van, inzicht in gebouwentypologie (functie, constructie, vorm).
- D.02 Kennis van de (beeldende) kunsten.
- D.03 Passende kennis van stedenbouw, planologie en de daarbij gebruiken technieken.

Resultaat/beoordeling:

Een coherente verzameling documentatie, analyses, conclusies m.b.t. de ontwerpogave.

PERIODE 4 - INDIVIDUELE OPGAVE

LEERDOEL: VAKBEKWAAMHEID/ THEMA ONTWERP ALS ONDERZOEK

Ontwerp als onderzoek

In het afstudeerjaar moeten kennis, vaardigheden, inzicht en verantwoordelijkheidsbesef van de student tot uitdrukking komen in een zelfgekozen project.

De student moet door middel van dit afstudeerproject aantonen dat hij of zij een overzicht heeft verkregen van de verschillende aspecten van de architectuur als discipline, als professie en als kennislichaam. Tevens moet hij of zij de verworven kennis, vaardigheden en inzichten om kunnen zetten in een visie.

Het afstudeerproject moet aantonen dat een zelfstandige beroepsuitoefening in de architectuurpraktijk mogelijk is, alsmede dat het formuleren en demonstreren van een gefundeerde eigen opvatting (attitude) verworven is. En dat dit dan het resultaat is van een breed inzicht in, kennis van, en visie op de verschillende aspecten van het vak.

De student dient aan het einde van zijn studie een aantal competenties te bezitten, zie hoofdstuk 3 - 'Leerdoelen'.

Eindtermen

De eindtermen van de Academie zijn gelijk aan de beroepsvereisten van het architecten- en stedenbouwregister. Afgestudeerden hebben recht op inschrijving in het register, en wel omdat zij voldoen aan wettelijke eisen, die ook op het diploma worden vermeld.

Exemplaren van deze stukken alsmede informatie over de Stichting Bureau Architectenregister liggen ter inzage bij de administratie. Het verdient aanbeveling om hiervan zeer goede nota te nemen, aangezien de termen vervat dienen te zijn in het afstudeerplan.

Afstudeerperiode

De afstudeerperiode duurt 1 studiejaar (45 weken). Alleen in overleg met de mentoren en met goedkeuring van de studieleiding en de Coördinator Afstuderen, kan hiervan worden afgeweken. Dit is expliciet zo gesteld omdat de student in een intensieve afgebakende periode zal moeten bewijzen zelfstandig te kunnen werken en over voldoende organisatievermogen en zelfdiscipline te beschikken om het project binnen de gestelde tijd af te ronden.

Afstudeeratelier

De student kan met de afstudeerperiode (periode 4) beginnen als aan alle verplichtingen van de voorafgaande drie perioden is voldaan. Gedurende de afstudeerperiode zal de student verplicht deelnemen aan het afstudeeratelier, waarbinnen interactie tussen medestudenten kan plaatsvinden en de voortgang kan worden gepeild.

De activiteiten binnen het afstudeeratelier:

Begeleiding in de initiële fase. In de aanloop van het afstuderen heeft het atelier meer het karakter van een persoonlijke begeleiding door de Coördinator Afstuderen om het afstudeervoorstel en het afstudeerplan op te stellen.

Presentaties en discussies van de afstudeerders onderling.

Het bewaken van het tijdschema met als doel de afstudeerperiode te intensiveren en tot één jaar te beperken

Ondersteuning door presentaties over de aanpak en strategie van het ontwerpproces door goede afgestudeerden aan de nieuwkomers of door voorbeelden uit de praktijk.

De plaats waar contact tussen de school en de mentoren en de mentoren onderling plaatsvindt.

Aanvullende lesstof over presentatie en voordracht, afhankelijk van de behoeften van de studentengroep.

Tweemaal per jaar presenteren de afstudeerders hun werk aan de studieleiding, als onderdeel van de activiteiten van het afstudeeratelier. Dit is een verplicht onderdeel van het afstuderen.

Al naar gelang de behoefte en interesse van de groep kunnen extra bijeenkomsten georganiseerd worden voor lezingen door alumni over afstudeerprojecten, uitwisseling met het afstudeeratelier van de Academie voor Architectuur en Stedenbouw Tilburg en portfoliobegeleiding, waarbij de positionering binnen het vakgebied van de architect in spé centraal staat of informatie over startstipendia en andere individuele subsidies door het Fonds voor de Kunsten.

Programma (in chronologische volgorde)

Titel	Afstudeervoorstel
Code	Deeltentamen 34-1 (DT34-1)
Duur	3 weken

- De afstudeerperiode begint met het maken van een afstudeervoorstel. Een opgave passend bij de persoonlijke affiniteiten van de student en kunnen voortkomen uit culturele, maatschappelijke of technologische ontwikkeling.
- Afstudeeronderwerp: De student kiest zijn eigen afstudeeronderwerp. De omvang en de complexiteit van de opgave dient van voldoende gewicht te zijn om aan de gestelde eindtermen te voldoen. Het afstuderen resulteert uiteindelijk in een architectonisch en/of stedenbouwkundig ontwerp. De uitwerking heeft minimaal het niveau van een definitief ontwerp, of vergelijkbaar niveau van uitwerking in relatie tot de gestelde problematiek, aangevuld met de voor het onderwerp relevante onderzoeken en technische uitwerkingen.

Resultaat

- In een beknopte tekst wordt de keuze van het afstudeeronderwerp beargumenteerd, de probleemstelling geschetst en de studiedoelen geformuleerd. De voorgenomen werkwijze wordt met een tijdschema verduidelijkt. De tekst wordt voorzien documenten, waarmee de aard van de complexiteit en omvang van het project tot uitdrukking komt.
- Er wordt een voorstel gedaan voor de te benoemen mentoren.

Goedkeuring/beoordeling

De Examencommissie en Coördinator Afstuderen in het afstudeeratelier.

De hoofdmentor en de nevenmentoren worden benaderd en benoemd.

*

Titel	Afstudeerplan
Code	Deeltentamen 34-2 (DT34-2)
Duur	4 weken

- In het afstudeerplan wordt weergegeven op welke manier aan de eindtermen voldaan zal worden.
- De in het afstudeervoorstel globaal beschreven opgave wordt in het afstudeerplan nauwkeurig geformuleerd: Het wat, waarom en hoe van de opgave wordt verder verduidelijkt en gepreciseerd. Het afstudeerplan is een volwaardige eerste studie naar het onderwerp.
- Begeleiding vindt plaats in het afstudeeratelier door de Coördinator Afstuderen.

Resultaat

- Een tekst bestaande uit: een inleiding, een algemene probleemstelling, een nauwkeurige probleemformulering vanuit de discipline van de architectuur, de deelstudies die hieruit voortkomen en de wijze waarop die onderzocht worden, als mede het (te ontwikkelen) instrumentarium dat ingezet zal worden.
- Daarnaast bevat het afstudeerplan een inventarisatie van en een eerste studie naar de locatie van het project en een gefundeerd programma voor de ontwerpogave.
- Het globale tijdschema uit het afstudeerplan wordt uitgewerkt tot een werkplan.

Beoordeling

Hoofdmentor en Coördinator Afstuderen in het afstudeeratelier.

*

Titel	Onderzoeksfase
Code	Deeltentamen 34-3 (DT34-3)
Duur	8 weken

- In de onderzoeksfase worden de in het afstudeerplan voorgestelde (analytische) deelstudies, de locatie en het programma verder uitgediept. Persoonlijke interesses voor specifieke onderwerpen binnen architectuur en stedenbouw en in aangrenzende disciplines kunnen in deze fase studieonderwerp worden en deel uitmaken van het afstudeerproject.
- Het onderzoek is gericht op de formulering van een architectonisch en/of stedenbouwkundig concept waarmee de opgave aangepakt kan worden.

Resultaat

- Diverse deelstudies.
- Architectuur-/stedenbouwkundig concept.
- Formulering, definiëring van diverse ontwerpaanleidingen.

Beoordeling

Hoofdmentor en Coördinator Afstuderen in het afstudeeratelier.

*

Titel   **Evaluatie Praktijkdeel**
Code   Tentamen 35 (T35)

Voor het toekennen van de studiepunten van periode 4 dient de student voorafgaand of aansluitend aan DT34-3 een presentatie te geven van zijn praktijkdeel.

Goedkeuring

Coördinator Praktijk en extern deskundigen.

*

Titel   **Conceptfase**
Code   Deeltentamen 34-4 (DT34-4)
Duur   8 weken

Resultaat

Eerste globale vertaling van een architectonisch en/of stedenbouwkundig concept op locatie.

Beoordeling

Door de mentoren en door de Coördinator Afstuderen in het afstudeeratelier.

*

Titel   **Ontwerpfase ('groen-licht'-sessie)**
Code   Deeltentamen 34-6 (DT36)
Duur   14 weken

De zogenaamde 'Groenlicht'-zitting is dat het moment in de ontwerpfase als het ontwerpproces zodanig gevorderd is dat de uitwerking en de presentatiefase kunnen aanvangen. Dit is de zogenaamde 'Groenlicht'-zitting. Hierin wordt bepaald of een niveau is bereikt waarmee bij verdere uitwerking het diploma kan worden behaald en het project binnen de resterende tijd kan worden afgerond.

Resultaat

- Het concept wordt vertaald in een architectonisch en/of stedenbouwkundig ontwerp.
- In het materialiseren en detailleren wordt het ontwerp verder vormgegeven en uitgewerkt tot een volwaardig project, e.e.a. in relatie tot gestelde probleemstelling.

Beoordeling

Door de begeleidende. De hoofdmentor is voorzitter en de Coördinator Afstuderen is secretaris.

*

Titel   **Examenzitting**
Code   Tentamen 37 (T37)
Duur   6 weken

Het ontwerp is presentabel gemaakt zodat de consequenties van de gemaakte keuzes inzichtelijk en (gerelateerd aan de eindtermen) beoordeelbaar zijn.

Resultaat

- De examenzitning vindt plaats in de vorm van een presentatie van het afstudeerwerk door de student (ca. 1 uur), gevolgd door een planbespreking met de Commissie van Examinatoren (ca. 30 min.).

De Commissie van Examinatoren bestaat uit de 3 begeleidende mentoren met elk één stem en twee externe examinatoren met elk 2 stemmen. De hoofdmentor is voorzitter en de Coördinator Afstuderen is secretaris van de commissie. Indien beide externe deskundigen echter negatief oordelen, in acht genomen de rapportage van de 'groenlicht'-zitning, wordt de examenprocedure stopgezet en wordt rapport uitgebracht aan de studieleiding die verdere beslissingen neemt. Na een negatieve beoordeling wordt de student een herkansing geboden, mits de maximale studieduur dit toelaat.

Dit deel van het examen is in principe openbaar.

- Hierna beoordeelt de Commissie van Examinatoren het afstudeerwerk in een besloten examenvergadering. Als de student alle tot de opleiding behorende tentamens heeft behaald, stelt de vergadering vast of het afsluitende tentamen behaald is.

- Na afloop wordt de uitslag aan de student meegedeeld.

Beoordeling

Commissie van Examinatoren

*

Titel	Openbare Presentatie
Duur	2 weken

- De Academie van Bouwkunst Maastricht heeft de traditie dat de student na het behalen van het examen een openbare presentatie van het afstudeerwerk geeft, waarvoor ook verwanten van de student en belangstellenden uitgenodigd worden.

- Op deze bijeenkomst vindt de officiële diploma-uitreiking plaats.

- De student laat de uitnodigingen via het secretariaat uitgaan en verzorgt de avond.

Participanten afstudeerperiode

STUDENTEN

Algemeen

De student werkt tijdens de afstudeerperiode geheel zelfstandig.

Er kan in groepsverband van maximaal 3 studenten gewerkt worden, echter moeten dan de individuele bijdrage van de afzonderlijke studenten en de synergie van het groepswerk in het eindproduct afleesbaar zijn. (Bijvoorbeeld gemeenschappelijke analytische studies en individuele ontwerpen.)

Taken

- Stelt een hoofdmentor en mentor voor.
- Het is ook mogelijk om incidenteel een deskundige/adviseur te consulteren voor specifieke deelonderwerpen.
- Houdt contact met (hoofd)mentor.
- Neemt deel aan het afstudeeratelier.
- Ten behoeve van de examenzitting zorgt de student dat de extern deskundigen minimaal één week van tevoren voorzien zijn van informatie over het afstudeerwerk.
- Vóór de openbare presentatie levert de student een reproductie in bij het studiesecretariaat van het afstudeerproject in boekvorm (Max. A3), ten behoeve van de bibliotheek van de academie.

Taken na afstuderen

- Het deelnemen aan de jaarlijkse afstudeertentoonstelling is een verplicht onderdeel van het afstuderen. Deze tentoonstelling heeft als doel de academiegemeenschap en andere belangstellenden kennis te kunnen laten nemen van de afstudeerwerken en hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het debat over architectuur en stedenbouw. De expositie gaat gepaard met een catalogus, waarvoor de student verplicht is materiaal af te geven binnen de daarvoor gestelde kaders (wijzigen per jaar).

- Elk jaar kan de Academie van Bouwkunst Maastricht 1 afstudeerwerk afvaardigen voor de 'Archiprix' en 3 afstudeerwerken voor de Euregionale Architectuurprijs (EAP). Selectie voor deelname vindt plaats door de Studieleiding in samenspraak met de Commissie van Examinatoren. Beide genoemde prijsvragen hebben hun eigen reglement, waarin de in te leveren bescheiden omschreven zijn. De studenten, wiens werk geselecteerd is, verzorgen hun eigen inzending.

*

COÖRDINATOR AFSTUDEREN

Algemeen

De Coördinator Afstuderen wordt door de Studieleiding benoemd en is automatisch de derde mentor van de student, mits de student dit anders wenst en deze wens beargumenteerd (ter besluitvorming aan de Studieleiding).

Taken

- De Coördinator Afstuderen begeleidt het afstudeeratelier en organiseert de (deel)tentamens.
- De Coördinator Afstuderen doet de voortgang van de studenten monitoren en stuurt bij daar waar nodig. Hiervoor maakt hij gebruik van de 'checklist afstuderen'.
- De Coördinator Afstuderen begeleidt de student tijdens het proces met betrekking tot vakinhoudelijke aspecten.
- De Coördinator Afstuderen instrueert en begeleidt de (hoofd)mentor(en) en externe deskundigen.
- De Coördinator Afstuderen is lid van de Commissie van Examinatoren. In geval van de Examenzitting de Coördinator Afstuderen niet tevens de mentor is van de student, zal de Coördinator Afstuderen enkel aanwezig zijn als secretaris zonder stemrecht.
- De Coördinator Afstuderen treedt op als secretaris van alle (deel)tentamens en draagt zorg dat alles verloopt volgens de de Onderwijs- en Examenregeling.
- Na afloop van de evaluatie Ontwerfase ('groen-licht'-sessie) wordt in overleg met de (hoofd)mentor(en) bij de Examencommissie een voorstel ingeleverd voor 3 externe deskundigen ten behoeve van de Examenzitting.
- Draagt ervoor zorg dat bij de Examenzitting het studentendossier aanwezig is.
- Na afloop van de Examenzitting stelt de Coördinator Afstuderen in samenwerking met de voltallige Commissie van Examinatoren een rapport op ten behoeve van de diploma-uitreiking, waarin het betreffende project gewaardeerd wordt en een kwalificatie (van 'voldoende' tot 'uitmuntend') toegekend krijgt.

*

HOOFDMENTOR

Algemeen

De hoofdmentor wordt door de student voorgesteld vanuit een specifieke deskundigheid in relatie tot het gekozen afstudeeronderwerp en benoemd na goedkeuring van de Studieleiding.

Taken

- De hoofdmentor begeleidt de student tijdens het proces met betrekking tot vakinhoudelijke aspecten.
- De hoofdmentor is lid van de Commissie van Examinatoren van de diverse (deel)tentamens.
- Neemt kennis van de afstudeerinstructie en de Onderwijs- en Examenregeling.

MENTOR

Algemeen

Een tweede mentor wordt bij het project betrokken vanuit een specifieke deskundigheid in relatie tot het gekozen afstudeeronderwerp.

Taken

- De mentor begeleidt de student tijdens het proces met betrekking tot vakinhoudelijke aspecten.
- De mentor is lid van de Commissie van Examinatoren van de diverse (deel)tentamens.
- Neemt kennis van de afstudeerinstructie en de Onderwijs- en Examenregeling.

*

EXTERN DESKUNDIGEN

Algemeen

Twee externe deskundigen worden op voordracht van de Examencommissie bij de Examenzitting (T36) toegevoegd. Zij worden gevraagd op grond van hun ervaring in de praktijk of in het onderwijs, dan wel vanuit hun kennis met betrekking tot de specifieke problematiek van het te examineren project.

Taken

- De externe deskundigen zijn lid van de Commissie van Examinatoren.
- De externe deskundigen hebben de taak de eindtermen te bewaken en zijn bij voorkeur niet direct aan de academie verbonden.
- Één van de externe deskundig treedt op als voorzitter van de Examenzitting.
- De externe deskundige stelt zich op de hoogte van de informatie toegezonden door de student met betrekking tot zijn afstudeerwerk.

COLLEGE-EENHEDEN AFSTUDEERPERIODE

De voor het afstuderen beschikbare college-eenheden kunnen door de student naar eigen inzicht aangewend worden. Binnen het beschikbare budget is het tevens de mogelijkheid opgenomen om externe deskundigen/adviseurs te raadplegen.

Budget

Elke student krijgt 11 college-eenheden (ce) ter beschikking voor de gehele afstudeerperiode ten behoeve van begeleidingen. De student kan over dit budget beschikken tot 45 weken na de start van de afstudeerperiode. Na deze periode of indien het gehele budget is verbruikt zijn verdere kosten voor rekening van de student.

Bonnenboek

De student ontvangt van het studiesecretariaat een zogenaamd bonnenboek. Na iedere afstudeerbegeleiding dient de student samen met de afstudeerbegeleider (incl. de Coördinator Afstuderen) een bon in te vullen en binnen 2 weken te retourneren naar het studiesecretariaat. Iedere begeleiding wordt gehonoreerd met een ½ eenheid (voor 2 uur begeleiding) of 1 eenheid (voor 4 uur begeleiding), ¼ of ¾ eenheid is niet mogelijk. Indien een begeleider van ver dient te komen, wordt minimaal 1 eenheid toegekend.

Daarnaast worden reiskosten vergoed op basis van tweede klasse openbaar vervoer. Indien per auto wordt gereisd is de kilometervergoeding € 0,11. Deze vergoeding zal het openbaar vervoertarief niet overschrijden. Indien gereisd wordt naar het buitenland wordt door het studiesecretariaat een vergelijkbaar Nederlands openbaar vervoertarief genomen.

Parkeerkosten worden niet vergoed.

Reiskosten voor studenten

Veel studenten reizen zelf naar de afstudeerbegeleider, hiervoor geldt de volgende vergoeding:

- In principe is het adres voor afstudeerbegeleiding het adres van de Academie van Bouwkunst Maastricht (ABM). Vandaar dat er géén reiskosten aan de student worden vergoed indien de afstudeerbegeleiding plaatsvindt in de ABM of in de Gemeente Maastricht. Tevens worden er geen reiskosten vergoed aan de student indien de afstudeerbegeleider ook reiskostenvergoeding ontvangt. Indien de afstudeerbegeleiding elders plaatsvindt wordt de vergoeding berekend op basis van de kortste afstand: woonplaats student - locatie afstudeerbegeleiding óf woonplaats ABM - locatie afstudeerbegeleiding.
- Reiskosten worden vergoed op basis van laagste kosten openbaar vervoer (zie boven).
- Een student kan maximaal 11x reiskostenvergoeding aanvragen middels het studenten-reiskostenvergoedingsformulier.
- De datum van de gedeclareerde reiskostenvergoeding dient overeen te komen met de datum van het afstudeerbriefje.
- De reiskostenformulieren, voorzien van het volledig ingevulde én door de afstudeerbegeleider ondertekende afstudeerbriefje, dienen per post toegezonden te worden.
- Reiskostenvergoedingsformulieren die later dan 2 weken na de begeleidingsdatum worden ingeleverd, worden niet meer vergoed.

THEORIECOLLEGES

Titel: Kunstgeschiedenis in relatie tot architectuur
Jaar: 1
Periode: Semester 1 – Atelier 1 resp. Semester 2 – Atelier 3
Code: T3 resp. T4
Docent: Marion Zwarts

Competenties:

- B.01. Inzicht in - en kennis van diverse historische opvattingen en benaderingen van (regionale) gebouwde omgeving (beeldende kunst, architectuur, stedenbouw, landschap, en hun onderlinge beïnvloeding)
- B.04. Heeft kennis van en inzicht in de geschiedenis van de relatie tussen de (regionale) cultuur en toegepaste kunst en is in staat tot het benoemen van specifieke elementen hiervan.
- D.01 Kennis van - en inzicht in de geschiedenis en de theorie van de kunst, aanverwante vormen van kunst, menswetenschappen en maatschappelijke en culturele stromingen.
- D.01.01 Kennis van en inzicht in 2-dimensionale en ruimtelijke terminologie, in de 'taal' en het 'werk' van het platte vlak en de ruimte en het vermogen deze kennis en inzicht toe te passen.
- D.01.03 Kennis van, inzicht in gebouwentypologie (functie en vorm) in relatie tot de toegepaste vormen van Kunst
- D.02. Kennis van de (beeldende) kunsten (deel II).
- E.05. Vermogen tot presenteren aan derden (deel II).
- E.05.01 Is in staat tot digitale presentatie middels diverse technieken.
- F.01.07 Heeft bewustzijn van historische voorbeelden en invloeden.
- F.01.03 Kan omgaan met complexiteit.

Leerdoelen:

Kennis verwerven van het samenhangend stelsel van kunsthistorische ideeën in relatie tot gebouwen en ontwerpen. Door de tijd heen leren doorgronden en positioneren van ideeën vanuit de geschiedenis van de kunst naar de ideeën van architecten en stedenbouwers.

Resultaat/beoordeling Werkstukken.

*

Titel: Architectuurgeschiedenis
Jaar: 1
Periode: Semester 1 – Atelier 2 resp. Semester 2 – Atelier 4
Code: T3 resp. T4
Docent: Kitty van Loo

Opgave

In een reeks van colleges worden exemplarische voorbeelden van bouwwerken uit de periode van 1500 tot 2000 toegelicht:

- . Architectuur in midden en noord Italië
- . Architectuur in Frankrijk
- . Architectuur in zuid Duitsland

De benadering van de bouwwerken zal aan de hand van reproducties van het bouwwerk, plattegronden en bouwtekeningen geschieden. Centraal staan de context van de ontstaansgeschiedenis en de betekenis van het bouwwerk in de architectuurgeschiedenis

Tevens zullen architectuurtheoretische geschriften uit de periode van 1500 tot 200 deel uit maken van de inhoud van de colleges.

Deze colleges worden geïntensiveerd door theoretische excursies. Hierin staan thematieken centraal die aanvullend een kader geven voor architectuurhistorische interpretaties.

Competenties

- D.01 Kennis van - en inzicht in de geschiedenis en de theorie van de kunst, aanverwante vormen van kunst, menswetenschappen en maatschappelijke en culturele stromingen.
- D.01.01 Kennis van en inzicht in 2-dimensionale en ruimtelijke terminologie, in de 'taal' en het 'werk' van het platte vlak en de ruimte en het vermogen deze kennis en inzicht toe te passen.
- D.01.03 Kennis van, inzicht in gebouwentypologie (functie en vorm) in relatie tot de toegepaste vormen van Kunst
- D.01.05 Kennis en inzicht van diverse opvattingen en benaderingen van architectuur;
- D.04 Inzicht in de relatie tussen mensen en architectonische constructies, en tussen architectonische constructies en hun omgeving.
- F.01 Bezit de volgende ontwikkelde persoonlijk professionele vermogens
- F.01.07 Heeft bewustzijn van historische voorbeelden en invloeden.

Leerdoelen

Het doel van deze colleges is inzichten te verschaffen in de geschiedenis van de architectuur, in de geschiedenis van de geschiedenis van de architectuur en een eerste kennismaking met de verschillende methodes van de architectuurhistorie.

*

Titel: Architectuurtheorie
Jaar: 2 en 3
Periode: Semester 1 – Atelier 1
Code: T25
Docent: Koenraad van Cleempoel

Thema: Oeuvres

Competenties:

- D.01 Kennis van - en inzicht in de geschiedenis en de theorie van de architectuur, aanverwante kunstvormen, menswetenschappen en maatschappelijke en culturele stromingen.
- D.01.01 Kennis van en inzicht in ruimtelijke terminologie, in de 'taal' en het 'werk' van de ruimte en het vermogen deze kennis en inzicht toe te passen.
- D.01.05 Kennis en inzicht van diverse opvattingen en benaderingen van architectuur.
- D.01.06 Is in staat tot architectuurkritische stellingname.
- D.04 Inzicht in de relatie tussen mensen en architectonische constructies, en tussen architectonische constructies en hun omgeving.
- D.04.01 Inzicht in de relatie tussen cultuur (-historie), maatschappelijke ontwikkelingen en de eigen architectonische conceptformulering.
- F.01 Bezit de volgende ontwikkelde persoonlijk professionele vermogens.
- F.01.06 Bezit een zelfkritische ontwerphouding.

Leerdoelen:

Kennis verwerven van het samenhangend stelsel van architectuurideeën m.b.t. de wijze waarop gebouwen en ontwerpen tot stand komen (architectuurtheorie). Leren doorgronden en positioneren van ideeën van architecten en stedenbouwers.

Resultaat/beoordeling

Werkstuk

*

Titel: Typologie van de woningbouw
Jaar: 2 en 3
Periode: Semester 1 – Atelier 2
Code: T25
Docent: NN

Thema: Wonen

Thema

De historische, typologische en maatschappelijke ontwikkeling van het type.

Aan de hand van diverse typologische voorbeelden uit de woningbouwgeschiedenis de relatie tussen typologische verschillen, verschijningsvormen en maatschappelijke en sociale uitgangspunten onderzoeken.

Literatuur

Ter beoordeling van de docent.

Competenties

- D.01 Kennis van - en inzicht in de geschiedenis en de theorie van de architectuur, aanverwante kunstvormen, menswetenschappen en maatschappelijke en culturele stromingen.
- D.01.03 Kennis van, inzicht in gebouwentypologie (functie, constructie, vorm).

Resultaat/beoordeling

Werkstuk

*

Titel: Management & Ondernemerschap
Jaar: 2 en 3
Periode: Semester 2 – Atelier 3 en 4
Code: T 26
Docent: Frans Vandehoek

Opgave

Dit college heeft vooral relatie met het praktijkdeel van de studie. Enerzijds dient de student basiskennis en inzicht te krijgen in organisatiestructuren en culturen van bedrijven en culturele instellingen in de creatieve sector, om dit vervolgens te betrekken op de organisatie van architectenbureaus. Vervolgens kan het zelfstandig ondernemen geoefend worden door het maken van een ondernemingsplan, het vinden van risicokapitaal, en het oprichten van een mini-onderneming.

Begeleiding hiervan zou plaats dienen te vinden door professionals, een architect-ondernemer, gecombineerd met een accountant en een fiscalist. Een andere mogelijkheid is het belichten van de verschillende aspecten en invalshoeken bij de ontwikkeling en realisatie van complexe projecten en bouwprocessen.

Competenties:

- E.02 Is bekend met de organisatie en het krachtenveld in de praktijk van de beroepsbeoefening.
- E.04 Is in staat tot zelfstandig ondernemen (het maken van een ondernemingsplan, het vinden van risicokapitaal en het oprichten van een onderneming).
- F.01 Bezit de volgende ontwikkelde persoonlijk professionele vermogens.
- F.01.05 Is in staat tot samenwerken met vertegenwoordigers van verschillende betrokken disciplines en gebruikers.

*

VAARDIGHEIDSOEFENINGEN

Titel	Grafische Technieken I - Presentaties
Jaar	1
Periode	Semester 1 – Atelier 1 en semester 2 – atelier 3
Code	T5
Docent	Jo Frenken

Thema Basistechnieken van het grafisch vormgeven

Literatuur

Der typografische Raster, Hans Rudolf Bosshard, Zürich 2000
Rastersysteme für die visuelle Gestaltung, Josef Müller-Brockmann, Zürich 1981
Programme entwerfen, Karl Gerstner, Teufen 1964
Punkt und Linie zu Fläche, Wassily Kandinsky, München 1926

Opgave

Met behulp van een typografisch raster worden presentaties vormgegeven van een project en een analyse-oefening. De presentatie van het project bestaat uit drie vellen van staand A1 formaat. Deze opmaak wordt ook gebruikt voor de portfolio-presentaties, op vel 1 de projecten, vel 2 vaardigheidsoefeningen/theorie/onderzoek en vel 3 praktisch.

Voor de analyse-oefening wordt een brochure gemaakt van staand A4-formaat. De ze opmaak wordt ook gebruikt voor andere presentaties op brochureformaat. Aan het einde van het jaar worden de verschillende brochures gebundeld. Er wordt in jaar 1 alleen gewerkt in zwart/wit.

Competenties

- C02 Is in staat tot het noteren op papier en via andere media (schetsen, fotografie, monteren, film, afdrukken), van de eigen waarneming van de (openbare) ruimte.
- C.02.01 In het bijzonder het waarnemen, ervaren, selecteren en componeren van grafisch beeldmateriaal, in het bijzonder het tweedimensionaal beeld(verhaal) als een weergave van een drie(vier)dimensionale realiteit.
- E.05 Vermogen tot presenteren aan derden.
- E.05.03 Inzicht in – en kennis van een aantal basistechnieken en instrumenten van het grafisch vormgeven en kan deze ook toepassen.
- E.05.05 In staat tot het documenteren van het eigen werk

Leerdoelen

Inzicht krijgen in een aantal basistechnieken en instrumenten van het grafisch vormgeven. Via het gebruik van rasters komen tot een snelle en grafisch verantwoorde samenstelling van portfolio-vellen, presentaties, websites, en dergelijke. Het leren werken met grafische software, zoals: InDesign, Acrobat Pro en PhotoShop.

Resultaat/beoordeling

Presentatie / brochure, inzicht in de materie, aanwezigheid.

*

Titel	Beeldtechnieken
Jaar	1
Periode	Semester 1 – Atelier 1
Code	T5a-1
Docent	Willem Verhaeg

Thema Fotografie – de techniek en het medium

Opgave

Inleiding in de fotografie en film in de vorm van een workshop 'recycling' in combinatie met de workshop modelbouw.

Competenties

- C02 Is in staat tot het noteren op papier en via andere media (schetsen, fotografie, monteren, film, afdrukken), van de eigen waarneming van de (openbare) ruimte.

- C02.01 In het bijzonder het waarnemen, ervaren, selecteren en componeren van grafisch beeldmateriaal, in het bijzonder het tweedimensionaal beeld (verhaal) als een weergave van een drie (vier) dimensionale realiteit.
- E.05 Vermogen tot presenteren aan derden:
- E.05.03 Inzicht in - en kennis van een aantal basistechnieken en instrumenten van het grafische vormgeven en kan deze ook toepassen.
- E.05.04 Basistechnieken en vaardigheden van de fotografie, film en beeldverwerking zoals voorkomen in de architectuurpraktijk.

Leerdoelen

Basistechnieken en vaardigheden van de fotografie, film en beeldverwerking zoals voorkomen in de architectuurpraktijk. Inkaderen, insceneren, belichten, retoucheren, monteren. In het bijzonder het leren waarnemen, ervaren, selecteren en componeren van grafisch beeldmateriaal, in het bijzonder het tweedimensionaal beeld (verhaal) als een weergave van een drie (vier) dimensionale realiteit.

Resultaat/beoordeling

Alle resultaten zullen beoordeeld worden aan de hand van de gestelde opdrachten, aanwezigheid en voortgang in technische vaardigheid. De opdrachten zijn praktisch gericht en vormen een voortzetting van de Volterraworkshop.

*

Titel	Modelbouw
Jaar	1
Periode	Semester 1 – Atelier 1
Code	T6a-1
Docente	Ingeborg Meulendijks

Thema modelbouw, materiaal en (de-)montage

Opgave

Inleiding in de modelbouwtechnieken en omgang met materiaal door middel van een workshop 'recycling' samen met de vaardigheid fotografie.

Competenties

- C.03 In staat tot visualisatie van ruimtelijke kwaliteiten (materiaal, licht en schaalverhoudingen), van de (stedelijke) ruimte
- E.05 Vermogen tot presenteren aan derden:
- E.05.02 Is in staat om d.m.v. 3D/maquette bouw ideeën te ontwikkelen en concepten binnen de architectuur te presenteren.

Leerdoelen

De opgave, materialiteit uit het atelier vormt de casus voor het werken met maquettes en modellen. De maquette, model wordt ingezet als ruimtelijk onderzoeksmiddel. Met verschillende materialen (gips, metaal, hout) en technieken wordt geëxperimenteerd.

Resultaat/beoordeling

Alle resultaten zullen beoordeeld worden aan de hand van de gestelde opdrachten, aanwezigheid en voortgang in technische vaardigheid. De opdrachten zijn praktisch gericht.

*

Titel	Tekstanalyse
Jaar	1
Periode	Semester 1 – atelier 2 en semester 2 – atelier 4
Code	T6
Docente	Tamira Tummers

Thema Tekstsamenvatting, tekstreproductie

Opgave

Aan de hand van gegeven teksten wordt het architectonisch taalgebruik onder de loep genomen. Er worden teksten besproken maar ook geproduceerd. Aan de hand van gegeven teksten wordt het architectonische taalgebruik onder de loep genomen.

Competenties

- A.01.02 In staat tot het noteren en analyseren van relevante data, noodzakelijk voor het ontwikkelen van begrip van de ontwerpogave:
- A.01.03 Is in staat tot het ontleden van een gebouw, context en ontwerpogave in deelelementen;

- B.02.01 door middel van diverse instrumenten en tot het bewerken van deze observaties;
 D.01 Kennis van - en inzicht in de geschiedenis en de theorie van de architectuur, aanverwante kunstvormen, menswetenschappen en maatschappelijke en culturele stromingen.
 D.01.01 Kennis van en inzicht in ruimtelijke terminologie, in de 'taal' en het 'werk' van de ruimte en het vermogen deze kennis en inzicht toe te passen;
 D.01.03 Kennis van, inzicht in gebouwtypologie (functie, constructie, vorm);
 D04 Inzicht in de relatie tussen mensen en architectonische constructies, en tussen architectonische constructies en hun omgeving.
 F01.07 Heeft bewustzijn van historische voorbeelden en invloeden.

Leerdoelen

Exact leren verwoorden van architectonische gegevens en het lezen van de architectonische teksten.

Resultaat/beoordeling

Aanwezigheid, inbreng in de gevoerde discussies en het getoonde begrip van de gelezen teksten en aan de hand van de geproduceerde teksten.

*

Titel	Beeldtechnieken
Jaar	1
Periode	Semester 2 – Atelier 4
Code	T5a-2
Docent	Willem Verhaeg

Thema Inleiding in de fotografie en film (sequentieel denken)

Opgave

Basistechnieken en vaardigheden van de fotografie, film en beeldverwerking zoals voorkomen in de architectuurpraktijk. Inkaderen, insceneren, belichten, retoucheren, monteren. In het bijzonder het leren waarnemen, ervaren, selecteren en componeren van grafisch beeldmateriaal, in het bijzonder het tweedimensionaal beeld (verhaal) als een weergave van een drie (vier) dimensionale realiteit. Hierbij worden in atelier 3 de gemaakte analyse-modellen als onderwerp gebruikt voor een inleiding in modelfotografie.

In atelier 4 wordt de stedelijke ruimte op een sequentiële manier fotografisch/filmisch verkend.

Competenties

- C02 Is in staat tot het noteren op papier en via andere media (schetsen, fotografie, monteren, film, afdrukken), van de eigen waarneming van de (openbare) ruimte.
 C02.01 In het bijzonder het waarnemen, ervaren, selecteren en componeren van grafisch beeldmateriaal, in het bijzonder het tweedi-mensonaal beeld(verhaal) als een weergave van een drie (vier) dimensionale realiteit.
 E.05 Vermogen tot presenteren aan derden:
 E.05.03 Inzicht in - en kennis van een aantal basistechnieken en instrumenten van het grafische vormgeven en kan deze ook toepassen.
 E.05.04 Basistechnieken en vaardigheden van de fotografie, film en beeldverwerking zoals voorkomen in de architectuurpraktijk.

Leerdoelen

Basistechnieken en vaardigheden van de fotografie, film en beeldverwerking zoals voorkomen in de architectuurpraktijk. Inkaderen, insceneren, belichten, retoucheren, monteren. In het bijzonder het leren waarnemen, ervaren, selecteren en componeren van grafisch beeldmateriaal, in het bijzonder het tweedimensionaal beeld (verhaal) als een weergave van een drie (vier) dimensionale realiteit.

Resultaat/beoordeling

Alle resultaten zullen beoordeeld worden aan de hand van de gestelde opdrachten, aanwezigheid en voortgang in technische vaardigheid. De opdrachten zijn praktisch gericht en vormen een voortzetting van de Volterra en ondersteuning van de hybride opgave.

*

Titel	Modelbouw
Jaar	1
Periode	Semester 2 – Atelier 4
Code	T6a-2
Docente	Ingeborg Meulendijks

Thema   Atelier 3 – opgave : folds
                          Atelier 4 – opgave : stadsmeubel

Competenties

- C.03   In staat tot visualisatie van ruimtelijke kwaliteiten (materiaal, licht en schaalverhoudingen), van de (stedelijke) ruimte
- E.05   Vermogen tot presenteren aan derden:
- E.05.02 Is in staat om d.m.v. 3D/maquette bouw ideeën te ontwikkelen en concepten binnen de architectuur te presenteren.

Leerdoelen

De opgave, materialiteit uit het atelier vormt de casus voor het werken met maquettes en modellen. In het begin wordt de maquette, model ingezet als ruimtelijk onderzoeksmiddel. Met verschillende materialen (gips,metaal, hout) n technieken wordt geëxperimenteerd. Vervolgens worden de maquettes, modellen ingezet als het schaalmiddel voor de expressie van de materialiteit van de architectuur . Het geheel en/of detail vanuit de atelieropgave wordt op schaal gemaakt.

Resultaat/beoordeling

Alle resultaten zullen beoordeeld worden aan de hand van de gestelde opdrachten,aanwezigheid en voortgang in technische vaardigheid. De opdrachten zijn praktisch gericht.

*

Titel	Notatietechnieken / Grafische
Jaar	2 en 3
Periode	Semester 1 – Atelier 1
Code	T27
Docente	Rosanne Janssen

Thema: Conceptualisering

Opgave:

Aan de hand van oefeningen wordt het presenteren van een analyse en ontwerpconcepten aan de hand van diverse notatietechnieken verdiept.

Competenties:

- A.01   Heeft inzicht in verschillende methoden van architectonisch onderzoek en is in staat tot het onderzoeken en voorbereiden van een opdracht/project.
- A.01.02 In staat tot het noteren en analyseren van relevante data, noodzakelijk voor het ontwikkelen van begrip van de ontwerpogave.
- C.02.01 In het bijzonder het waarnemen, ervaren, selecteren en componeren van grafisch beeldmateriaal, in het bijzonder het tweedimensionaal beeld(verhaal) als een weergave van een drie (vier) dimensionale realiteit.
- C.02   Is in staat tot het noteren op papier en via andere media (schetsen, fotografie, monteren, film, afdrukken), van de eigen waarneming van de (openbare) ruimte.

Leerdoel:

Het effectief leren overdragen in beelden, tekeningen, modellen, diagrammen van een analyse en ontwerpconcept.

Resultaat/beoordeling:

Een werkstuk.

*

Titel	Verbale- en schriftelijke presentatietechnieken / Ideologie
Jaar	2 en 3
Periode	Semester 1 – Atelier 2
Code	T28
Docente	Cirsten Hermsen

Thema:

Verbale en schriftelijke communicatie m.b.t. eigen ontwerpopvatting.
Zuivere en nauwkeurige formulering van het waargenomene.

Opgave:

Aan de hand van oefeningen staat 'het effectief leren communiceren met elkaar' en 'het fysiek presenteren van een analyse en ontwerpconcept aan de toeschouwer'/lezerspubliek centraal.

Competenties:

- C.02.01 In het bijzonder het waarnemen, ervaren, selecteren en componeren van grafisch beeldmateriaal, in het bijzonder het tweedimensionaal beeld(verhaal) als een weergave van een drie (vier) dimensionale realiteit.
- D.01.06 Is in staat tot architectuurkritische stellingname.
- D.04.01 Inzicht in de relatie tussen cultuur (-historie), maatschappelijke ontwikkelingen en de eigen architectonische conceptformulering.
- E.05 Vermogen tot presenteren aan derden.
- F.01 Bezit de volgende ontwikkelde persoonlijk professionele vermogens.
- F.01.04 Is in staat tot geïnspireerde overdracht van het ontwerpidee naar divers publiek in schrift en beeld.

Leerdoel:

Het fysiek leren communiceren naar publiek en het effectief leren discussiëren met elkaar aan de hand van het geschreven woord en het beeldverhaal van een analyse en ontwerpconcept. Maar ook het tekstueel overdragen van een ontwerpconcept.

Resultaat/beoordeling:

Een werkstuk.

*

Titel	Kunstgeschiedenis/architectuurexcursie
Jaar	2
Periode	Semester 2 – Atelier 3
Code	T17
Docente	Marion Zwarts

Thema De voorbereiding van de architectuurexcursie wordt beschouwd als een volwaardig college. Onder leiding van de docent zal een architectuurreader worden voorbereid voor een studiereis in het voorjaar.

Opgave

- Werkgroepen samenstellen voor inhoudelijk thema en deeltaken.
  - Elke werkgroep neemt een organisatorische deeltaak op zich
  - Elke werkgroep krijgt een inhoudelijk thema dat door individuele leden wordt uitgewerkt
  - Elke werkgroep wordt verantwoordelijk voor een dag van de excursie; inclusief het plannen van de reisbewegingen ter plekke, enz.
  - Iedere student onderzoekt zijn onderwerp en presenteert dit zowel op schrift in de gids als verbaal ter plekke tijdens de excursie.
- Eenieder wordt dus specialist op een bepaald gebied om vervolgens zijn kennis met de groep te delen

Competenties

- B.04 Heeft kennis van en inzicht in de relatie tussen de (regionale) cultuur en architectuur en is in staat tot het benoemen van specifieke elementen hiervan.
- C.01 Is in staat tot het hanteren van de waarneming in al haar facetten (alle zintuigen) en visualisatie/materialisatie als onderzoeksinstrument.
- C.02.01 In het bijzonder het waarnemen, ervaren, selecteren en componeren van grafisch beeldmateriaal, in het bijzonder het tweedimensionaal beeld(verhaal) als een weergave van een drie (vier) dimensionale realiteit.
- D.01.06 Is in staat tot architectuurkritische stellingname.
- E.05 Vermogen tot presenteren aan derden.
- F.01 Bezit de volgende ontwikkelde persoonlijk professionele vermogens.
- F.01.04 Is in staat tot geïnspireerde overdracht van het ontwerpidee naar divers publiek in schrift en beeld.

Literatuur

Door studenten zelf te verrichten onderzoek, verband houdend met het doel van de studiereis.

Resultaat/beoordeling

Het presenteren van de gegevens van de studiereis middels een reader. De presentatie dient inzicht te geven in organisatorische capaciteiten, kritisch lezen en systematisch schrijven, de weg vinden in de vakliteratuur, aanzet tot standpuntbepaling binnen de discipline en leren ideeën over te dragen. Het reisverslag dient een thematische structuur te hebben en wordt ondersteund door een geordende reeks van schetsen, opgedaan tijdens de reis, die blijf geven van het beheersen van bovenstaande competenties.

*

Titel Grafische technieken II – Portfolio / reisgids
Jaar 2
Periode Semester 2 – Atelier 4
Code T17
Docent Jo Frenken

Thema Verdieping van de vaardigheden in het grafisch vormgeven.

Opgave

Alle project- en portfoliopresentaties worden ontworpen op drie staande panelen van A1 formaat. Het gebruik van meer of minder panelen heeft een negatief resultaat op de beoordeling, de student moet leren redigeren.

Voor de portfolio geldt dat paneel 1 wordt gebruikt voor projecten, paneel 2 voor vaardigheid/onderzoek/theorie en paneel 3 voor praktijk.

De portfolio presentaties dienen in pdf formaat op een USB stick te worden aangeleverd op het secretariaat.

Aan het eind van het academiejaar maakt iedere student een documentatie in de vorm van een staand A4 boekje "met een vaste rug met titel/naam". Uitgaande van het materiaal zoals gebruikt in de eindportfolio zou dit dan omgerekend uit 50 tot max. 60 pagina's bestaan.

Dit format kan ook worden ingezet voor o.a. bundeling van analyses en de praktijkportfolio.

Voor de jaarlijkse studiereis wordt een reisreader en -gids samengesteld en ontworpen op staand A5 formaat.

Vóór aanvang van de reis wordt een reader samengesteld waarvan het basisontwerp wordt gebruikt om na de reis de reisgids te produceren met toevoeging van het tijdens de reis verzamelde materiaal.

Van belang hierbij is een nauwgezette beeld- en tekstredactie.

De studenten van dit jaar zijn in principe vrij het geleerde naar eigen inzicht toe te passen binnen het bestaande format. De ervaring leert dat sommige studenten het wel makkelijk vinden om het grid van jaar 1 te blijven toepassen en daardoor niet snel tot een persoonlijker vormgeving te komen. De vaardigheidsoefening in jaar 2 zal er daarom op gericht zijn persoonlijker en specifiek bij het project passende grafische presentaties te maken.

Competenties

C.02 Is in staat tot het noteren op papier en via andere media (schetsen, fotografie, monteren, film, afdrukken), van de eigen waarneming van de (openbare) ruimte.

C.02.01 In het bijzonder het waarnemen, ervaren, selecteren en componeren van grafisch beeldmateriaal, in het bijzonder het tweedimensionaal beeld (verhaal) als een weergave van een drie (vier) dimensionale realiteit.

E.03 Heeft kennis van - en inzicht in organisatiestructuren t.b.v. de organisatie en inrichting van architectenbureaus.

E.05 Vermogen tot presenteren aan derden.

E.05.01 Is in staat tot digitale presentatie middels diverse technieken.

E.05.03 Inzicht in - en kennis van een aantal basistechnieken en instrumenten van het grafische vormgeven en kan deze ook toepassen.

E.05.04 Basistechnieken en vaardigheden van de fotografie, film en beeldverwerking zoals voorkomen in de architectuurpraktijk.

E.05.05 In staat tot het documenteren van het eigen werk.

Leerdoelen

• Het plannen van en samenwerken bij het maken van een publicatie.

Het ontwikkelen van een concept, het verzorgen van de tekst- en beeldredactie, de lay-out en de productie.

Literatuur

Swiss Graphic Design, Richard Hollis, New Haven 2006

Der typografische Raster, Hans Rudolf Bosshard, Zürich 2000

Rastersysteme für die visuelle Gestaltung, Josef Müller-Brockmann, Zürich 1981

Programme entwerfen, Karl Gerstner, Teufen 1964

Punkt und Linie zu Fläche, Wassily Kandinsky, München 1926

Resultaat/beoordeling

Reisgids, inzicht in de materie en Eindevaluatie Portfolio.

*

Titel Think-it, port-it, loft-it, pimp-it, represent-it
Jaar 3
Periode Semester 2 – Atelier 3
Code T27
Docent Tim Prins

Thema

Inleiding modelleren in Maya

Opgave

Samenstellen van een bescheiden NURBS object, waarbij aandacht wordt besteed aan de organisatie en positionering van het model.

Het object wordt niet alleen in gerenderde 'statische' vorm vertoond, maar ook wordt tijdens modelleren gevraagd het model te presenteren. Op deze wijze wordt aandacht besteed aan de communicatieve waarde van het 3D programma.

Competenties

- . Opzetten van een project binnen het 3D programma Maya (aanmaken folder-structuur, openen en op de juiste plek opslaan van bestanden).
- . Navigeren op de virtuele bouwplaats m.b.v. de sneltoetsen en verschillende toetsen-combinaties van de muis en het keyboard.
- . Algemene kennis van de 2 verschillende geometrische principes binnen het programma namelijk NURBS en Polygonen.
- . Importeren van verschillende bestandstypes in Maya (dxf, 3ds, Skp, etc.).
- . Het geïmporteerde object dient juist gepositioneerd te kunnen worden.
- . Het creëren, positioneren en roteren van een camera, zodat er bewust een camerahoek gekozen kan worden.
- . Het maken van een snelle rendering.

Resultaat/beoordeling

De nadruk ligt niet op de creatieve vorm en complexiteit van het model. Veel meer wordt geacht, dat de student zich het programma eigen maakt als communicatief middel. Een mini presentatie bestaat uit rapid-renderings van het model (een traditionele gecontroleerde manier van presenteren) en als real-time versie ter versterking van een actieve vorm van communicatie.

*

Titel	Presentatietechnieken, tentoonstellingen
Jaar	3
Periode	Semester 2 – Atelier 4
Code	T28
Docent	NN

Thema: 2D en 3D presenteren

Opgave:

De totale verzorging van de eindtentoonstelling van de Academie. Het concept, de keuze van de locatie, het ruimtelijke ontwerp, de PR, de grafische vormgeving van affiche, flyer en advertentie, de openingsactiviteiten, de planning en coördinatie van de uitvoering, et cetera.

Competenties:

- C.02 Is in staat tot het noteren op papier en via andere media (schetsen, fotografie, monteren, film, afdrukken), van de eigen waarneming van de (openbare) ruimte.
- C.02.01 In het bijzonder het waarnemen, ervaren, selecteren en componeren van grafisch beeldmateriaal, in het bijzonder het tweedimensionaal beeld(verhaal) als een weergave van een drie (vier) dimensionale realiteit.
- E.05 Vermogen tot presenteren aan derden.
- E.05.03 Inzicht in - en kennis van een aantal basistechnieken en instrumenten van het grafische vormgeven en kan deze ook toepassen.
- E.05.04 Basistechnieken en vaardigheden van de fotografie, film en beeldverwerking zoals voorkomen in de architectuurpraktijk.
- E.05.06 In staat tot conceptpresentatie voor competities en tentoonstellingen.

Leerdoel:

Het leren samenwerken aan en uitvoeren van een complexe grafische opgave. Conceptontwikkeling en ontwerp in 2D en 3D, consistente vormgeving van een serie grafische uitingen.

Literatuur:

Der typografische Raster, Hans Rudolf Bosshard, Zürich 2000
Rastersysteme für die visuelle Gestaltung, Josef Müller-Brockmann, Zürich 1981
Programme entwerfen, Karl Gerstner, Teufen 1964

Resultaat/beoordeling:

Tentoonstelling

*

ACTUALITEITENPROGRAMMA'S

De diverse Actualiteitenprogramma's worden in het algemeen begeleid door één extern docent en één docent van het reguliere docentenkorps. Het doel is een korte intensieve werksessie te organiseren, waarbij het nemen van snelle beslissingen centraal staat. Toekenning van studiepunten geschiedt aan de hand van aanwezigheid en na een positieve (groeps)beoordeling.

Programma's worden gedurende het studiejaar bekend gemaakt.

PRAKTIJK

Het onderwijs aan de academie wordt gegeven in concurrency, gelijktijdig naast de studie aan de academie is de student verplicht werkzaam in de praktijk. Voor een student architectuur betekent dat werken op een architectenbureau.

Verwacht wordt dat er in de praktijksituatie ontwerpen worden gemaakt en gerealiseerd en dat de student / werknemer door één of meerdere ontwerpers wordt begeleid.

De beroepspraktijk moet voldoen aan de doelstellingen, eindtermen en beroepsvereisten zoals vastgelegd in de Architectenrichtlijn (10.061985 E.E.G.) en de Eindtermen Architectuur (01 .09.1988 Min. O. & W.), zie onderwijs - en examenreglement.

De studiebelasting bedraagt 840 uren per studiejaar van 42 weken en maximaal worden daarvoor 30 studiepunten toegekend, de praktijkbelasting bedraagt minimaal 840 uren en ook daarvoor worden maximaal 30 studiepunten toegekend.

Er wordt uitgegaan van een werkweek van 3 à 4 dagen per week, de vrijdag moet beschikbaar zijn voor de studie.

De academie is verantwoordelijk voor de gehele opleiding en bepaalt de eindtermen, leerdoelen en competenties waaraan de praktijk moet voldoen en controleert ze.

De student is primair verantwoordelijk voor de vorm, inhoud en voortgang van zijn / haar beroepspraktijk.

De praktijkcoördinator Hans Hoorn vervult een bemiddelende, stimulerende en controlerende rol in deze.

Eindtermen

Algemeen geformuleerd geldt voor de eindtermen praktijk het zelfstandig functioneren binnen een relevante beroepspraktijk en het ontwikkelen van een visie daarop.

Leerdoelen

Voor de architectuurstudenten zijn maatgevend de werkzaamheden zoals omschreven in de Standaardvoorwaarden 1997, Rechtsverhouding opdrachtgever-architect (SR 1997).

Competenties

Op de academie wordt de praktijk door middel van een praktijkwerkstuk bij de beoordeling onafhankelijk getoetst door een commissie en toegevoegd aan het portfolio van het desbetreffende jaar; begeleiding van dit werkstuk geschiedt door een 'coach' op het bureau en de praktijkcoördinator op de academie.

Praktijkwerkstuk

Het praktijkwerkstuk is geen verslag van alle projecten van het bureau noch van alle activiteiten op het bureau waarbij de student betrokken is geweest, maar geeft inzicht in de vaardigheden en de kennis die in de praktijk worden opgedaan.

De keuze van het onderwerp wordt bepaald door het leermoment dat voor eenieder verschillend kan zijn.

Dit kan gaan van een detail dat beeld bepalend is voor het ontwerpconcept tot een totaal ontwerpproces met de meest essentiële beslissingsmomenten gekoppeld aan de graduele verschillen per jaar en de werksituatie.

Het praktijkwerkstuk bestaat uit minimaal 3 x A 3. Tekeningen, foto's en begeleidende tekst moeten een duidelijk beeld geven van de praktijksituatie en tijdens de beoordelingen worden met name de leermomenten getoetst.

Bij het samenstellen van het werkstuk kunnen de studenten de SR '97 gebruiken als checklist. In de paragraaf 'Praktijkatelier' worden de praktischeisen per studiejaar omschreven.

Een brochure bestemd voor werkgevers en werknemers / studenten met daarin een nadere omschrijving van de praktijk, de buitenschoolse component, is in gezamenlijk overleg met de andere academies voorbereid en is voor werkgevers/-nemers beschikbaar.

Praktijkevaluatie

De praktijkevaluatie vindt plaats door:

- Praktijkwerkstuk.
- Praktijkformulieren, die tweemaal per jaar, voorzien van de benodigde gegevens en getekend door de werkgever, ingeleverd moeten worden.
- Bureaubezoek; de praktijkcoördinator zal gemiddeld 1x per jaar het architectenbureau waar de student werkzaam is, bezoeken. Indien sprake is van frequente wisselingen van werkgever door de student, zullen vaker bezoeken worden afgelegd.

De praktijkcoördinator zal tevens zgn. 'praktijkdagen' gaan organiseren, tijdens welke de band tussen de Academie en de werkgevers kan worden versterkt.

Ook zal een euregionaal netwerk van geschikte architectenbureaus worden opgebouwd.

De beroepspraktijk en de studie moeten elkaar wederzijds op een vruchtbare wijze kunnen beïnvloeden. Het gaat daarbij om een dubbele vraagstelling: wat heeft een student in de beroepspraktijk aan de studie en wat heeft hij / zij bij de studie aan de beroepspraktijk?

Discipline en context leer je voornamelijk in de studie, professe leer je in de beroepspraktijk.

Praktijkatelier

In het praktijkatelier worden voor studenten zonder werk de condities van de praktijkwerkplek gesimuleerd, zonder hiermee in concurrentie te gaan. De student krijgt, afhankelijk van het studiejaar waarin hij/zij zich bevindt, de volgende opgaven:

1e jaar

diverse tekenwerkzaamheden, bestek- en uitwerkingsfase, met inzicht in de fases van het ontwerpproces.

2e jaar

presentaties, detailleringen, controle tekeningen, overleg en vergaderingen en de consequenties daarvan voor het ontwerp.

3e jaar

werkzaamheden voorlopig ontwerp, definitief ontwerp, bestek, ontwerpen, met verantwoordelijkheden naar derden.

4e jaar

zelfstandig ontwerpen en uitwerken, met inzicht in de ontwerppraktijk en de eigen plaatsbepaling daarin.

Een student neemt maximaal 1 jaar deel aan het praktijkatelier.

ORGANISATIE

De Academie van Bouwkunst Maastricht is per 1 september 2002 een faculteit van de Hogeschool Zuyd.

Hogeschool Zuyd

De Hogeschool Zuyd is een Euregionale kennispoort voor hoger beroepsonderwijs, tot stand gekomen uit een fusie van de Hogeschool Maastricht en de Hogeschool Limburg. Met meer dan 43 opleidingen met locaties in Heerlen, Maastricht en Sittard en meer dan 12.000 studenten en ruim 1.200 medewerkers behoort de Hogeschool Zuyd tot de tien grootste hogescholen van Nederland.

Bezoekadres: Nieuwe Eyckholt 300, 6419 DJ Heerlen
Postadres: Postbus 550, 6400 AN Heerlen
Telefoon: 045-4006060
Telefax: 045-4006069
Website: www.hszuyd.nl

Hogeschool voor de Kunsten

De Academie van Bouwkunst Maastricht is onderdeel van de Hogeschool Zuyd; Hogeschool voor de Kunsten en één van de vier kunstopleidingen, die zijn gesitueerd in het centrum van Maastricht: het Conservatorium, de Toneelacademie, de Academie Beeldende Kunsten en de Academie van Bouwkunst.

Het managementteam van de Hogeschool wordt gevormd door de algemeen directeur en de faculteitsdirecteuren.

Op dit moment vindt er onderzoek plaats naar de meerwaarde van een samenwerking met de Fontys Hogeschool voor de Kunsten. Uitgangspunt bij dit onderzoek is de totstandkoming van een zelfstandige kunsthogeschool; de meest vergaande vorm van samenwerking. Bekeken wordt hoe operationeel deze hogeschool kan worden en welke winst er is te behalen in strategisch, artistiek, onderwijskundig en ook in financieel opzicht.

Door de Academie van Bouwkunst Maastricht en de Academie voor Architectuur en Stedebouw Tilburg is geanticipeerd op deze samenwerking door het onderwijs roostertechnisch op elkaar af te stemmen en de programmaonderdelen startexcursie en actualiteiten gezamenlijk voor te bereiden en uit te gaan voeren.

Academie van Bouwkunst Maastricht
Brusselsestraat 75
6211 PC Maastricht
Telefoon: 043-3219645
Website: www.academievانبouwkunst.com
E-mail: abm@hszuyd.nl

Management / ondersteuning
Faculteitsdirecteur: Niek Bisscheroux
Coördinator Onderwijs: Luc Merx
Coördinator Management & Organisatie: Manon Thiemann
Managementassistent: Natasja Reneman
Conciërge: Frans Thiemann

Bibliothecaris/bibliotheekcommissie
Bibliothecaris: Frans Thiemann
Bibliotheekcommissie: Marion Zwarts (theoriedocent), Manon Thiemann (ondersteuning) en 4 studenten.

Bereikbaarheid

Van de stafleden: na afspraak met het studiesecretariaat.
Van het studiesecretariaat: maandag, woensdag t/m vrijdag van 8.00-16.30 uur en dinsdag van 08.00-22.00 uur (incidenteel kan afgeweken worden van deze werktijden).

Studentendekaan

De studentendekaan is onafhankelijk vertrouwenspersoon van de studenten. Er kan contact met hem opgenomen worden voor:

- persoonlijke zaken in relatie tot de studievoortgang
- studie-onderbreking en studiestaking, altijd een gesprek
- rechtspositionele aspecten

De studentendekananen zijn Gerard Bergers en Paul Boumans.
Voor het maken van een afspraak: 043-3466666.
Rechtstreeks nummer Gerard Bergers: 043-3291521 / Paul Boumans: 043-3466512.
E-mail: g.e.p.bergers@hszuyd.nl / p.boumans@hszuyd.nl .

Studieleiding

De studieleiding bestaat uit de faculteitsdirecteur en de coördinatoren Staf (zij vormen de staf).

Studiecoördinatie

De studiecoördinatie vindt plaats door middel van regulier overleg tussen de Studieleiding, de regisseurs en de coördinatoren Onderwijs / faculteitsdirecteur. Er wordt vergaderd op basis van een agenda, waar de te bespreken inhoudelijke en organisatorische onderwerpen van de opleiding staan aangegeven. Van elk overleg wordt door het staflid Management & Organisatie een verslag gemaakt. Dit verslag is openbaar en kan bij het studiesecretariaat worden ingezien.

Regisseurs atelier-onderwijs

Periode 1: Sylvie Smeets

Periode 2: Jo Janssen

Periode 3: Birgit de Bruin

Coördinatoren Staf

Coördinator Afstuderen: René Coenegracht

Coördinator Onderwijs: Luc Merx

Coördinator Praktijk: Frans Vandehoek

Coördinatoren Overig

Coördinatie Actualiteitenprogramma's, Interne presentaties, Externe presentaties en Coup Maastricht: diversen.

Examencommissie

Voorzitter René Coenegracht (Coördinator Afstuderen), Frans Vandehoek (coördinator praktijk), Birgit de Bruin (docent) en Sylvie Smeets (docent). Secretaris: Manon Thiemann.

Commissie van Examinatoren

Wordt per relevant tentamen vastgesteld uit docenten, mentoren en externen.

Commissie van Advies

Een nieuwe Commissie van Advies zal in de loop van het studiejaar 2008/2009 worden ingesteld.

Werkveldcommissie

Een nieuwe werkveldcommissie die adviseert over de relatie tussen het curriculum en het leerproces in de praktijk.

Medezeggenschap / Onderwijscommissie

Voor een onderwijsinstelling als de Hogeschool Zuyd is een Medezeggenschapsraad wettelijk verplicht. Los van deze verplichting hecht de Hogeschool Zuyd veel waarde aan inspraak en medezeggenschap, zowel van de zijde van de studenten als van de medewerkers. Daarom beschikt de Hogeschool Zuyd over een Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR). Deze Raad wordt geacht het personeel en de studenten te vertegenwoordigen. Naast medezeggenschap in verschillende beleidsaangelegenheden heeft de GMR ook tot taak om de medezeggenschap aan de Hogeschool Zuyd te bevorderen.

De Academie van Bouwkunst heeft de Medezeggenschap en Onderwijscommissie samengevoegd in één commissie: MR/OC.

Externe betrekkingen

. De Academie van Bouwkunst Maastricht onderhoudt intensieve contacten met nauw aan de discipline architectuur verwante opleidingsinstituten in de Euregio Maas-Rijn en daarbuiten. Te noemen zijn: Academie voor Architectuur en Stedenbouw Tilburg; Jan van Eyck Akademie Maastricht; Universiteit Maastricht; Technische Universiteit Eindhoven; Technische Universiteit Delft; Faculteit BOUW Heerlen, Academie Beeldende Kunsten Maastricht, Expertisecentrum Gebouwde Omgeving, Kunstenoverleg Maastricht van de Hogeschool Zuyd; Rheinisch Westfälische Technische Hochschule Aachen; Fachhochschule Köln; Fachhochschule Düsseldorf; Universität Gesamthochschule Siegen; Provinciale Hogeschool Limburg Diepenbeek; Institut Supérieur d'Architecture St. Luc de Wallonie en Institut Supérieur d'Architecture Lambert Lombard in Luik.

. Daarnaast onderhoudt de Academie van Bouwkunst Maastricht contacten met haar afgestudeerden; werkgevers van haar studenten; Provincie Limburg; Nederlands Architectuurinstituut Maastricht en haar gastconservator Julliette Zanders; Bonnefantenmuseum Maastricht; praktijkcoördinatoren Academies van Bouwkunst Nederland;

. De Academie van Bouwkunst Maastricht heeft een zeer uitgebreide distributielijst voor emailverzending van diverse uitnodigingen.

. Veel van onze gastdocenten wordt ook gevraagd voor jureringen bij de onderwijsinstellingen RWTH Aachen, FH Aachen en PHL Diepenbeek.

Landelijk Overleg

LOBO (Landelijk Overleg Bouwkunst Opleidingen) is het sectorale overleg van de HBO-raad voor Academies van Bouwkunst.

Architectuurcentrum Maastricht Topos

De Stichting Topos coördineert activiteiten als tentoonstellingen, lezingen en publicaties op het gebied van de architectuur. (Zie ook: www.toposmaastricht.nl.)

Schunck

SCHUNCK is een nieuw soort multidisciplinaire culturele instelling, gespecialiseerd in Moderniteit en Urban-Culture in de internationale hedendaagse kunst en cultuur. SCHUNCK is op 1 januari 2009 ontstaan uit een synergetische bundeling van krachten van verschillende, voorheen zelfstandige culturele instellingen: een museum voor moderne en hedendaagse kunst, een centrum voor onderzoek en presentatie op het terrein van architectuur en stedenbouw, een openbare bibliotheek en een muziekschool. Door die bundeling van krachten kan SCHUNCK enerzijds functioneren als een 'Kunsthalle' of een "site de création": een presentatie- en educatie-instelling op het terrein van architectuur, beeldende kunst en film, maar ook - en dat is nieuw - op het terrein van literatuur, muziek en dans.

Anderzijds is SCHUNCK vanwege de aanwezige collecties en de museale condities ook een volwaardig professioneel museum. Op de derde plaats is SCHUNCK in de nieuwe opzet nog steeds een openbare bibliotheek en een muziekschool/centrum voor kunstonderwijs. (Zie ook: www.schunckglaspaleis.nl.)

Bezoekadres: Bongerd 18 Heerlen. Tel. 045-5772205. Postadres: Postbus 1, 6400 AA Heerlen.

Nederlands Architectuur Instituut Maastricht

Het NAIiM/Bureau Europa is een euregionaal architectuurmuseum gevestigd in het hart van de Euregio aan de Avenue Ceramique te Maastricht. Het NAIiM/Bureau Europa wil de spil zijn van de discussie over het verleden, heden en toekomst van de vormgegeven omgeving van de Euregio. Primaire taak is het presenteren van tentoonstellingen. Daarnaast wil het NAI Maastricht door het organiseren van lezingen en debatten een platformfunctie vervullen op het gebied van architectuur en vormgeving.

Ailbertusstichting Maastricht

De algemene doelstelling van deze stichting is de bevordering van de architectuur en stedenbouw vanuit Nederlands Limburg in de Euregio Maas-Rijn-Ruhr.

Stichting Werner Mantz Maastricht

De Stichting stelt zich tot doel van het werk van Mantz toegankelijk te maken en zijn impulsen door te geven. Exposities, publicaties en een driejaarlijkse fotografieprijs zijn de middelen waarmee de Stichting dit doel tracht te bereiken.

Faciliteiten

Bibliotheek

De Academie van Bouwkunst Maastricht beschikt over een breedgesorteerde handbibliotheek op het gebied van onder andere architectuur, stedenbouw, landschap, kunst, kunstgeschiedenis en techniek.

De verantwoordelijkheid voor het gebruik van deze handbibliotheek ligt altijd bij de gebruiker zelf. Diefstal en beschadiging van boeken zal disciplinaire maatregelen tot gevolg hebben.

Boeken, waarvan het wenselijk is dat deze moeten worden aangeschaft, kan men opgeven bij de bibliotheekcommissie. Openingstijden: alle lesdagdelen.

Studenten, docenten en externen kunnen ook buiten de lesdagdelen toegang krijgen, na telefonische afspraak met het studietoelichtingsbureau. Bibliotheecaris: Frans Thiemann.

Tevens kan gebruik worden gemaakt van de bibliotheken van de Jan van Eyck Academie, van de faculteit Architectuur van de Rheinisch Westfälische Technische Hochschule Aachen, van de Academie Beeldende Kunsten en van de Stadsbibliotheek Maastricht.

Bibliotheekcommissie

De bibliotheekcommissie komt een 4-tal keer per jaar bij elkaar en bepaalt de aanschaf van nieuwe literatuur, die betrekking heeft op de onderwerpen in het onderwijs.

Werkplaats

De Academie van Beeldende Kunsten beschikt over apparatuur voor het maken van maquettes in de materialen karton en schuim. Indien men hout of staal wilt bewerken kan men terecht in de werkplaats van de Academie Beeldende Kunsten. .

Laptop

De studenten zijn verplicht bij de start van de studie een goed geoutilleerde laptop aan te schaffen, voorzien van programma's gericht op ontwerp-informatica, driedimensionale beelden en animaties en wat eventueel nodig is ten behoeve van het vaardigheidsonderwijs (wordt door docenten bepaald). Er is mogelijkheid tot printen en scannen tot A3-formaat (zwart/wit en kleur), alsook het scannen van dia's/negatieven.

Verder zijn binnen de bibliotheek van de Academie Beeldende Kunsten ook computers (MAC) beschikbaar.

Tentoonstellingen

Het gebouw van de Academie beschikt over een aantal plekken, waar tentoonstellingen kunnen worden gehouden. Deze faciliteit beschouwt de Academie van Bouwkunst Maastricht voor de interne communicatie van groot belang. Gedurende het studiejaar worden diverse tentoonstellingen gepland.

De Academie vraagt zowel van studenten als van docenten periodiek delen van hun werk te tonen, zoals na afloop van projecten en oefeningen. Studenten van periode 1 t/m 3 dienen telkens na afloop van een atelier een digitale powerpointpresentatie gereed te maken ten behoeve van de etalages aan de Brusselsestraat 75. Studenten van periode 4 wordt verzocht bij de Openbare Presentatie ook een digitale powerpointpresentatie gereed te maken. Jaarlijks vindt een tentoonstelling van afstudeerplannen plaats, die gecombineerd wordt met de selectie voor uitzending naar de Euregionale Architectuurprijs (EAP) en de Archiprix. Afgestudeerden die niet deelnemen aan deze tentoonstelling zullen ook niet worden geselecteerd.

Beurzen/stages

Om de kwaliteit van het onderwijs te handhaven en met het oog op de groeiende internationale arbeidsmarkt is internationale samenwerking en uitwisseling tussen studenten en docenten over de grenzen heen nodig.

De Europese Gemeenschappen en de Nederlandse overheid steunen daarom initiatieven op het gebied van internationalisering van onderwijs en onderzoek.

Voor nadere informatie omtrent stages en beurzen kan men zich wenden tot de afdeling Internationalisering van de Hogeschool Zuyd.

Formaliteiten

Aanmelding en inschrijving

Aanmelding voor de studie aan de Academie geschiedt via www.studielink.nl.

Aanmelding dient te geschieden voor 15 mei.

N.B. indien een student bij de Academie van Bouwkunst is ingeschreven, is het niet mogelijk ook nog bij andere onderwijsinstellingen ingeschreven te staan.

Mede gezien de wettelijke beperking van het aantal studenten wordt een selectie toegepast op toelating. De kandidaat wordt schriftelijk van de toelating op de hoogte gesteld, hetzij als student, hetzij als cursist (extraneus), hetzij als cursist van de voorbereidingscursus.

Herinschrijving

Alle studenten dienen zich jaarlijks opnieuw in te schrijven via www.studielink.nl. Ook wanneer geen zekerheid bestaat of men de studie het komende jaar zal vervolgen, dient men deze datum in acht te nemen. Indien men de inschrijving wenst te herroepen dan moet dit vóór 1 september, bij voorkeur per aangetekende brief aan de afdeling Studentenzaken van het Centraal Bureau van de HZ (Postbus 634, 6200 AP Maastricht) gemeld worden.

Een student is dan pas ingeschreven en verzekerd van een studieplaats als aan alle inschrijvingsvoorwaarden is voldaan.

Inschrijvingsduur

De wettelijk toegestane inschrijvingsduur voor het vierjarige curriculum is, te rekenen vanaf het eerste jaar van inschrijving, zes jaar.

Voor verlenging van inschrijvingsduur op grond van overmacht of persoonlijke omstandigheden gelden verschillende regelingen voor oude en nieuwe stijl studenten.

Voor informatie over termijnen en procedures kan er contact met het studiesecretariaat opgenomen worden.

Studieonderbreking

Het onderbreken van de studie voor een periode langer dan één jaar kan problemen opleveren. Wanneer overwogen wordt de studie te onderbreken, wordt aangeraden dit pas te doen, nadat een periode met een tentamen is afgesloten. Neem contact op met de coördinator Onderwijs en de studentendekaan.

Collegegeld

Het collegegeld van de studenten wordt geïnd door het Centraal Bureau van de Hogeschool Zuyd. Ieder jaar wordt dit collegegeld opnieuw vastgesteld. Gespreide betaling is mogelijk mits in bezit van een Nederlandse bankrekening.

Voor niet EU-studenten bedraagt het collegegeld een hoger bedrag (gespreide betaling niet mogelijk).